

බර්මය හා ශ්‍රවණය Buddhism & Knowledge Management

K. Jayaweera

ධර්මය හා ශ්‍රවණය

Buddhism & Knowledge Management

කු. ජයවීර

© 2017

සියලුම හිමිකම් ඇවිරිණි

විමසීම් : scientificbuddhist@gmail.com
scientificbuddhist.wordpress.com

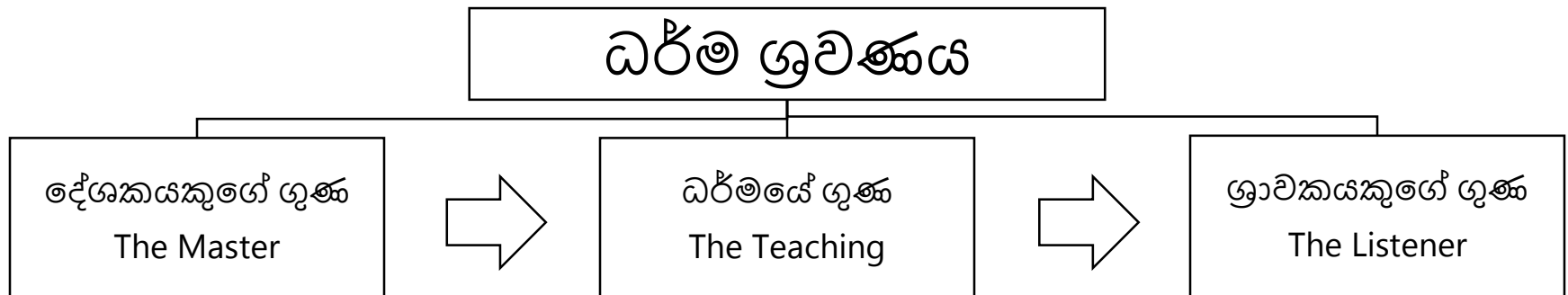
හැඳින්වීම

Introduction

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

පැවිදි ගිහි දෙපක්ෂයට අයත් සමහර අය විසින් '**මෙය තමයි සත්‍යය අත්‍ය දේවල් අසත්‍යයි**' ප්‍රකාශ කරමින් බුදු දහම පිළිබඳව පල කරන නොයෙක් නව අර්ථකතනයන් මෙකල බහුලව අසන්නට ලැබේ. සමහර දේශකයෝ ලාභ සත්කාර ප්‍රශංසා අපේක්ෂාව නිසා හෝ, එසේත් නැත්නම් දෘෂ්ටි විපර්යාසය නිසා හෝ ධර්මය මුලාවෙන් අධර්මය ප්‍රචාරය කරති. එම අර්ථ දැක්වීම් තුල නුතන විද්‍යා හා ගැලපීමට යාමත්, බුද්ධ-අභාෂිතය භාෂිතය ලෙසත් බුද්ධ-භාෂිතය අභාෂිතය ලෙසත් විටෙන් විට මිශ්‍ර කරමින් කෙරෙන දේශනා නිසා නොමග යන අය නැතුවා නොවේ. මෙමගින් විශාල ශාසනික මෙන්ම සමාජයීය විනාශයක් (Systematic Damage) සිද්ධ වේ. එබැවින් යමෙක් පවසන දහමක සත්‍යතාව තහවුරු කරගත හැකි ක්‍රම හා ධර්මය හැදෑරීම ගැන දනියුතු මූලික කරුණු ත්‍රිපිටකය ආශ්‍රයෙන් ඉදිරිපත් කිරීමට බලාපොරොත්තු වෙමු.

කවරෙක් නම් සත්‍ය පවසාද? Who tells the Truth?

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත්වූ බික්සුන හා කාලාම ඤාණියන්ගේ කේසමුත්ත නම් නියමිතමට වැඩි සේක. ඉක්බිති කාලාමඤාණියගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. “වහන්ස, කේසමුත්තයට එන ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු ස්වකීය ලබ්ධිය (විශ්වාසයටපත් ධර්මය) ම කියති, පවසති. අනුන්ගේ ලබ්ධිය ඝට්ඨා (විරුද්ධව ගැටීමෙන්) බෙණෙති. හෙළා දකිති, බැහැර කෙරෙත්. වහන්ස, අන්‍යවූ ද ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් කේසමුත්තයට එති. ඔහු ද ස්වකීය ලබ්ධිය ම කියති, පවසති, අනුන්ගේ ලබ්ධිය ඝට්ඨා බෙණෙති. හෙළා දකිති, බැහැර කෙරෙත්.”

කාලාම: වහන්ස, එ අපට “මේ භවත් මහණ බමුණන් අතුරෙන් කවරෙක් නම්, සත්‍ය කියා ද! කවරෙක් මුසවා බෙණේදැ යි සැක ඇති වේ ම ය, විචිකිච්ඡා ඇතිවේ ම ය” යි.

බුදුහු: කාලාමයෙනි, තොප විසින් සැක කරන්නට නිසි මැය, විචිකිච්ඡා (කුකුසක්/ අවිශ්වාසයක්) කරන්නට නිසි මැය. සැක කටයුතු නැත ම තොපට විචිකිච්ඡා උපත.

(කේසමුත්ති) කාලාම සූත්‍රය - අ.නි. 3.2.2.5.

ධර්මයක් එකවර නොගැනිය යුතු ආකාර

Ways to avoid instant acceptance

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

එළු තුම්හෙ, කාලාමා, මා අනුස්සවෙන, මා පරම්පරාය, මා ඉතිකිරාය, මා පිටකසම්පදානෙන, මා තක්කහෙනු, මා නයහෙනු, මා ආකාරපරිවිතක්කෙන, මා දිව්ඨිනිජ්ඣානක්ඛන්තියා, මා භව්වරූපනාය, මා සමණො නො ගරුති.

යදා තුම්හෙ, කාලාමා, අත්තනාව ජානෙය්‍යාථ - 'ඉමෙ ධම්මා අකුසලා, ඉමෙ ධම්මා සාවජ්ජා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාගරහිතා, ඉමෙ ධම්මා සමන්තා සමාදින්නා අහිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්ති'ති, අළු තුම්හෙ, කාලාමා, පජ්ඣෙය්‍යාථ

(කෙසමුත්ති) කාලාම සූත්‍රය - අ.නි. 3.2.2.5.

කලාමයෙනි, තෙපි එළු, අනුග්‍රවන කල්‍යාණෙනුදු ('මෙසේ අසන ලදී' / අසු පමණින්) නො ගනුව, පරම්පරාකල්‍යාණෙනුදු (සම්ප්‍රදාය) නොගනුව, මෙය මෙසේ වී ලැයි (ආරංචි) ද නොගනුව, අපගේ පෙළ (පොත්) හා යෙදෙහි ද නොගනුව, තර්කයෙනුදු නොගනුව, නය (පිළිගත් න්‍යාය / නීති ක්‍රම) ගැලපේය නොගනුව, ආකාර-පරිවිතක්කියෙනුදු (මේමේ අයුරින් කල්පනා කළ විට පෙනේය) නොගනුව, අප සිතා තේරුම්ගත් දෘෂ්ටිය හා සැසඳෙනුදු යි ද නොගනුව, භව්‍යරූපනායෙනුදු (ස්වභාවය හොඳ බව පෙනේය) නොගනුව, මේ මහණ (අපට ගුරුයයි ද/ගරු කටයුතුයිද) නොගනුව,

කාලාමයෙනි, මේ දහම් අකුසලේය, මේ දහම් වරද සහිතය, මේ දහම් නුවණැත්තන් විසින් ගර්හිතය, මේ දහම්හු සපුරන ලද්දාහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දාහු අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස පවත්නාහ'යි තෙපි යම් කලෙක තුමු ම දැනගන්නහු නම්, කාලාමයෙනි, එකල්හි තෙපි එය දුරු කරව.

ධර්මයක් එකවර නොගැනිය යුතු ආකාර

Ways to avoid instant acceptance

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

1. **මා අනුස්සවෙන,** *(Not by hearsay/ oral tradition)*
මෙසේ මුඛ පරම්පරාවෙන් ඇසුවා යයි ඇසූ පමණින් ගන්න එපා!
2. **මා පරම්පරාය,** *(Not by traditions)*
පරම්පරාවෙන් සම්ප්‍රදායෙන් ආ පමණින් ගන්න එපා!
3. **මා ඉතිකිරාය,** *(Not by rumors/ detailed reports)*
මෙසේ 'මේ ආකාරයෙන්' සිදුවුණා යයි ආරංචි වූ පමණින් ගන්න එපා!
4. **මා පිටකසම්පදානෙන,** *(Not by scripture)*
පෙළ පොතෙහි මෙසේ සඳහන්වේය යන පමණින් ගන්න එපා!
5. **මා තක්කහෙනු,** *(Not by logical conjecture)*
මේ මේ කරුණු තර්කානුකූල වේ යයි දූට පමණින් ගන්න එපා!
6. **මා නයහෙනු,** *(Not by inference)*
මේ මේ කරුණු පවතින නීති හා ක්‍රම අනුව ගැලපෙන පමණින් ගන්න එපා!
7. **මා ආකාරපරිචිතක්කෙන,** *(Not by Thoughts/analogies)*
මේමේ අයුරින් කල්පනා/චිතර්ක කලවිට පෙනේය යන පමණින් ගන්න එපා!
8. **මා දිට්ඨිනිජ්ඣානක්ඛන්තියා,** *(Not by perspectives/views)*
සිතා තේරුම්ගත් දෘෂ්ටිය/දැක්ම හා සැසඳෙනැයි යන පමණින් ගන්න එපා!
9. **මා භබ්බරූපනාය,** *(Not by seeming believability / plausible)*
ස්වභාවය සුදුසු බව පෙනේය යන පමණින් ගන්න එපා!
10. **මා සමණො** *(Not out of respect to the preacher)*
මහණෙක් (ගුරු/ගරු කටයුත්තෙක්) යන පමණින් ගන්න එපා!

(කෙසමුත්ති) කාලාම සූත්‍රය - අ.නි. 3.2.2.5.

තර්කය වරදවා ගැනීම

Problem with Logic

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

යම් පසුබිමක් ඇති රාමුවක ද්විපාර්ශවික මතභේදයක් ඇති අවස්ථාවක් සලකන්න. එක් පාර්ශවයක් මෙම පසුබිම තුළ වූ නමාට වාසි සහගත කරුණු ගෙනහැර පාමින් තර්ක කරමින් තම මතය සනාථ කිරීමට උත්සාහවත් වේ. අනෙක් පාර්ශවයද එලෙසම එම පසුබිම තුළම වූ පළමු පාර්ශවයට අවාසි සහගතවූද දෙවන පාර්ශවයට වාසි සහගත වූද කරුණු ඉදිරිපත් කරමින් තර්ක කරයි. පසුබිම හරිහැටි නොදන්නා කෙනෙක් මතභේදය විසඳන්නේ වී නම්ද එක් පාර්ශවයකගේ තර්කය පමණක් අසා නම්ද, අනෙක් පාර්ශවය අසන්නේ නොමැති නම්ද හෝ අනෙක් පාර්ශවයෙහි කරුණු ගොණු කිරීමෙහි අදක්ෂ බව නිසා හෝ, විසඳුම හෝ තීරණය වරදවා ගැනීමට බෙහෙවින් ඉඩ ඇත. එමෙන්ම මතභේදය සියුම් හා සංකීර්ණ වුවත් නම් නිවැරදි තීන්දුවකට තර්කයෙන් පමණක් කිසිසේත් එල්බිය නොහැක. එවැනි ප්‍රශ්නයකදී බොහෝ අධ්‍යයනයකින් අනතුරුවම බොහෝ කරුණු විමසා බලාම තීන්දු කළයුතු වේ.

උදා. බැංකු සෞරකමකට සැක කරන සෞරෙක් ගැන බලමු. මොහු මෙවැනිම සෞරකම් 4 කට හසුවූ කෙනෙකි. උක්ත 5 වෙනි සෞරකමත් බොහෝ පැති වලින් එවැනිම සෞරකමක් නම්, සිද්ධිය ගැන මනා දැනුමකුත් නොවේ නම් 'පෙර මෙවැනිම සෞරකම් කළේ මොහුය. මෙය කර ඇති විධියෙන්ම මොහු විසින් කිරීමට වැඩි සම්භාවිතාවක් ඇත. එනිසා මොහු කළා යයි සිතිය හැක.' යන තර්කයක් නැගුනොත් වෙන සැකකටයුතු පුද්ගලයින්ද හසු නොවුවහොත් තර්කානුකූලව මොහු සෞරකම කළා යයි ගැනේ. එහෙත් සත්‍ය වශයෙන්ම 5වන සෞරකම ඉතා සුක්ෂ්ම ලෙස වෙනෙකෙකු විසින් කරන ලද්දේ නම් තර්කය වැරදි තීරණයකට තුඩුදී ඇත. මෙනිසා අධිකරණ හා නීති විද්‍යාවේදී, තර්ක භාවිතය සඳහා සංකීර්ණවත් විධිමත්වත් ක්‍රම අනුගමනය කරයි.

එනිසා යමෙක් බලු බැල්මට තර්කානුකූල ප්‍රකාශයක් ඉදිරිපත් කළ පමණින් එය සත්‍යයයි ඒකාන්තයෙන් ගැනීම යුතු නොවේ. අවාසනාවකට මෙය බොහෝ උගතුන් වරදවා ගන්නා නැතැයි!

කාපටික මාණවකගේ ප්‍රශ්නය Kapatika's Question

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

චඬිකී (චංකී) නම් බ්‍රාහ්මණ පසේනදි කොසොල්ලරජු විසින් දෙන ලද රාජදායාද්‍ය වූ ඕපසාද නම් ගමෙහි ප්‍රධානිව වෙසෙයි. එකල්හි දහසය හැවිරිදි, ත්‍රිවෙදයෙහි පාරයට ගිය කාපටික නම් තරුණ මාණවක ඕපසාද ගමට වත් බුදුන් දැක්මට ආ බමුණු පිරිස් මධ්‍යයෙහි හුන්නේ වෙයි.

කාපටික මාණව : "භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, පැරැණි බමුණන්ගේ පරම්පරායෙහි පිටකසම්ප්‍රදායයෙහි 'මෙසේ මෙසේ වී යැයි යම් මන්ත්‍රපදයෙක් වේ ද, එහිදු බ්‍රාහ්මණයෝ 'මේ මෑ සත්‍ය යැ අත්‍යය සිස් යැයි ඒකාන්තයෙන් නිෂ්ඨාවට යෙති. මෙහි ලා භවත් ගෞතමයෝ කුමක් කියත් දැ?"යි.

කිම භාරද්වාජයෙනි, බමුණන් අතුරෙහි යමෙක් "මම මෙම කරුණ දනිමි, දකිමි, මේ මෑ සත්‍ය යැ අත්‍යය සිස් යැ"යි මෙසේ කියා නම් එබඳු කිසි එකද බමුණෙක් ඇද්ද? - මේ නො වේ මෑ යි භවත් ගෞතමයෙනි.

කිම භාරද්වාජයෙනි, බමුණන් අතුරෙහි යමෙක් "මම මෙම කරුණ දනිමි. දකිමි, මේ මෑ සත්‍ය යැ සෙස්ස සිස් යැ"යි මෙසේ කියා නම් එබඳු **කිසි එකද ආවායියෙක් එකද ආවායීප්‍රවායියෙක්** සන් වැනි ප්‍රාවායීයුගය හිමි කොට පවා ඇද්ද? - මේ නො වේ මෑ යි භවත් ගෞතමයෙනි.

කිම භාරද්වාජයෙනි, **මන්ත්‍රකතීෂා වූ මන්ත්‍රප්‍රවතීක වූ** බමුණන්ගේ යම් පූච්ඡ (අට්ටක, වාමක, වාමදේව, වෙස්සාමිත්ත, යමනග්ගී, අඬගිරස, භාරද්වාජ, වාසෙට්ඨ, කස්සප, භඤ්ඤා යන) **යම් ඒ සෘෂි කෙනෙකුන්** විසින් හදාළ වාචනා කළ රැස් කොට තැබූ පෞරාණ මන්ත්‍රපදයක් මෙකල බමුණෝ (ඔවුන් විසින්) ගයනලද්ද අනුව ගයන් ද ඔවුන් අනුව කියාද. එම සෘෂිහු 'මෙමකරුණ අපි දනුමිහ, දකුමහ. මේ මෑ සත්‍ය යැ අත්‍යය සිස් යැයි කීහු ද? - මේ කරුණ නො වේ මෑ යි භවත් ගෞතමයෙනි.

මෙසෙයින් භාරද්වාජයෙනි, බමුණන් කෙරෙහි යමෙක් 'මම මෙම කරුණ දනිමි, දකිමි, මේ මෑ සත්‍ය යැ අත්‍යය සිස් යැ"යි මෙසේ කියා නම් **එබඳු කිසි එකද බමුණෙක් නැත, එකද බමුණු ආවායී ප්‍රවායියෙක් නැත, එකද පූච්ඡ සෘෂි කෙනෙකුන්ද නැත.**

චඬිකී සූත්‍රය - ම.නි. 2.5.5

කාපටික මාණවකයෝ ප්‍රශ්නය Kapatika's Question

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

භාරද්වාජ, යම් පරිදි පරම්පරා විසින් සංසක්ත (බැඳුණු) වූ අත්ධවේණියෙක් (පරපුරක්) ඇද්ද, එහි පළමු අත්ධයා ද නො දක්නේ යැ මධ්‍යම අත්ධයා ද නො දක්නේ වේ ද, පශ්චිම අත්ධයා ද නො දක්නේ වේ ද, භාරද්වාජය, එ පරිදි මැ බ්‍රාහ්මණයන්ගේ භාෂිතය අත්ධවේණිපමා මෙන් වෙයි. (පළමු කී දස බමුණන් කෙරෙහි) පුරිම බමුණුද නො දක්නේ යැ මධ්‍යම බමුණුද නො දක්නේ යැ පශ්චිම බමුණුද නො දක්නේ යැ භාරද්වාජය, ඒ කෙසේ හඟිනි? මෙසේ ඇති වත් මැ බමුණන් ගේ ශ්‍රද්ධාව අමූලික වන්නේ නො වේ ද?

භවත් ගෞතමයෙනි, මෙහි ලා බමුණෝ ශ්‍රද්ධාවෙන්ම ආශ්‍රය නො කෙරෙති. මෙහි ලා අනුශ්‍රවයෙනුද (ඇසීමෙනුද) බමුණෝ ආශ්‍රය කෙරෙති.

භාරද්වාජය, පළමු මැ තෝ ශ්‍රද්ධා කරා ගියෙහි. දැන් අනුශ්‍රවය කියෙහි. භාරද්වාජය, මේ ධර්මයෝ පස් දෙනෙක් දිට්ඨධර්මව (භූත අභූත විසින්) දෙවැද්දුරුම් විපාක ඇත්තාහ. කවර පස්දෙනෙක යත්: **ශ්‍රද්ධා යැ රුචි යැ අනුශ්‍රව යැ ආකාරපරිවිතර්ක යැ දිට්ඨනිජ්ඣානබන්ති යැ** යන මොහු යි. භාරද්වාජය, මේ පඤ්ච ධර්මයෝ මේ ආත්මයෙහි මැ දෙවැද්දුරුම් විපාක ඇත්තාහ.

භාරද්වාජය, මොනොවට අදහනලද නමුදු එ ද රිත්ත (හිස්) වෙයි, තුව්ඡ (හරයක් නැති) වෙයි, මෘෂා (බොරු) වෙයි, නො අදහනලද නමුදු භූත (සිදුවන) වෙයි, තථ්‍ය (සත්‍ය) වෙයි, අනන්‍යථා (අනන්‍ය / අන් පරිද්දකින් නොවන) වෙයි. භාරද්වාජය, මැනැවින් රුස්නාලද නමුදු ... මොනොවට අසනලද නමුදු ... මොනොවට පරිවිතකී කරනාලද නමුදු ... මොනොවට සිතීන් බලනලද නමුදු එ ද රිත්ත වෙයි, තුව්ඡ වෙයි, මෘෂා වෙයි. නො බලනලද නමුදු භූත වෙයි, තථ්‍ය වෙයි, අනන්‍යථා වෙයි.

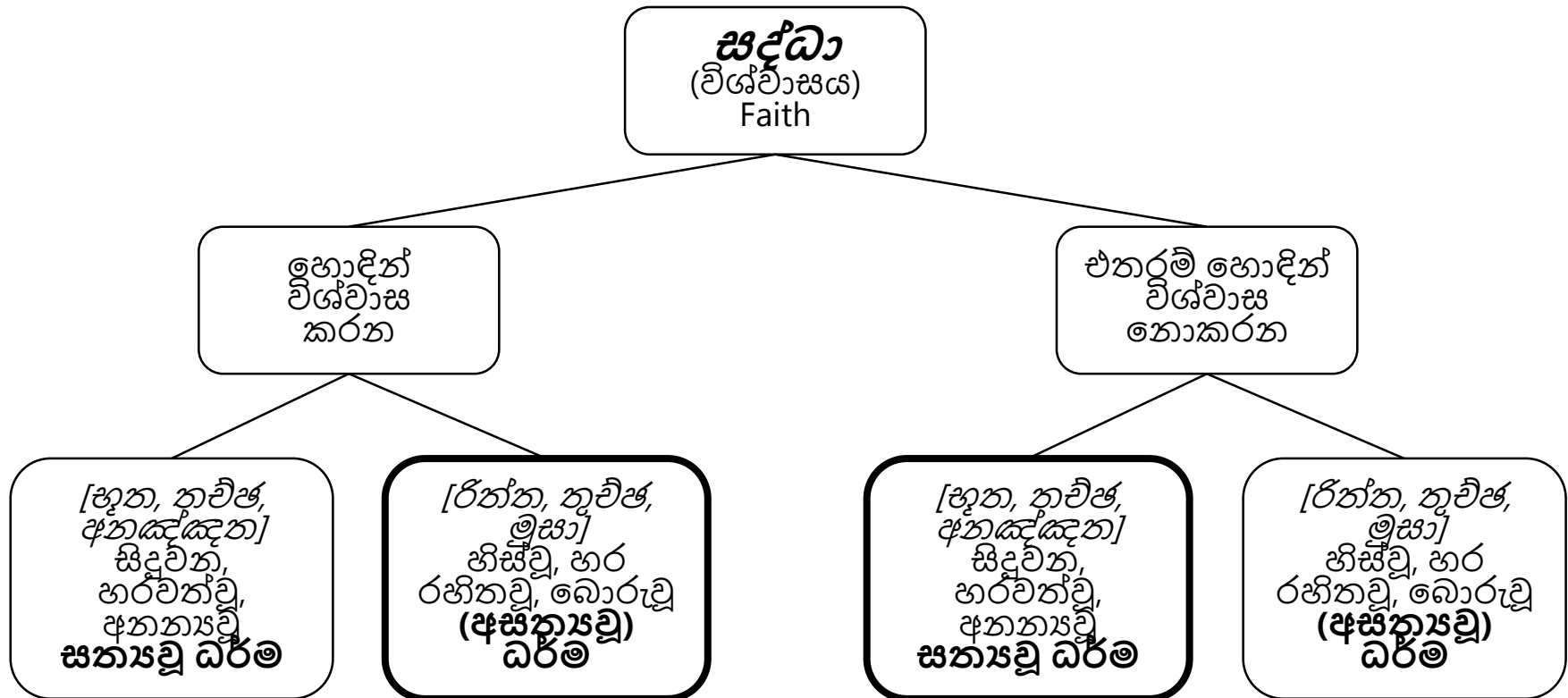
භාරද්වාජය, සත්‍යය රක්තා විඤ්ජුරුෂ්‍යකු විසින් "මෙය මැ සත්‍ය යැ අනෙක මොඝ යැ"යි මෙහි ලා ඒකාන්තයෙන් නිෂ්ඨාවට යනු නො නිසි යැ.

ශ්‍රද්ධාවේ දිවියධම්ම දෙවැදෑරුම් විපාක

The two results of Faith here & Now

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

ශ්‍රද්ධාවේ දිවියධම්ම දෙවැදෑරුම් විපාක

'සත්‍යය මෙයම පමණයි' නොපවසන්න

Don't say 'only this is the truth'

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

<p>සද්ධා (විශ්වාසය) Faith</p>	<p>මැනවින් ඇදහුවද හිස්වූ, හර රහිතවූ, බොරුවූ යම් ධර්ම ඇත.</p>
<p>රුචි (කැමැත්ත) Liking</p>	<p>මැනවින් නොඇදහුවද සිදුවන, හරවත්වූ, අනන්‍ය සත්‍යවූ යම් ධර්ම ඇත.</p>
<p>අනුස්සව (මුඛ පරම්පරා වෙන් ඇසීම) Listening</p>	<p>මැනවින් අසන්නාවූ හිස්වූ, හර රහිතවූ, බොරුවූ යම් ධර්ම ඇත.</p>
<p>ආකාර පරිචිතර්ක (අදහස) Thought</p>	<p>මැනවින් පරිචිතර්ක කළද හිස්වූ, හර රහිතවූ, බොරුවූ යම් ධර්ම ඇත.</p>
<p>දිව්යිනිජ්ඣාන ක්කන්ති (දෘෂ්ටිය) View</p>	<p>මැනවින් සිතීන් බලනාලද හිස්වූ, හර රහිතවූ, බොරුවූ යම් ධර්ම ඇත.</p>
	<p>සිතීන් නොබලනාලද සිදුවන, හරවත්වූ, අනන්‍ය සත්‍යවූ යම් ධර්ම ඇත.</p>

එනිසා “මෙය මැ සත්‍යයි අනෙක හිස්යැ”යි කීම නිසි නොවේ!

'සත්‍යය මෙයම පමණයි' නොපවසන්න

Don't say 'only this is the truth'

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

භොදිත් විශ්වාසය (සුග්‍රද්ධා) ඇති, භොදිත් කැමති (සුරැව්), භොදිත් අසන (ස්වානුස්සව), මේ මේ අයුරින් යැයි භොදිත් අදහස්/විතර්ක කරන (සුපරිචිතක්ක), මැනවින් සිතා නුවණින් දකින (සුනිජ්ඣායිත) ධර්ම අනරෙහි හිස්වූ (රිත්ත), හර රහිතවූ (තුව්ඡ), බොරුවූ (මුසා) යම් ධර්ම ඇත.

භොදිත් විශ්වාස (සුග්‍රද්ධා) නොකළද, භොදිත් කැමති (සුරැව්) නොවුවද, භොදිත් ඇසීම (ස්වානුස්සව) නොකළද, මේ මේ අයුරින් යැයි භොදිත් අදහස්/විතර්ක (සුපරිචිතක්ක) නොකළද, මැනවින් සිතා නුවණින් දැකීම (සුනිජ්ඣායිත) නොකළද, පවතින (භූත), සිදුවන (තව්ඡ), අන්‍යත්‍ය (අනඤ්ඤථ) සත්‍යවූ යම් ධර්ම ඇත.

එනිසා “මෙය මැ සත්‍යයි අනෙක හිස්යැ”යි කීම නිසි නොවේ!

සත්‍යානුරක්ෂණය (සත්‍යය රක්ෂිත) Safeguarding the Truth

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

භවත් ගෞතමයෙනි, කිපමණෙකින් සත්‍යානුරක්ෂණ වේ ද? කිපමණෙකින් සත්‍යය රක්ෂිත වේ ද? අපි භවත් ගෞතමයන් සත්‍යානුරක්ෂණව පුළුවනුමිහ'යි.

භාරදේවාජය,

1. ඉදින් පුරුෂයක්හට ශ්‍රද්ධාව (ඇදහිල්ල/විශ්වාසය) ඇති වේ නම් 'මගේ ශ්‍රද්ධාව මෙසේ ය'යි පවසයිද, එහෙත් එම ශ්‍රද්ධාවම නියත කොට 'මෙය මැ සත්‍ය යැ අනෙක අසත්‍ය යැ' නොකියයි නම්
2. ඉදින් පුරුෂයක්හට රුචිය (කැමැත්ත) ඇති වේ නම් 'මගේ රුචිය මෙසේ ය'යි පවසයිද, එහෙත් එම රුචිය නියත කොට 'මෙය මැ සත්‍ය යැ අනෙක අසත්‍ය යැ' නොකියයි නම්
3. ඉදින් පුරුෂයක්හට අනුශ්‍රවය (මුඛ පරම්පරාවෙන් අසන ලද්දක්) වේ නම් 'මා අසන ලද්ද මෙසේ ය'යි පවසයිද, එහෙත් එම අසන ලද්ද නියත කොට 'මෙය මැ සත්‍ය යැ අනෙක අසත්‍ය යැ' නොකියයි නම්
4. ඉදින් පුරුෂයක්හට පරිචිතක්කය (අදහසක්) වේ නම් 'මගේ අදහස මෙසේ ය'යි පවසයිද, එහෙත් එම අදහස නියත කොට 'මෙය මැ සත්‍ය යැ අනෙක අසත්‍ය යැ' නොකියයි නම්
5. ඉදින් පුරුෂයක්හට දිට්ඨිනිජ්ඣානය (තේරුම්ගැනීම/ දෘෂ්ටිය) වේ නම් 'මගේ දෘෂ්ටිය මෙසේ ය'යි පවසයිද, එහෙත් එම දෘෂ්ටිය නියත කොට 'මෙය මැ සත්‍ය යැ අනෙක අසත්‍ය යැ' නොකියයි නම්

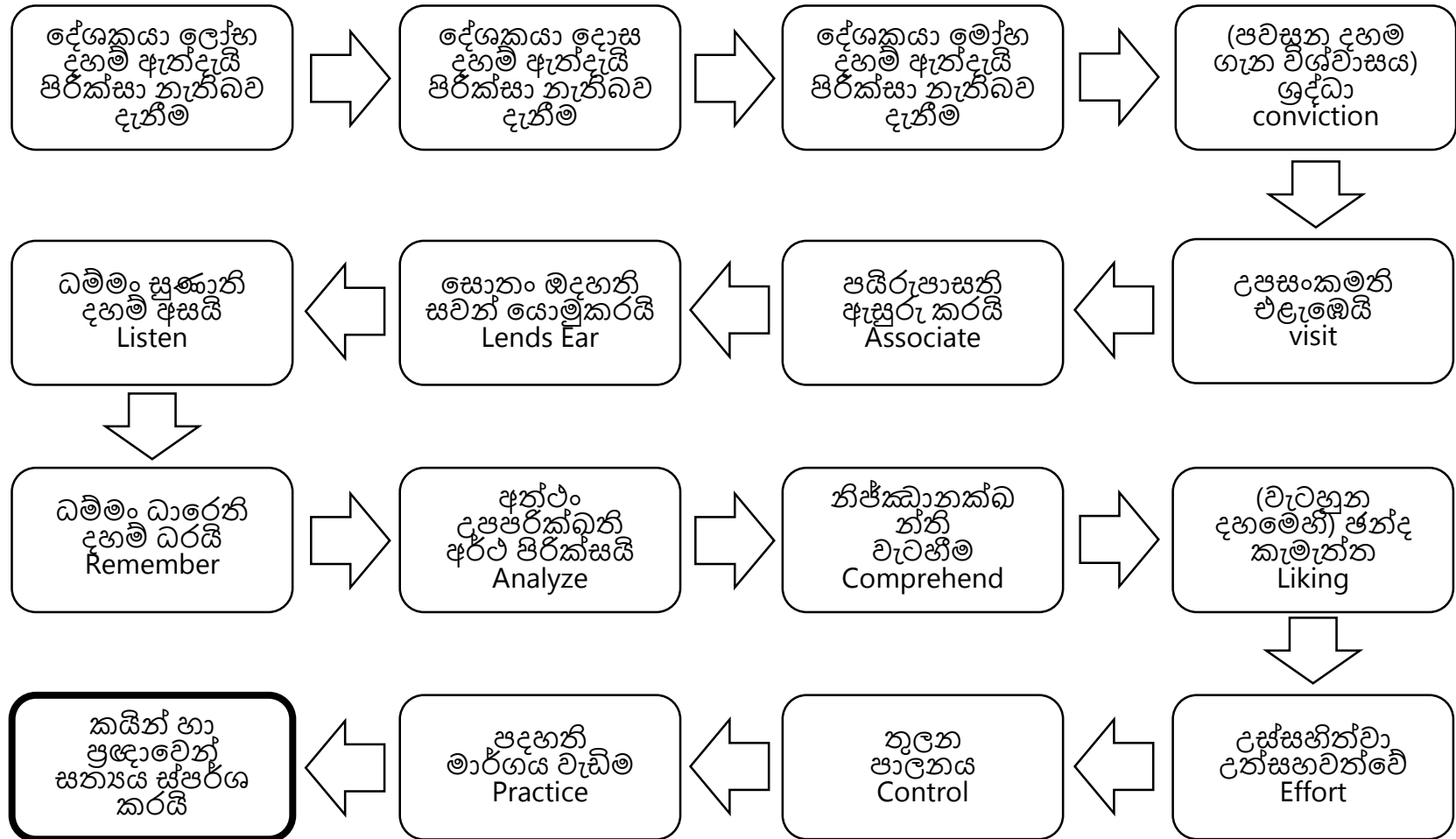
භාරදේවාජය, මෙතෙකින් සත්‍යානුරක්ෂණ වෙයි. මෙතෙකින් සත්‍යය රක්ෂිත යැ අපි මෙතෙකින් සත්‍යානුරක්ෂණව පනවමිහ.

සත්‍යානුබෝධය (සත්‍යය දැනගැනීම)

Validation Process – Knowing the Truth

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

සත්‍යානුප්‍රාප්තිය (සත්‍යයට පැමිණීම) Attaining the Truth

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

ඉහත සත්‍යය දැනගැනීම (සත්‍යානුබෝධය) පිණිස පවතින ධර්ම වන

- ශ්‍රද්ධා (විශ්වාසය/conviction),
- එළැඹීම (උපසංකමනි/visiting),
- ඇසුරු කිරීම (පරිච්ඡායනි/ Association),
- සවන් යොමු කිරීම (සොනං ඔදහනි/Lending Ear),
- දහම් ඇසීම (ධම්මං සුණානි/Listening),
- දහම් ධාරණය (ධම්මං ධාරෙති/Remembering),
- අර්ථ පරීක්ෂිත (අත්ථං උපපරීක්ෂෙති/Analyze),
- දහමෙහි අරුත් වැටහීම (නිජ්ඣානක්ඛන්ති/Penetration),
- කැමැත්ත (ඡන්ද/Liking),
- උත්සාහය (උස්සහිත්වා/Effort),
- පාලනය (තුලන/Control),
- මාර්ගය වැඩීම (පදහනි/Practice)

යන ධර්මයන්ගේ ආසේවනයෙන්, භාවනායෙන් (වැඩීමෙන්), බහුලීකරණයෙන් සත්‍යානුප්‍රාප්තිය වෙයි. භාරද්වාජයෙනි, මෙපමණෙකින් මෑ සත්‍යානුප්‍රාප්තිය වෙයි, මෙපමණෙකින් සත්‍යයට පැමිණෙයි. මෙපමණෙකින් අපි සත්‍යානුප්‍රාප්තිය පනවමිහ'යි

ධර්මය වරදවා අල්ලාගැනීම Misconception / Wrong taking of Dhamma

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

මහණෙනි, සර්පයන්ගෙන් ප්‍රයෝජන ඇත්තා වූ සර්පයන් සොයන්නා වූ සර්පයන් සෙවීමෙහි යෙදුණා වූ පුරුෂයෙක් යම්සේ වෙයි ද - හෙතෙම මහත් සර්පයකු දන්නේ ය. ඒ සර්පයා ගර්ථයෙහි හෝ නගුටෙහි හෝ අල්ලා ගන්නේ ය. ඒ සර්පයා ආපසු හැරී ඔහුගේ අත හෝ බාහුව හෝ අත් අඟපසඟක් හෝ දෂ්ට කරන්නේ ය. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන මරණයට හෝ මරණ පමණ වූ දුකට හෝ පැමිණෙයි. ඒ කවරහෙයින් යත්: මහණෙනි, සර්පයා වැරදි ලෙසින් අල්ලා ගත් හෙයිනි.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් නිස් පුරුෂයෝ සූත්‍ර, ගෙය්‍ය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උදාන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්භූතධම්ම, වේදල්ල යන ධර්ම හදාරත්. ඔහු ඒ ධර්ම ප්‍රගුණ කොට ඒ ධර්මයන්ගේ අභිය නුවණින් පරීක්ෂා නො කරත්. නුවණින් අභිය පරීක්ෂා නො කරන ඔවුන්ට ධර්මයෝ මැනවින් නො වැටහෙත්. ඔහු පරවාදයෙහි දොස් නැගීම අනුසස් කොට ඇත්තාහු ද 'මෙසේ වාදයෙන් මිදෙමු'යි යන්න ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තාහු ද ධර්මය උගනිත්. යමක් සඳහා ධර්මය උගනිත් නම්, ඒ අර්ථය ද නො ලබත්. වරදවා ගත් ඒ ධර්මයෝ ඔවුන්ට බොහෝ කලක් අහිත පිණිස දුක් පිණිස පවතිත්. ඒ කවරහෙයින් යත්: මහණෙනි, ධර්මය වරදවා උගත් බැවිනි.

[දුග්ගතිත්තතා භික්ඛවෙ ධම්මානං]

ධර්මය වරදවා ගන්නාදැයි බැලීම Validity Check for Acquired Knowledge

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණනෙම මෙසේ කියන්නේද, 'ඇවැත්නි, මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඉදිරිපිටදීම අසනලදී. මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඉදිරිපිටදීම පිළිගන්නාලදී. මේ ධර්මයයි, මේ විනයයි, මේ ශාස්තෘන් වහන්සේගේ අනුශාසනයයි' කියයි.

මහණෙනි, මෙසේ කියනලද ඒ මහණහුගේ වචනයට

1. පළමුවෙන්ම (එක්වරටම) සතුවූ නොවිය යුත්තේය.
2. (ආක්‍රෝශ වශයෙන්) අහක නොදැමිය යුත්තේය.

සතුවූ නොවී, ප්‍රතික්ෂේපද නොකොට ඒ පද ව්‍යංජනයන් හොඳින් ඉගෙන සූත්‍ර ධර්මයෙහි බහා සසඳා බැලිය යුතුය. විනය ධර්මය හා සංසන්දනයකොට (එක්කර) බැලිය යුතුය. ඉදින් ඒ ධර්මයෝ සූත්‍ර ධර්මය හා සම නොවන්නාහු නම්, විනය ධර්මය හා සංසන්දනය (එක්වීම) නොවන්නාහු නම්, ඒකාන්තයෙන් මේ වචනය ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනයක් (ධර්මයක්) නොවේ. මේ වචනය මේ හික්ෂුව විසින්ම වරදවා ගන්නා ලද්දකැයි තීරණයට පැමිණිය යුත්තේය. මෙසේ මේ වචනය දුරුකට යුත්තේය.

සූත්‍ර ධර්මය හා සමකර බලන්නේ, විනය ධර්මය හා සංසන්දනයකර බලන්නේ, සූත්‍ර ධර්මය හා සම වෙද්ද, විනය ධර්ම හා සංසන්දනය වෙද්ද, මේ වචනය ඒකාන්තයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනයක්මයයිද, මේ හික්ෂුව විසින්ද ඒ වචනය මනාකොට ගන්නා ලද්දේයයි තීරණයට පැමිණිය යුත්තේය. මහණෙනි, මේ පළමුවැනි මහාපදෙශ ධර්මයයි සිත්හි දරා ගනිත්වා.

මහාපරිනිබ්බාන සූත්‍රය (චතුමහාපදෙසකථා) - දී.නි. 2.3.

යමෙක් ගැන පැහැදීම Being Impressed

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

මහණෙනි, මේ සතර පුභුල් කෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යමානයහ. කවර සතර කෙනෙක:

1. රූපය ප්‍රමාණ කොට ඇති රූපප්‍රසන්නය
(බාහිර රූපය නිසා පැහැදීමට පත්)
2. ගුණඝෝෂය ප්‍රමාණ කොට ඇති ඝෝෂප්‍රසන්නය
(කිරිති රාවය නිසා පැහැදීමට පත්)
3. රුක්ෂප්‍රතිපත්ති ප්‍රමාණ කොට ඇති රුක්ෂප්‍රසන්නය
(කටුක ප්‍රතිපත්ති දැන පැහැදීමට පත්)
4. ධර්මය ප්‍රමාණ කොට ඇති ධර්මප්‍රසන්නයි
(ධර්මමානුධර්ම ප්‍රතිපත්ති දැන පැහැදීමට පත්)

යම් කෙනෙක් රූපයෙන් මැනගත්හු ද, යම් කෙනෙකුත් ඝෝෂප්‍රමාණයෙන් (පැහැදීමේ විසින්) අනුගතවූහු ද, ඡන්දරාගවසයට වැටුණාහු, ඔහු ඒ අර් ඡනයා නො හඳුනත්.

ආධ්‍යාත්මිකගුණය ද නො දනියි. බාහිර පිළිවෙත් ද නො දකී. භාත්පසින් ඇවිරීම් ඇති ඒ අඟු තෙමේ ඒකාන්තයෙන් ඝෝෂප්‍රමාණයෙන් ගෙන යනු ලැබේ.

ආධ්‍යාත්මික ගුණ ද නො දන්නේ ය. බාහිර පිළිවෙත් දක්නේය. බාහිර සත්කාරඵල දක්නා සුලු හෙ ද ඝෝෂප්‍රමාණයෙන් ගෙන යනු ලැබේ.

ආධ්‍යාත්මිකගුණ ද දන්නේය. බාහිර පිළිවෙත් ද දක්නේය. ප්‍රකට විසින් දක්නා හෝ ඝෝෂප්‍රමාණයෙන් ගෙන යනු නො ලැබේ. (කිරිති රාවය නිසා පැහැදිත්තේ නොවේ)

රූප (ප්‍රමාණ) සූත්‍රය - අ.නි. 4.2.2.5

රහතුන් හඳුනාගැනීම ගැන About Recognizing true Arahants

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

සැවැත්නුවර සම්පයෙහි සත් දෙන සත් දෙන බැගින් ජට්ලයෝද, නිගණ්ඨයෝද, අචේලකයෝද, ඒකසාටකයෝද, පරිවාජකයෝද නත් තවුස්පිරිකර ගෙණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුදුරෙහි යෙති. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල්ලරජ හුනස්නෙන් නැගිට උතුරුසඵල එකස් කොට දකුණු දණ්ඩල පොළොවෙහි හැන ඔවුන් වෙත ඇඳිලි බැඳ වැඳ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, ලොව යම් ඒ කෙනෙක් රහත්හු හෝ රහත්මගට පිළිපත්නාහු හෝ වෙත් ද, මොවුනහු ඔවුන් අතරෙහි එක්තරා කෙනෙක්”යි සැළ කෙළේ ය.

මහරජ, ගිහි වූ කම්සෑප විදින දරුවන්ගෙන් පළිබොධ ඇති යහන්හි වෙසෙන සිහිදු සඳුන් ගල්වන මල්ගඳවිලෙවුන් දරණ රත්රිදී ඉවසන නොප විසින් ‘මොහු රහත්හු ය කියා හෝ මොහු රහත්මගට පිළිපත්තෝ ය යි’ කියා හෝ මෙය නොදන හැකි ය.

මිනිස් තෙමේ රූපසටහන් මැනවින් නො දන හැකි ය. ස්වල්පමාත්‍ර දර්ශනයෙන් නො අදහන්නේ ය. ඒ එසේ මැයි. සංයම නැත්තෝ මනාසංයම ඇත්තන්ගේ පරිෂ්කාරභාණ්ඩලක්ෂණයෙන් යුක්ත ව මෙලොව හැසිරෙත්.

ඇතුළත අපිරිසිදු වූ පිටත හොඳතා වූ ඇතැම් කෙනෙක් ස්වර්ණපුතිරූපක වූ මැටිමුවා කොඩොලක් මෙන් ද, රණින් වැසුන ලොහොමුවා අඛමස්සක් මෙන් ද පිරිවරින් වැසුනාහු හැසිරෙත්.

සත්තජට්ල සූත්‍රය - ස.නි.1.3.2.1.

ශීලය හා ඥාණය දැනගන්නේ කෙසේද?

Measuring Virtue & Wisdom

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

- **එක් ව විසීමෙන් ශීලය දන යුතු ය.**

එ ද දිගුකලෙකිනි. මද කලෙකින් නො වේ.
මෙතෙහි කරන්නහු විසිනි. නොමෙතෙහි කරන්නහු විසින් නො වේ.
ප්‍රඥා ඇත්තහු විසිනි. ප්‍රඥා නැතියහු විසින් නො වේ.

- **කථාව්‍යවහාරයෙන් පවිත්‍රබව දන යුතු ය.**

එ ද දිගුකලෙකිනි. මද කලෙකින් නො වේ.
මෙතෙහි කරන්නහු විසිනි. නො මෙතෙහි කරන්නහු විසින් නො වේ.
නුවණැත්තහු විසිනි. නුවණ නැතියහු විසින් නො වේ.

- **විපතෙහි දී ඥානශක්තිය දන යුතු ය.**

එ ද දිගුකලෙකිනි. මද කලෙකින් නො වේ.
මෙතෙහි කරන්නහු විසිනි. නො මෙතෙහි කරන්නහු විසින් නොවේ.
නුවණැත්තහු විසිනි. මුඛයා විසින් නො වේ.

- **සාකච්ඡා යෙන් නුවණ දන යුතු ය.**

එ ද දිගුකලෙකිනි. මද කලෙකින් නො වේ.
මෙතෙහි කරන්නහු විසිනි. නො මෙතෙහි කරන්නහු විසින් නො වේ.
නුවණැත්තහු විසිනි. ඥානහීනයා විසින් නො වේ.

සත්තජටිල සූත්‍රය - ස.නි.1.3.2.1.

අව්‍යක්ත වූ අසත්පුරුෂයා The Ignorant

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්වාගත වූ අව්‍යක්ත වූ අසත්පුරුෂ වූ බාලයා ගුණ විසින් සාළ (එහෙයින් ම) නට, ආත්මය (ස්වසන්තානය) පස්වටයි. නුවණැත්තනට දොස් සහිතයෙක් ද උපවාද සහිතයෙක් ද වෙයි. බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙයි. කවර කරුණෙන යත්:

1. නොදැන (විමසීම් විසින්) නො බැස ගෙන නුගුණ කියයුත්තනුගේ ගුණ කියයි.
2. නොදැන නො බැස ගෙන ගුණ වැණිය යුත්තනුගේ අගුණ කියයි.
3. නොදැන නො බැස ගෙන නොපහදනහට නිසි කරුණෙහි පැහැදීම උපදවයි.
4. නොදැන නො බැස ගෙන පහදනහට නිසි කරුණෙහි අප්‍රසාදය උපදවයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණෙන් සමන්වාගත වූ අව්‍යක්ත වූ අසත්පුරුෂ වූ බාලයා ගුණ විසින් සැරු එහෙයින් ම නටුවා වූ ආත්මය පිළිදගනේය. නුවණැත්තියනට වරද සහිතයෙක් ද උපවාද සහිතයෙක් ද වේ. බොහෝ අකුසල් ද ප්‍රසව කෙරෙයි.

යමෙක් නිඤාභීයා පසසා ද, යමෙක් ප්‍රශංසාභී වේ නම් ඔහු හෝ නිගණි ද, හෙ නෙමේ මුවින් පව් රැස් කෙරෙයි. ඒ පව්න් සුබයක් නො ලබන්නේය. දුකෙළියෙහි ලා සියලු ස්වකීය ධනය හා තමා ද හා සමග යම් ධනපරාජයෙක් වේ ද, මේ පරාජය ස්වල්පමාත්‍ර ය. යමෙක් සමයග්ගත පුද්ගලයන් කෙරෙහි සිත අප්‍රීතික කරන්නේ නම් මෙය ම මහත්තර පරාජය වේ.

යම් හෙයකින් ලාමක වූ වචනය හා සිත ද පිහිටුවා ආයුෂීයන් ගරහනුයේ නිරයට වැදේ ද, (එහි ආයු:ප්‍රමාණය) නිරර්බුද එක්ලක්ෂ සතිසෙකි. අර්බුද පසෙකි.

පටිමබන සූත්‍රය - අ.නි. 4.1.1.3.

ව්‍යක්ත, සත්පුරුෂ, ශ්‍රාවකයා

The Intelligent Listener

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්වාගත, ව්‍යක්ත, සත්පුරුෂ, පණ්ඩිත තෙමේ ගුණ විසින් සාරා නො ලන ලද (එහෙයින් ම) නො නටුවා වූ ආත්මය පරිහරණය කෙරෙයි. නුවණැතියනට දොෂ රහිතයෙක් ද උපවාද රහිතයෙක් ද වෙයි. බොහෝ කුසල් ද රැස් කෙරෙයි. කවර සතර කරුණෙන යත්:

1. දැන ගෙන විමසීම් විසින් බැස ගෙන නුගුණ කිය යුත්තහුගේ නුගුණ කියයි.
2. දැන ගෙන බැස ගෙන ගුණ කියනට නිස්සහුගේ ගුණ කියයි.
3. දැන ගෙන බැස ගෙන නො පහදනහට නිසි කරුණෙහි නො පැහැදීම උපදවයි.
4. දැන ගෙන බැස ගෙන පහදනහට නිසි කරුණෙහි ප්‍රසාදය උපදවයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණෙන් සමන්වාගත, ව්‍යක්ත, සත්පුරුෂ, පණ්ඩිත තෙමේ ගුණ විසින් නො සැරු එහෙයින් ම නො නට ආත්මය පිළිදගනේ ය. නුවණැතියනට දොෂ රහිතයෙක් ද උපවාද රහිතයෙක් ද වේ. බොහෝ කුසල් ප්‍රසව කෙරෙයි.

පඨමබන සූත්‍රය - අ.නි. 4.1.1.3

ශ්‍රාවකයෝ තිදෙනා

3 Types of Listeners

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලොවහි විද්‍යමානය. කවර තුන් දෙනෙක යන්: **අවකුජ්ජපඤ්ඤ පුද්ගලය, උච්ඡඛිගපඤ්ඤ පුද්ගලය, පුච්ඡපඤ්ඤ පුද්ගලයි.**

මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි කිසි පුද්ගලයෙක් හික්මුන් වෙත **නිතර බණ ඇසීම** පිණිස ආරාමයට යන්නේ වේ ද, හික්මුණු (දේශකයාණෝ) ඕනෑම මූල කලණ කොට (ආදිකලාණං) මැද කලණ කොට (මජ්ඣිකලාණං) අග කලණ කොට (පරියොසානකලාණං) අතීථසහිත කොට (සාත්ථං) ව්‍යඤ්ජන/විස්තර සහිත කොට (සබ්‍යඤ්ජනං) හැම අතින්ම සම්පූර්ණ කොට (කෙවලපරිපූර්ණං) පිරිසිදු කොට බඹසර/තිවන්-මග ප්‍රකාශ කරන්. (පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙත්ති). එවිට;

ශ්‍රාවකයා	අසුනෙහි සිටින්නේ (හිඳගෙන අසන්නේ)	අසුනෙන් නැගී සිටියේ (ශ්‍රවණයෙන් පසු)	උපමාව
අවකුජ්ජ පඤ්ඤ	දේශනයෙහි මූල, මැද, අග මෙතෙහි නොකරයි	දේශනයෙහි මූල, මැද, අග මෙතෙහි නොකරයි	යටිකුරු කළ කළයකට වත් කරන්නාක් මෙනි
උච්ඡඛිග පඤ්ඤ	දේශනයෙහි මූලත්, මැදත්, අගත් මෙතෙහි කරයි	දේශනයෙහි මූල, මැද, අග මෙතෙහි නොකරයි	ඔඩොක්කුවේ නැඹු කැම නැගිටිනවිට වැටෙන්නාක් මෙන්
පුච්ඡ පඤ්ඤ	දේශනයෙහි මූලත්, මැදත්, අගත් මෙතෙහි කරයි	දේශනයෙහි මූලත්, මැදත්, අගත් මෙතෙහි කරයි	උඩුකුරු කළ කළයකට වත් කරන්නාක් මෙන්

මැනවින් ධර්ම ශ්‍රවණය

Listening the right way

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

මහණෙනි, සකරුණෙකින් සමන්වාගත වූයේ සද්ධර්මය අසන්නේ මැ කුශලධර්මයන්හි සමයක්ත්ව නැමැති නියාමයට බස්නට නිසි වෙයි. කවර සයෙකින යත්:

තථාගතයන් විසින් ප්‍රවිදිත වූ ධර්මවිනය දෙසනු ලබන් මැ

1. **සුස්සුසති**
අසනු කැමැති වෙයි
2. **සොතං ඔදහනි**
අසීමට කන් යොමු කෙරෙයි
3. **අඤ්ඤා චිත්තං උපට්ඨාපෙනි**
දැනගැනීමට සිත් එළවයි
4. **අත්ථං ගණ්හානි**
අර්ථය ගන්නේ ය
5. **අනත්ථං ඊඤ්චනි**
අනර්ථය හරණේ ය
6. **අනුලොමිකාය බන්තිසා සමන්තාගතො හොති**
ශාසනයට අනුලොමි වූ ක්ෂාන්තියෙන් සමන්වාගත වෙයි

**"තං සුණාථ, සාධුකං
මනසිකරොථ,
භාසිස්සාමි"**

අසන්න, හොඳින් මෙනෙහි
කරන්න, පවසන්නෙමි.

මහණෙනි, මෙ කරුණු සයිත් සමන්වාගත වූයේ සදහම් අසන්නේ මැ කුශලධර්මයන්හි සමයක්ත්ව නැමැති නියාමයට භව්‍ය වේ ය යි.

සුස්සුසති සූත්‍රය - අ.නි. 6.2.4.4.

ධර්ම ශ්‍රවණයෙහි ආනිසංස Benefits of Listening

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

මහණෙනි, ධර්මශ්‍රවණයෙහි මෙ අනුසස් පසෙක කවර පසෙක යන්:

1. **අස්සුතං සුණාති**
අශ්‍රැය (නො ඇසූ විරූ දෙය) අසන්නේ ය.
2. **සුතං පරියොදාපෙති**
ශ්‍රැය (ඇසූ විරූ දෙය) පිවිතුරු කරන්නේ ය.
3. **කඪ්ඛං විතරති**
සැක දුරුකරන්නේ ය.
4. **දිට්ඨිං උජුං කරොති**
දෘෂ්ටිය සෘජු කරන්නේ ය.
5. **චිත්තමස්ස පසිදති**
භිත පහදන්නේ ය.

මහණෙනි, ධර්මශ්‍රවණයෙහි මෙ අනුසස් පස යි.

ධම්මසවණ සූත්‍රය - අ.නි.5.5.1.2.

නිසි කල්හි ධර්ම ශ්‍රවණයේ අනුසස්

Benefits of Timely Listening to Dhamma

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

මහණනුගේ පෙර ස්වභාවය		මරණාසන්න කාලයෙහි (ශ්‍රවණය හා උපපරීක්ෂාව)			ආනිශංසය (පසු ස්වභාවය)	
පංච ඕර මිහාගිය සංයෝජන යෙන්	පංච උද්ධ මිහාගිය සංයෝජන යෙන්	තථාගනය න් ගෙන් ධර්මය අසයි	ශ්‍රාවකයෙ ක්ගෙන් ධර්මය අසයි	පෙර ඇසූ දහමක් මෙනෙහි කරයි	පංච ඕර මිහාගිය සංයෝජන යෙන්	පංච උද්ධ මිහාගිය සංයෝජන යෙන්
1 අවිමුක්ත වෙයි	→	දහම් අසයි	→		විමුක්ත වෙයි	
2 අවිමුක්ත වෙයි	→		දහම් අසයි	→	විමුක්ත වෙයි	
3 අවිමුක්ත වෙයි	→			මෙනෙහි කරයි	විමුක්ත වෙයි	
4 විමුක්ත වෙයි	අවිමුක්ත වෙයි	→ දහම් අසයි	→			විමුක්ත වෙයි
5 විමුක්ත වෙයි	අවිමුක්ත වෙයි	→	දහම් අසයි	→		විමුක්ත වෙයි
6 විමුක්ත වෙයි	අවිමුක්ත වෙයි	→		මෙනෙහි කරයි	→	විමුක්ත වෙයි

බහුග්‍රන්ථ ධර්මධර පණ්ඩිත ප්‍රාඥයෝ Learned, Knowledge-Bearer, Wise & Sage

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

වහන්ස, 'බහුග්‍රන්ථ ධර්මධරය' යි **(බහුස්සුතො ධම්මධරො)** කියනු ලැබේ. වහන්ස, 'කෙපමණෙකින් බහුග්‍රන්ථ ධර්මධරය' යි කියනු ලැබේ ද?

මැනව, මැනව, මහණ, මා විසින් සුත්ත, ගෙය්‍ය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උදාන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්භූතධම්ම, වෙදල්ල ය යි බොහෝ දහම්හු දෙසන ලදහ. මහණ, සිවුපැදි ගාථායෙක්හි දු අරුත් දැන පෙළ දැන ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්තව වෙසේ ද, 'බහුග්‍රන්ථ ධර්මධරය' යි කියන්නට නිසි වෙයි.

වහන්ස, 'ග්‍රන්ථවත්ය, නිබ්බේධිකපඤ්ඤා අත්තෙකා' යි **(සුතවා නිබ්බේධිකපඤ්ඤො)** කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙපමණෙකින් ග්‍රන්ථවත්ය, නිබ්බේධිකපඤ්ඤා අත්තේ වේ ද? [නිබ්බේධ - නොබැඳීම/විනිවිද දැකීම පිණිස]

මැනව, මැනව, මහණ, මෙසස්තෙහි මහණහු විසින් 'මේ දුකැ'යි අසන ලද්දේ වෙයි. ඔහුගේ මාගීප්‍රඥායෙන් අර්ථය විනිවිද දක්නේ ය. "මේ දුඃඛසමුදය යි" "මේ දුඃඛනිරෝධය" යි "මේ දුඃඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාය" යි..... මහණ මෙසේ 'ග්‍රන්ථවත්ය, නිබ්බේධිකපඤ්ඤා අත්තෙකා' යි.

වහන්ස, පණ්ඩිතය මහාප්‍රාඥය" යි **(පණ්ඩිතො මහාපඤ්ඤො)** කියනු ලැබේ. වහන්ස, කිපමණෙකින් පණ්ඩිත මහාප්‍රාඥ වේ ද?

මැනව, මැනව, මහණ, මෙලොව පණ්ඩිත මහාප්‍රාඥ ආත්ම ආබාධය හෝ පර ආබාධය හෝ උභය ආබාධය පිණිස නොසිත යි. සිත්තේ ද ආත්මහිතය, පරහිතය, උභයහිතය. මෙසේ සඵලොකහිතය ම හිතයි. මහණ, මෙසේ පණ්ඩිත මහාප්‍රාඥ නම් වේ.

බහුස්සුත සූත්‍රය - අ.නි 4.4.4.6.

අල්පශ්‍රව්‍ය බහුශ්‍රව්‍ය

The Less Heard & Well Heard

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

1. **ශ්‍රව්‍යයෙන් අනුපපන්න අල්පශ්‍රව්‍යයා** - නවගසසුන් මදක් අසන ලද්දේ වෙයි. හෙතෙම අල්ප වූ ඒ ශ්‍රව්‍යයාගේ අර්ථය නො දැන පෙළ දහම නො දැන ධර්මානුධර්මී සභිකයාන සුභිභාගප්‍රතිපදාවට නො පිළිපත්තේ වෙයි. ඉදින් අල්පශ්‍රව්‍යන් වේ ද, ශීලයෙහි පරිපූරකාරීන් නො වේ ද, ඔහු ශීලයෙහි ශ්‍රව්‍යයෙහි මෙසේ දෙපසින්ම ගරහන්.
2. **ශ්‍රව්‍යයෙන් උපපන්න අල්පශ්‍රව්‍යයා** - නවග සසුන් ස්වල්ප මාත්‍රයක් අසන ලද්දේ වෙයි. හෙතෙම අල්ප වූ ඒ ශ්‍රව්‍යයාගේ අර්ථය දැන පෙළ දැන ධර්මානුධර්මීයට පිළිපත්තේ වෙයි. ඉදින් අල්පශ්‍රව්‍යන් වේ ද, ශීලයෙහි පරිපූරකාරීන් වේ ද, ඔහු ශීලභාගයෙන් පසසන්. ඔහුට ශ්‍රව්‍යය නො සැපයේ.
3. **ශ්‍රව්‍යයෙන් අනුපපන්න බහුශ්‍රව්‍යයා** - නවග සසුන් බොහෝ අසන ලද්දේ වෙයි. හෙතෙම බොහෝ වූ ඒ ශ්‍රව්‍යයාගේ අර්ථය නො දැන පෙළ නො දැන ධර්මානුධර්මීයට නො පිළිපත්තේ වෙයි. ඉදින් බහුශ්‍රව්‍යන් වේ ද, ශීලයෙහි පරිපූරකාරීන් නොවේ ද, ඔහු ශීලභාගයෙන් ගරහන්. ඔහුට ශ්‍රව්‍යය ශ්‍රව්‍යකෘත්‍යය සපයා.
4. **ශ්‍රව්‍යයෙන් උපපන්න බහුශ්‍රව්‍යයා** - නවග සසුන් බොහෝ අසන ලද්දේ වෙයි. හෙතෙම බොහෝ වූ ඒ ශ්‍රව්‍යයාගේ අර්ථය දැන පෙළ දහම දැන ධර්මානුධර්මීයට පිළිපත්තේ වෙයි. ඉදින් බහුශ්‍රව්‍යන් වේ ද, ශීලයෙහි පරිපූරකාරීන් වේ ද, ඔහු ශීලභාගයෙහි ශ්‍රව්‍යභාගයෙහි මෙසේ උභයභාගයෙන් පසසන්. හෙතෙම කිසිවෙකුගෙන් නිගා නොවිඳි. දෙවියෝ ද බ්‍රහ්මයා විසින් පසස්නා ලද්දේය.

අප්පස්සන සූත්‍රය - අ.නි. 4.1.1.6.

නවාංග ශාස්තෘ ශාසනය - සුන්න, ගෙය්‍ය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උදාන, ඉතිවුත්තක, ඡාතක, අබ්භූතධර්ම, වෙදල්ල

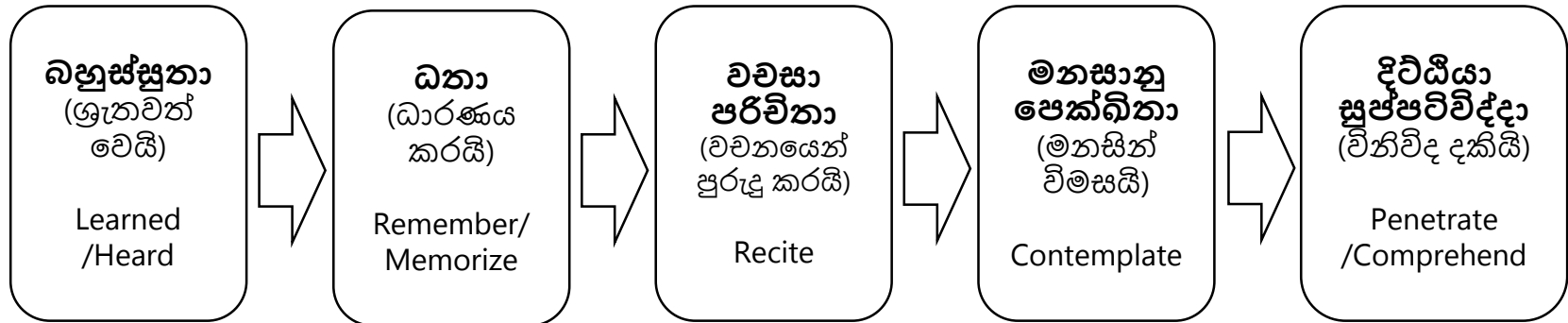
උපපන්න - ප්‍රාප්තවූ / පැමිණි

ශ්‍රවණයේ සිට විනිවිද දැකීම දක්වා

From Listening to Penetration

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

“ධම්මා බහුස්සුතා හොත්ති, ධනා, වචසා පරිචිතා, මනසානුපෙක්ඛිතා, දිට්ඨියා සුප්පටිච්ඡිදා, අද්ධා අයමායස්මා ජානං ජානාති පස්සං පස්සති.”

ආදිබ්‍රහ්මවරියපඤ්ඤා සූත්‍රය - අ.නි. 8.1.1.2

ධර්මයන්හි බහුශ්‍රවණ වේයි, ධාරණය කරයි, වචනයෙන් පරිශීලනය කරයි, මනසින් විමර්ශනය කරයි, නුවණින් විනිවිද දකියි. තවද ආයුෂ්මත්හු දනසුත්ත දැනගනී, දැක්කයුත්ත දකියි.

විමුක්තියට ක්‍රම 5ක්

5 Ways for Liberation

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

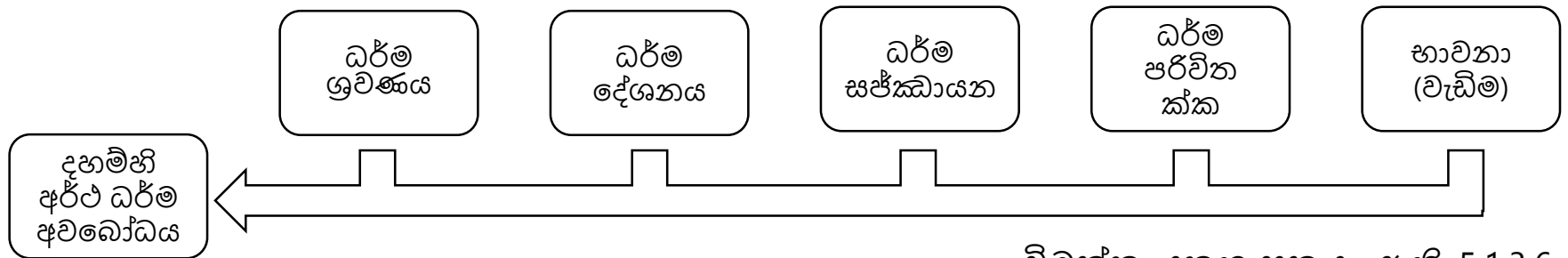
විමුක්තායතනය	තේරුම
<p>ධර්ම ශ්‍රවණය</p> <p>Listening to Dhamma</p>	<p>ශාස්තෘන් වහන්සේ හෝ ධර්ම දේශකයාගේ කෙනෙක් දෙසන ධර්මය ශ්‍රවණයෙන් ධර්ම කරුණු වල අර්ථ ධර්ම පැහැදිලි වේ. ඉන් ලබන්නාවූ ප්‍රීතියත් සුඛයත් තුළින් සමාධිගත වූ සිත විමුක්ත වේ</p>
<p>ධර්ම දේශනය</p> <p>Teaching Dhamma</p>	<p>තමා උගත් ධර්මය අර්ථ විග්‍රහ කරමින් අන්‍යයන්ට උගැන්වීමේදී ධර්ම කරුණු වල අර්ථ ධර්ම පැහැදිලි වේ. ඉන් ලබන්නාවූ ප්‍රීතියත් සුඛයත් තුළින් සමාධිගත වූ සිත විමුක්ත වේ</p>
<p>ධර්ම සජ්ඣායනය</p> <p>Reciting Dhamma</p>	<p>තමා උගත් ධර්මය අන්‍යයන්ට සජ්ඣායනා කිරීමේදී ධර්ම කරුණු වල අර්ථ ධර්ම පැහැදිලි වේ. ඉන් ලබන්නාවූ ප්‍රීතියත් සුඛයත් තුළින් සමාධිගත වූ සිත විමුක්ත වේ</p>
<p>ධර්මය මෙනෙහි කිරීම</p> <p>Reflecting on Dhamma</p>	<p>තමා උගත් ධර්මය අනුවිතර්ක අනුවිචාර (මෙනෙහි) කිරීමේදී ධර්ම කරුණු වල අර්ථ ධර්ම පැහැදිලි වේ. ඉන් ලබන්නාවූ ප්‍රීතියත් සුඛයත් තුළින් සමාධිගත වූ සිත විමුක්ත වේ</p>
<p>භාවනාව</p> <p>Development / Cultivation</p>	<p>තමා උගත් කමටහනක් (භාවනා ක්‍රමයක්) තුළ සිත මෙහෙයවීමෙන් ධර්ම කරුණු වල අර්ථ ධර්ම පැහැදිලි වේ. ඉන් ලබන්නාවූ ප්‍රීතියත් සුඛයත් තුළින් සමාධිගත වූ සිත විමුක්ත වේ</p>

විමුක්ති මාර්ගය

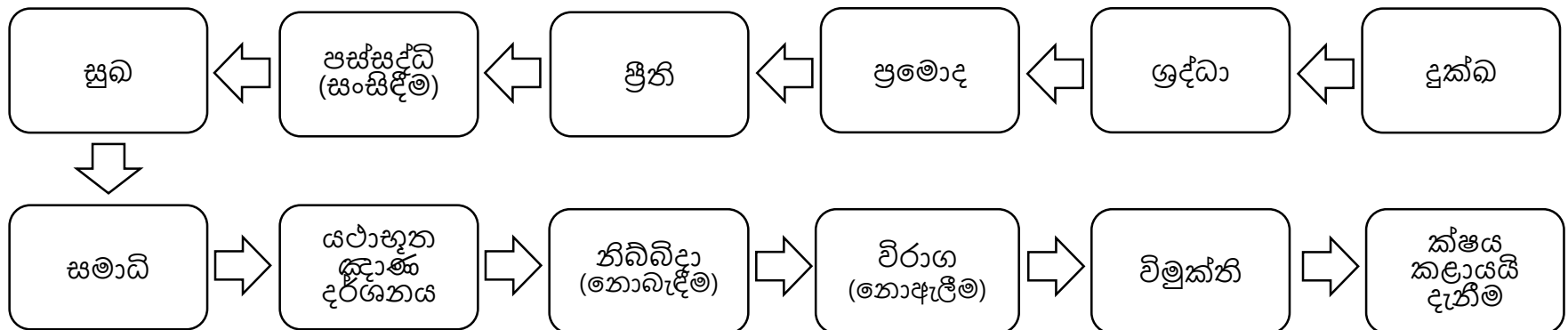
Process for Liberation

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

විමුක්තායතන සූත්‍රය - අ.නි. 5.1.3.6

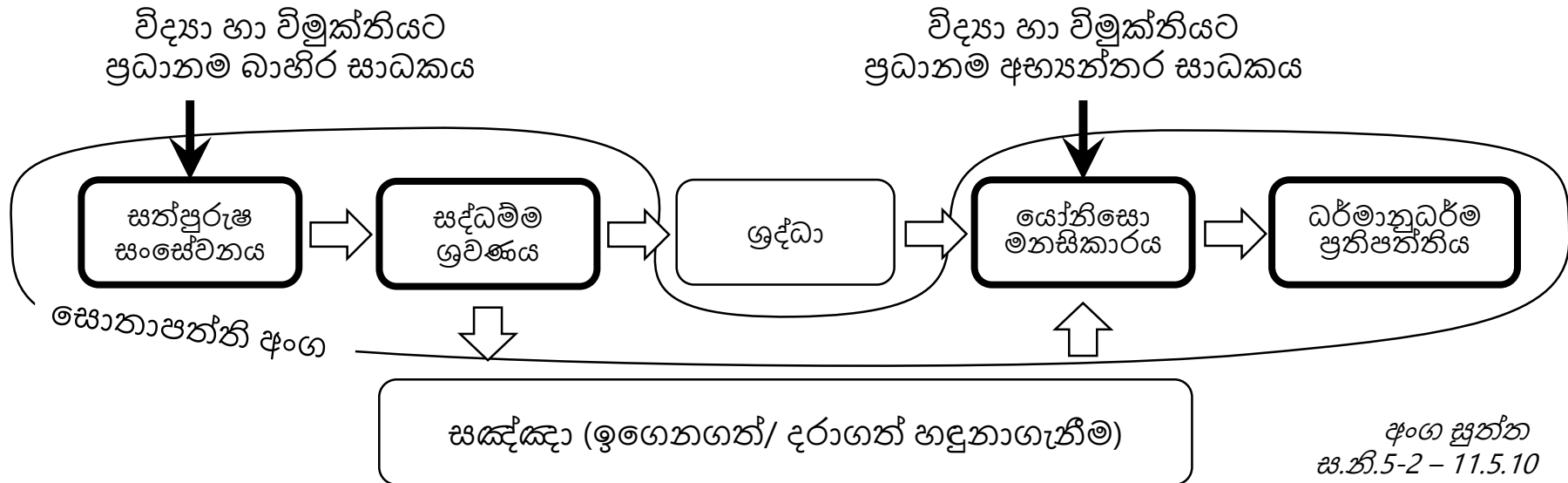
උපනිසා සූත්‍රය - ස.නි. 2.1.3.3

සොතාපත්ති අංග 4

4 Elements of Sotapanna

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

සත්පුරුෂ සංඝේවනය හෙවත් කළ්‍යාණමිත්‍ර සංඝේවනයෙන් ධර්මය ශ්‍රවණයට අවස්ථාව ලැබේ. ශ්‍රවණයෙන් හඳුනාගත් ධර්ම කරුණු දරාගත්විට මතු අනාගතයේ නිවන සඳහා ප්‍රයෝජන ඇත. දරාගත් ධර්ම කරුණු නිතර නිතර මෙනෙහි කිරීමෙන් යෝනිසො මනසිකාරය වේ. යෝනිසො මනසිකාරය නිසා සති-සම්පජ්ඣාදිය ඇතිවී ධර්මානු ධර්ම ප්‍රතිපත්තිය හෙවත් ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය තුළින් නිවන් මග විවරවේ. නිවනට අවශ්‍ය ප්‍රධානම බාහිර සාධකය සත්පුරුෂ සංඝේවනය වන බවත්, සතිය පිහිටුවීමට අවශ්‍ය බැවින් යෝනිසො මනසිකාරය නිවන සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රධානම අභ්‍යන්තර සාධකය බවත් බොහෝ සූත්‍රවල පෙන්වා දී ඇත.

සෝතාපත්ත → යථාභූත ඥානදස්සන Stream Entry → Insight/Vision on Reality

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

පඤ්චමේ, භික්ඛවේ, උපාදානක්ඛන්ධා. කතමේ පඤ්ච? සෙය්‍යථිදං - රුප්‍රපාදානක්ඛන්ධො...පෙ....
විඤ්ඤාණුපාදානක්ඛන්ධො.

යනො ඛො, භික්ඛවේ, අරියසාවකො ඉමෙසං පඤ්චන්තං උපාදානක්ඛන්ධානං සමුදයඤ්ච
අත්ථච්චගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං පජානාති. අයං වුච්චති,
භික්ඛවේ, අරියසාවකො සොතාපත්තො අවිනිපාතධම්මො නියනො සම්බෝධිපරායනොති

සෝතාපත්ත සුත්ත, ස.නි. 3.1.3.1.7

මහණෙනි, මේ උපාදානස්කන්ධ පසෙකි. කවර පසෙකු යත්: එනම් ... රුපොපාදානස්කන්ධ ය ...
විඤානොපාදානස්කන්ධ යි.

මහණෙනි, යම් කලෙක පටන් ආර්යශ්‍රාවක තෙමේ මේ පඤ්චොපාදානස්කන්ධයන්ගේ සමුදයත්
අස්තච්චගමයත් ආස්වාදයත් ආදීනවයත් නිශ්ශරණයත් තතුපේ දැනී ද, මහණෙනි, මේ තෙමේ
සිවුඅපායෙහි නොවැටෙන ස්වභාව ඇති (ධම්මනියාම වශයෙන්) නියත වූ (මතු තෙමඟ නමැති)
සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවත් වූ අරිසවු යයි කියනු ලැබේ යි.

උපාදානස්කන්ධයන්ගේ යථාභූතය දැනගන්නේය (යථාභූතං පජානාති)

**සමුදය /
උදය**
(භටගැනීම)

**අත්ථංගම
/ නිරෝධ /
වය**

ආස්වාද
(රසය)

ආදීනව
(භයානකකම)

නිස්සරණ
(අත්හැරීම)

සෞථාපත්තිඵලයේ අනුසස් Benefits of Stream Entry

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

මහණෙනි, සෞථාපත්තිඵල සාක්ෂාත් ක්‍රියායෙහි මෙ අනුසස් සයෙකි.
කවර සයෙක යත්:

1. සද්ධම්මනියතො හොති - ශාසන සද්ධර්මයෙහි නියත වෙයි,
2. අපරිහානධම්මො හොති - නො පිරිහෙන ස්වභාව ඇතියේ වෙයි,
3. පරියන්තකතස්ස දුක්ඛං හොති - කෙළවර කරණලද කෙලෙස් පිළිබඳ දුක් (නැවත) නො වෙයි,
4. අසාධාරණෙන ඤාණෙන සමන්තාගතො හොති -
(පෘථග්ජනයන්හා) අසාධාරණඤානයෙන් සමන්වාගත වෙයි,
5. හෙතු චස්ස සුද්ධිඨො - ඔහු විසින් හේතු ද මොනොවට දක්නාලදුයේ වේ,
6. හෙතුසමුප්පන්නා ච ධම්මා සුද්ධිඨො - හේතු සමුත්පන්නධර්මයෝ ද මොනොවට දක්නාලදහ.

මහණෙනි, සෞථාපත්තිඵල සාක්ෂාත් ක්‍රියායෙහි මෙ අනුසස් සය යි.

ආනිසංස සූත්‍රය - අ.නි. 6.2.5.2.

ප්‍රඥාව පිණිස සද්ධම්මිග්‍රවණය

Listening towards Wisdom

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

මහණෙනි, "සත්පුරුෂසේවන, **සද්ධම්මිග්‍රවණ**, යෝනිසොමනස්කාර, ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්ති" යි. යන මේ සිවු දහම්හු වඩන ලද්දාහු බහුල කරන ලද්දාහු

- මහාපඤ්ඤා (මහා ප්‍රාඥ),
- පුච්ඡපඤ්ඤා (පුච්ඡේ ප්‍රාඥ),
- විපුලපඤ්ඤා (පැතිරුණු ප්‍රාඥ),
- ගම්භීරපඤ්ඤා (ගැඹුරු ප්‍රාඥ),
- අසාමන්තපඤ්ඤා (දුර දිවෙන ප්‍රාඥ),
- භූරිපඤ්ඤා (පොළොව මෙන් මහත්වූ ප්‍රාඥ),
- පඤ්ඤාබාහුල්ල (ප්‍රඥා බහුල),
- සීඝ්‍රපඤ්ඤා (වේගවත් / සීඝ්‍ර ප්‍රාඥ),
- ලහුපඤ්ඤා (සැහැල්ලු බැවින් වේගවත් ප්‍රාඥ),
- භාසුපඤ්ඤා (බෙලෙන ප්‍රාඥ),
- ජවනපඤ්ඤා (වේගයෙන් දිවෙන ප්‍රාඥ),
- තික්ඛපඤ්ඤා (නියුණු ප්‍රාඥ),
- නිබ්බේධිකපඤ්ඤා (නොබැඳී සිටින විනිවිද දකින ප්‍රඥාව)

ඇති බව පිණිස පවතිත් යි.

මහාපඤ්ඤා සූත්‍රය ස.නි. 5.11.7.1. – 5.11.7.13

ශ්‍රවණයෙන් අවබෝධ කරන ශ්‍රාවකයෝ

The Wise who attain Nibbana by Listening

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

1. උග්ගසට්ඨකඤ්ඤා -

යස්ස පුග්ගලස්ස සහ උදාහරණවලාය ධම්මාභිසමයො හොති
උදාහරණයක් දැක්වීමෙන් වුවද ධර්මාවබෝධය වීමට තරම් ප්‍රඥාවන්ත

2. විපක්ඛිතඤ්ඤා -

යස්ස පුග්ගලස්ස සංඛින්නෙන භාසිතස්ස චිත්ථාලෙන අත්ථෙ විහජියමානෙ
ධම්මාභිසමයො හොති
සැකෙවින් දැක්වූ දහමක අර්ථය බෙදා විස්තරකිරීමෙන් ධර්මාවබෝධය වන්නේය

3. නෙය්‍යා -

යස්ස පුග්ගලස්ස උද්දෙසනො පරිපුච්ඡනො යොනිසො මනසිකරානො
කල්‍යාණමිත්තෙ සෙවනො භජනො පයිරුපාසනො එවං අනුපුබ්බෙන
ධම්මාභිසමයො හොති
ධර්මය උගෙනීමෙන්, ප්‍රශ්න විමසීමෙන්, යෝනිසෝමනසිකාරයෙන්,
කල්‍යාණමිත්‍රයන් සේවනයෙන් අනුපිළිවෙලින් ධර්මාවබෝධය වන්නේය

4. පදපරමො -

යස්ස පුග්ගලස්ස බහුමිපි සුණනො බහුමිපි භණනො බහුමිපි ධාරයනො බහුමිපි
වාචයනො න නාය ජානියා ධම්මාභිසමයො හොති
කොතෙක් ඇසුවත්, පැවසුවත්, දැරුවත්, වචන පරිශීලනය කරත් මේ භවයේ
ධර්මාවබෝධයක් නොවන්නේමය.

නෙය්‍යපුග්ගල|උග්ගසට්ඨකඤ්ඤා සූත්‍රය - අ.නි. 4.3.4.3. , පුග්ගලපක්ඛිත්තිපාළි

බුද්ධ→ධම්ම→සංඝ Master→Teaching→Community

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

මහණෙනි, මෙලොව අර්හත් වූ සමයක් සම්බුද්ධ වූ විද්‍යාවරණසම්පන්න වූ සුගත වූ ලොකවිදු වූ අනුත්තරො පූර්වසදම්මසාරථී වූ දෙවිමිනිස්තට ශාස්තෘ වූ බුද්ධ වූ භගවත් වූ තථාගත තෙමේ ලොවැ පහළ වෙයි. හේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත වූ බඹුන් සහිත වූ මේ ලෝකය ද, මහණබමුණන් සහිත, සම්මත දෙවියන්(රජුන්) හා සෙසු මිනිසුන් හා සහිත සත්ත්වප්‍රජාව ද තෙමේ විශිෂ්ට නුවණින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඔවුන්ට අවබෝධ කරවයි. **හේ දහම් දෙසනුයේ ආදියෙහි කලණ කොට, මධ්‍යයෙහි කලණ කොට, අවසන කලණ කොට, අර්ථ සහිත කොට, ව්‍යඤ්ජනයෙන්/විස්තර සහිත කොට, සර්වප්‍රකාරයෙන් පූර්ණ කොට, පිරිසිදු කොට, ශාසනබුහිමවයීය ප්‍රකාශ කෙරෙයි.**

ගිහියෙක් හෝ ගිහිපුතෙක් හෝ එක්තරා නිවකුලයෙක උපනුවෙක් හෝ ඒ දහම් අසයි. හේ එදහම් අසා තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි ශ්‍රද්ධා ලබයි. ඒ ශ්‍රද්ධාප්‍රතිලාභයෙන් සමන්වාගත වූයේ මෙසේ මෙනෙහි කෙරේ: "ශාභවාස සම්බාධය, කෙළෙස් මාර්ගය, පැවිද්ද අභ්‍යවකාශය. ගිහිගෙහි වසනුවනු විසින් මේ බඹසර සරත්තට හැකි නො වේ. මම කෙහෙරවුළු බහා කහවත් හැඳ ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙමි නම් මනා මැනුයි" කියායි. හේ පසු කලෙක අල්පවූ හෝ මහත් වූ හෝ භොගස්කන්ධය පියා, ඥාතිපරිවර්තය පියා, කෙහෙමස් අපහරණ කොට කහවත් හැඳ ගෙන් නික්ම පැවිද්දට වදනේය. හේ පැවිදිව පටිපදාව පිළිපැද අවසානයෙහි යම් විදීමක් නිසා අහිතන්දනයක් (සතුටුවීමක්) වේනම් එය නිරුද්ධ කරයි. මෙසේ තණ්හා නිරුද්ධ කරන හේ මුළු දුක්ඛස්කන්ධයම නිරුද්ධ කරමින් නිවන ප්‍රතිවේධ කරයි.

මහානණ්ඩාසඨ්ඨිය සූත්‍රය - ම.නි. 1.4.8

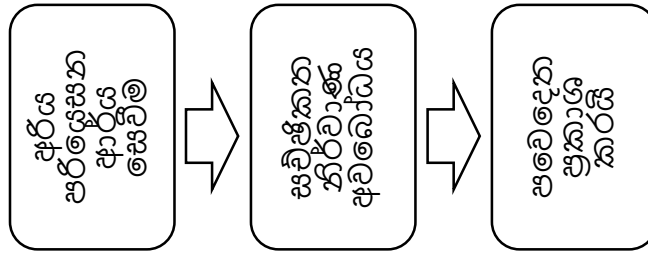
බුද්ධ → ධර්ම → (ග්‍රාහක) සංඝ Master → Teaching → (Follower) Community

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

බුද්ධ

සම්මාසම්බුද්ධො - චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මය ගුරුපදේශ රහිතව, තමන්ගේම විශිෂ්ට ඥානයෙන් අවබෝධ කර නිවණ සාක්ෂාත් කළහ

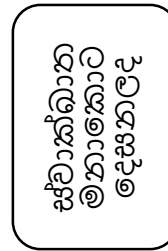
බුද්ධො - අන් අයට වැටහෙන අයුරින් දේශනා කර නිවණට පමුණුවනු බැවින්

ධර්ම

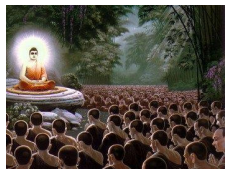
නවාංග ශාස්තෘ ශාසනය

සුත්ත, ගෙය්‍ය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උදාන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්භූතධර්ම, වේදල්ල හා සික්ඛාපද, පානිමොක්ඛ

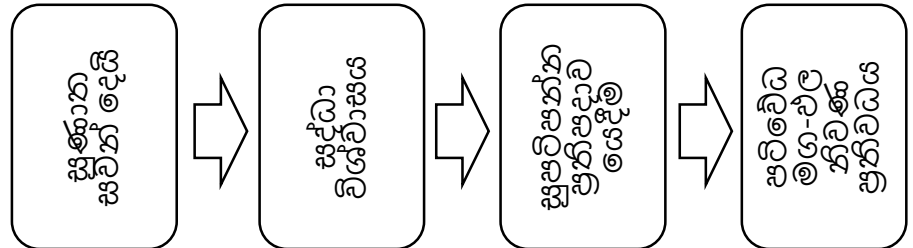
ත්‍රිවිධ ශාසනය

- පරියත්ති ශාසනය
- පටිපත්ති ශාසනය
- පටිවේද ශාසනය

සංඝ

සුපටිපත්තො
උජුපටිපත්තො
ඤායපටිපත්තො
සාම්චිපටිපත්තො

තථාගතයන්ගේ බ්‍රහ්මස්වරය Buddha's Brahma-like Voice

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

මහණෙනි, "පෙර මනුෂ්‍ය වනුයේ පරොස් බස් හැර, නිදොස් වූ, කනට සැප වූ, සිතැ වැදැ ගන්නා, බොහෝ දෙනාට කාන්ත වූ, මන වඩන්නා වූ යම් වචනයෙක් වේ ද, එබඳු වචන කියන්නේ වී ය යන කර්මය කළ බැවින් රැස් කළ බැවින් මේ මිනිස්බවට ආයේ ම මේ මහජුරිස් ලක්ෂණ දෙකකින් සමන්විත වූයේ, බුදු වනුයේ කුමක් ලබා ද? පිළිගත යුතු වචන ඇත්තේ වෙයි. මහණ මෙහෙණෝ ද උවසුඋවැසියෝ ද දෙව්හු ද මිනිස්සු ද අසුරයෝ ද නාගයෝ ද ගඳෙවුහු ද ඔබ වචන පිළිගනිත්. බුදු වනුයේ මෙය ලබයි."

1. පහුනප්ඵිහො

දික් පුලුල් වූ දිව ඇත්තේ වෙයි,

2. බ්‍රහ්මස්සරො ච කරවිකභාණී

බඹහුගේ බඳු ගැඹුරු හඬ ඇත්තේ, කුරවි කොවුලකුගේ බඳු මිහිරි හඬ ඇත්තේ වෙයි.

ලක්ඛණ සූත්‍රය - දී.නි. 3.7.

සනත්කුමාර බ්‍රහ්මයාගේ බ්‍රහ්මස්වරයේ අෂ්ටාංග

1. සුව සේ නික්මෙන (විස්සට්ඨො),	5. එකට කැටි වූ (බිත්ථු),
2. වහා අරුත් හෙළි කරන (විඤ්ඤෙය්‍යො),	6. නො විසිරී පවත්නා (අවිසාරී),
3. මිහිරි වූ (මඤ්ජු),	7. ගැඹුරු වූ (ගම්භීරො),
4. කනට සුව එළවන (සවනීයො),	8. රැවී දෙන (නින්නාදී),

මහාගෝවින්ද සූත්‍රය - දී.නි. 2.6

තෙරුවන් සරණ Triple Gems of Refuge

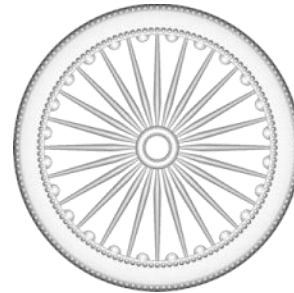
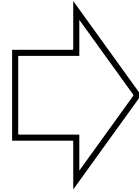

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

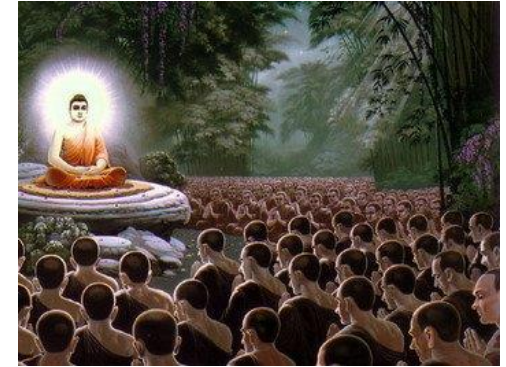
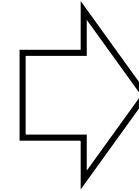
බුද්ධ - Buddha
The Master

අරහං
සම්මාසම්බුද්ධො
විජ්ජාචරණසම්පන්නො
සුගතො
ලොකවිදු
අනුත්තරො
පුරිසදම්මසාරථී
සත්ථා දෙවමනුස්සානං
බුද්ධො
භගවා

ධම්ම - Dhamma
The Teaching

ස්වාක්ඛාතො
සන්දිට්ඨිකො
අකාලිකො
එහිඵස්සිකො
මිපනඨිකො
පච්චත්තුං වෙදිතබ්බො-
විඤ්ඤාහි

සිංඝි - Sangha
The Community

සුපටිපන්නො
උපුපටිපන්නො
ඤ්ඤාපටිපන්නො
සාම්චිපටිපන්නො

ආහුනෙය්‍ය
පාහුනෙය්‍ය
දක්ඛිණෙය්‍ය,
අංජලිකරණෙය්‍ය
අනුත්තරං පුඤ්ඤ-
ක්ඛේත්තං ලොකස්සානි

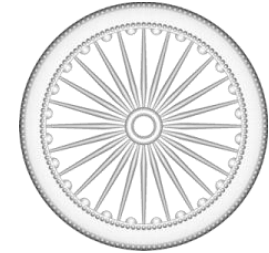
ධර්මයේ ගුණ 6

The 6 qualities of Dhamma

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

*“ස්වාක්ඛාතො භගවතො ධම්මො,
සන්දිට්ඨිකො, අකාලිකො,
එහිපස්සිකො, ඕපනයිකො,
පච්චත්තං වේදිතබ්බො විඤ්ඤාහි”*

	ධර්මයේ ගුණ	තේරුම
1	ස්වාක්ඛාත	මූල මැද අග යන තුන් තැනම මැනවින්, පැහැදිලිව අර්ථ සහිතව විස්තර සහිතව පරිපූර්ණව දේශිතය
2	සන්දිට්ඨික	ධර්මයේ පිළිපත් අයට දිට්ඨිධම්මව, ඇස් ඉදිරිපට ප්‍රතිඵල දිස්වේ
3	අකාලික	ධර්මයේ පිළිපත් අයට කල් නොයවා විපාක ලබාදේ
4	එහිපස්සික	අන් අයෙකුට 'එව බලව' යයි දැක්වීමට තරම් වටින්නේමය.
5	ඕපනයික	තම සන්තානයට පුරුෂ විරියෙන් පමුණුවා ගතයුතුය. අනෙකෙකුගේ විශේෂ අධිගමය තමාට පිහිට නොවේ.
6	පච්චත්තං වේදිතබ්බො විඤ්ඤාහි	ඥානවත්තයන් විසින් තමන් විසින්ම ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට දැනගතය. එසේ ප්‍රත්‍යක්ෂ කළ උත්තමයන් උත්තමාවියන් අපරිමිත ගුණනක් පෙරද විසූහ. දැනුදු ඇත්තෝය, අනාගතයේද වන්නෝය.

ධර්මයේ ස්වාක්ධාන ගුණය Well-explained/proclaimed Dhamma

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

“ඉධ, මහාරාජ, තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පූර්වදම්මසාරථී සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බමකං සස්සමණුචාර්මණං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදති. **සො ධම්මං දෙසෙති ආදීකල්යාණං මජ්ඣේකල්යාණං පරියොසානකල්යාණං සාත්ථං සබ්බඤ්ජනං, කෙවලපරිපූර්ණං පරිසුද්ධං චාර්මචරියං පකාසෙති.**”

“මහරජාණෙනි, මෙහි අර්හත් වූ සමයක් සම්බුද්ධ වූ විද්‍යාවරණසම්පන්න වූ සුගත වූ ලොකවිදු වූ අනුත්තරො පූර්වදම්මසාරථී වූ දෙවමිනිස්තට ශාස්තෘ වූ බුද්ධ වූ භගවත් වූ තථාගත තෙමේ ලොව පහළ වෙයි. හේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත වූ බමුන් සහිත වූ මේ ලෝකය ද, මහණබමුණන් සහිත, සම්මත දෙවියන්(රජුන්) හා සෙසු මිනිසුන් හා සහිත සත්ත්වප්‍රජාව ද තෙමේ විශිෂ්ට නුවණින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඔවුන්ට අවබෝධ කරවයි. **හේ දහම් දෙසනුයේ ආදියෙහි කල්ණ කොට, මධ්‍යයෙහි කල්ණ කොට, අවසාන කල්ණ කොට, අර්ථ සහිත කොට, ව්‍යඤ්ජනයෙන්/විස්තර සහිත කොට, සර්වප්‍රකාරයෙන් පූර්ණ කොට, පිරිසිදු කොට, ශාසනචාර්මවයීය ප්‍රකාශ කෙරෙයි.**

සාමඤ්ඤඵල සූත්‍රය - දී.නි. 1.2

ධර්මයේ සංදිව්ධික ගුණය Realized here & Now

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

එකල්හි ජාත්‍යන්තරයෙන් බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹ, “හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ‘නිච්ඡාණය සාංදෘෂ්ටිකය, නිච්ඡාණය සාංදෘෂ්ටිකය’ යි කියනු ලැබේ. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, කොපමණෙකින් නිච්ඡාණය සාංදෘෂ්ටික වේ ද අකාලික වේ ද එහිපස්සික වේ ද ඔපනයික වේ ද නුවණැත්තන් විසින් තමන් සත්‍යන්හි ලා දනවුණු වේ දැ?” යි.

බමුණ, රාගයෙන් අලුතෙන් රාගයෙන් මැඩුණේ, රාගයෙන් ගත් සිත් ඇත්තේ තමාට, අනුන්ට, දෙපසටම පීඩා පිණිස ද සිතයි. චෛතසික දුක් දොම්නස් ද විඳියි. රාගය ප්‍රභීණ වත් ම තමාට ද, අනුන්ටද, දෙපසට ද පීඩා පිණිස ද නො සිතයි. චෛතසික දුක් දොම්නස් ද නො විඳියි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේත් නිච්ඡාණය සාංදෘෂ්ටික වේ.

බමුණ, ද්වේශයෙන් ගැටුණේ, ද්වේශයෙන් මැඩුණේ, ද්වේශගත් සිත් ඇත්තේ තමාට, අනුන්ට, දෙපසටම පීඩා පිණිස ද සිතයි. චෛතසික දුක් දොම්නස් ද විඳියි. ද්වේශය ප්‍රභීණ වත් ම තමාට ද, අනුන්ටද, දෙපසට ද පීඩා පිණිස ද නො සිතයි. චෛතසික දුක් දොම්නස් ද නො විඳියි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේත් නිච්ඡාණය සාංදෘෂ්ටික වේ.

බමුණ, මෝහයෙන් මුළාවුයේ, මෝහයෙන් මැඩුණේ, මෝහගත් සිත් ඇත්තේ තමාට, අනුන්ට, දෙපසටම පීඩා පිණිස ද සිතයි. චෛතසික දුක් දොම්නස් ද විඳියි. මෝහය ප්‍රභීණ වත් ම තමාට ද, අනුන්ටද, දෙපසට ද පීඩා පිණිස ද නො සිතයි. චෛතසික දුක් දොම්නස් ද නො විඳියි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේත් නිච්ඡාණය සාංදෘෂ්ටික වේ.

බමුණ, යම් තැනෙක පටන් කොට මෙ තෙමේ නිරවශේෂයෙන් රාගක්‍ෂය ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කෙරේ ද, නිරවශේෂයෙන් ද්වේෂක්‍ෂය ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කෙරේ ද, නිරවශේෂයෙන් මොහක්‍ෂය ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කෙරේ ද, බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි නිච්ඡාණය සාංදෘෂ්ටික වෙයි, අකාලික වෙයි, එහිපස්සික වෙයි, ඔපනයික වෙයි, නුවණැත්තන් විසින් තමන් සත්‍යාන්තයෙහි ලා දනවුණු වේ යි.

නිබ්බූත සූත්‍රය - අ.නි. 3.2.1.5.

ධර්මයේ සංදිව්ධික ගුණය

Realized here & Now

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

චිත්ත ගෘහපතියගේ පැරණි ගිහි යහළුවකු වූ අවේලකස්සප තෙමේ මුණගැසී කස්සපයන්ගෙන් මෙසේ විචාළේය "හිමියනි කස්සපයෙනි, පැවිදි ව මේ තිස්වසක් පමණ කල් ඔබ විසින් ලබන ලද මිනිස් දහමින් වැඩි අර්බව කිරීමෙහි සමත් නැණදසුන් විශේෂයක් වූ කිසියම් පහසුවිහරණයෙක් ඇද්දැ? "යි. "ගෘහපතිය, මේ තිස්සක් පමණ වසින් මවිසින් මිනිස් දහමින් මතු ලබන ලද සෙලුබවත්, මුඩු බවත්, වැලි පිසීමට ගන්නා මොනරපිල් කලඹත් හැර අර්බව කිරීමෙහි සමත් නැණදසුන් වෙසෙසක් වූ කිසියම් පහසුවිහරණයෙක් නැතැ"යි.

"ගෘහපතිය, මේ තිස්සක් පමණ වසින් මිනිස්දහමින් වැඩි පහසුවිහරණ වූ අර්බව කිරීමෙහි සමත් කිසියම් නැණදසුන් වෙසෙසක් ලබන ලද දැ? "යි. "හිමියනි, කිම නො වන්නේ ද? හිමියනි, මම යම්තාක් කැමති වෙමි නම්, ඒ තාක් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුශල ධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව ම චිත්ත සහිත විචාර සහිත විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සුවය ඇති පළමු වන දැහැනට එළඹ වෙසෙමි. හිමියනි,... දෙවන දැහැනට.... තෙවන දැහැනට.... සිවුවන දැහැනට එළඹ වෙසෙමි. හිමියනි, ඉදින් මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පළමුකොට කල්‍යාණ කරන්නෙමි නම් 'යම් සංයෝජනයකින් යෙදුනු චිත්ත ගෘහපති තෙමේ යලි මෙලොවට එන්නේ ද එබඳු සංයෝජනයෙක් නැතැ' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා ගැන යමක් මෙසේ වදාරන්නාහු නම් මේ පුද්ගලයෙක් නො වේ මැ" යි.

"යම් හෙයකින් සුදුවත් හැඳගත් ගිහියෝ මිනිස්දහමින් වැඩි පහසු විහරණ වූ අර්බව කිරීමෙහි සමත් මෙබඳු නැණදසුන් වෙසෙසක් ලැබුවාහු නම් පින්වත, දහමිහි ස්වාභාවික බව ඒකාන්තයෙන් ආශ්වර්යයෙකි. පින්වත, ඒකාන්තයෙන් පුද්ගලයෙකි. ගෘහපතිය, මම මෙසේනෙහි පැවිද්ද ලබන්නෙමි. උපසපුව ලබන්නෙමි" යි.

අවේල සූත්‍රය - ස.නි 4.7.1.9.

ධර්මයේ අකාලික ගුණය Immediate Results by Practice

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

මහණෙනි, යම් කිසිවෙක් මෙ පරිද්දෙන්

සත් වසක් හෝ සය වසක් හෝ පස් වසක් හෝ, සිවු වසක් හෝ, තුන් වසක් හෝ, දෙවසක් හෝ, එක් වසක් හෝ, සත් මසක් හෝ, සය මසක් හෝ, පස් මසක් හෝ, සිවු මසක් හෝ, තුන් මසක් හෝ, දෙමසක් හෝ, එක් මසක් හෝ, අඩ මසක් හෝ, **තො එසේ නම් එක් සතියක් හෝ මේ සතර සතිපට්ඨාන යන් වඩන්නේ වී නම්, ඔහු විසින් මෙ අත්ඛණ්ඩ ම රහත් බව හෝ කෙලෙසුන් ඉතිරි වූ ඇති කල්හි අනුගාමී බව හෝ, මෙසේ මේ ඵල දෙක අතුරෙන් එක්තරා ඵලයක් කැමති විය යුතු (අපේක්ෂා කළ යුතු).**

“එකායනො අයං, භික්ඛවෙ, මග්ගො සන්තානං විසුද්ධියා සොකපරිදෙවානං සමතික්කමාය දුක්ඛදොමනස්සානං අත්ථඤ්ඣමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය යදිදං චත්තාරො සතිපට්ඨානානි.”

මහණෙනි, සතර සතිපට්ඨාන නම් වූ යම් දහමෙක් ඇද්ද, මෙය සත්වයන්ගේ පිරිසිදුබව පිණිස ද, සෝ විලාප ඉක්මෙනු පිණිස ද, දුක්දොම්නසුන් දුරු වනු පිණිස ද, අරී අටැහි මඟට පැමිණෙනු පිණිස ද, නිවන් පසක් කරනු පිණිස ද, එක් මෑ මඟ වේ යැ යි මෙසේ යම් වචනයෙක් කියන ලද ද, මෙය මේ යට කී දහම සදහා කියන ලද්දේ ය.”

මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රය - දී.නි. 2.9

ධර්මයේ එහිපස්සික ගුණය Worthy of Invitation 'Come & See'

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

ඉඬ නළාගනො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරුෂදම්මසාරථී සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා. ඤො එවමාහ - 'එථායං මග්ගො අයං පටිපදා යථාපටිපන්නො අහං අනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියොගධං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙමි; එථ, තුම්හෙති තථා පටිපජ්ජථ, යථාපටිපන්නා තුම්හෙති අනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියොගධං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා'ති. ඉති අයඤ්චෙව සත්ථා ධම්මං දෙසෙති, පරෙ ච තථත්ථාය පටිපජ්ජන්ති, තාති ඛො පන හොන්ති අනෙකානිපි සනාති අනෙකානිපි සහස්සාති අනෙකානිපි සතසහස්සාති.

බමුණ, මෙලොවහි අහීන් වූ සමයක් සම්බුද්ධ වූ අෂ්ටවිද්‍යා පසළොස් චරණධර්මයෙන් යුක්ත වූ සුගත වූ තුන්ලෝ දත්තා වූ අනුත්තර පුරුෂදම්මසාරථී වූ දෙවිමිනිසුනට ශාස්තෘ වූ චතුරාර්යසත්‍යය පිළිවිදි භාග්‍යවත් වූ තථාගතයන් වහන්සේ ලොව උපදනා සේක. උන්වහන්සේ මෙසේ වදාරත්: "එව, මේ මගය, මේ පිළිවෙතය, යම්සේ මම අනුත්තර බ්‍රහ්මචරියායට ඇතුළත් වූ නිච්ඡාණය තෙමේ ම විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට පවසමි ද, එව, තෙපිදු එසේ පිළිපදුව, යථාප්‍රතිපත්ත තෙපි අනුත්තර වූ අහීන්මාගී සඬ්ඛ්‍යාත බ්‍රහ්මචරියායට ඇතුළත් නිච්ඡාණය තුමු ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට උපයාගෙන වසන්නහුය." මෙසේ මේ ශාසනා තෙමේ ද දහමි දෙසයි. අත්හු ද ඒ පිණිස පිළිපදිත්. ඔහු ද අනෙකගතයෝත් අනෙක සහසුයෝත් අනෙකගතසහසුයෝත් වෙත්. (ගැහිණි නොහැකි තරම් විශාල ප්‍රමාණයක් සංඝයා වේ)

සඬ්ගාරව සූත්‍රය - අ.නි.- 3.2.1.10.

චරථ භික්ඛවෙ චාරිකං

The first Buddhist Missionary

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බරණැස්තුවර සමීපයෙහි ඉසිපතන නම් වූ මුවවෙනෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක.

‘මුත්තාහං, භික්ඛවෙ, සබ්බපාසෙහි යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා. තුම්හෙපි, භික්ඛවෙ, මුත්තා සබ්බපාසෙහි යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා. **චරථ, භික්ඛවෙ, චාරිකං බහුජනහිතාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අත්ථාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං.** මා එකෙන ද්වෙ අගමිත්ථ. දෙසෙථ, භික්ඛවෙ, ධම්මං ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බඤ්ජනං කෙවලපරිපූර්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙථ. සත්ති සත්තා අප්පරජක්ඛජාතිකා, අස්සවනතා ධම්මස්ස පරිභායන්ති.’

මහණෙනි, දෙවියන් පිළිබඳ වූ යම් බන්ධනයෝ වෙද්ද, මිනිසුන් පිළිබඳ වූ යම් බන්ධනයෝ වෙද්ද (ඒ) සියලු බන්ධනයන් ගෙන් මම මිදුනෙමි වෙමි. මහණෙනි, තෙපි දු දෙවියන් පිළිබඳ වූ යම් බන්ධනයෝ මිනිසුන් පිළිබඳ වූ යම් බන්ධනයෝත් වෙන් නම් (ඒ) සියලු බන්ධනයන් ගෙන් මිදුනහු ය. **මහණෙනි, බොහෝ දනහට හිත පිණිස, බොහෝ දනහට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවිමිනිසුන්ට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස චාරිකායෙහි හැසිරෙව.** එක් මඟෙකින් දෙදෙනෙක් නො යව. මහණෙනි, මුල යහපත් වූ මැද යහපත් වූ අග යහපත් වූ අරුත් සහිත වූ ව්‍යඤ්ජනයෙන් පිරිපුන් දහම් දෙසව. කේවල පරිපූර්ණ පිරිසිදු මගබඹසර හෙළි කොට දක්වව. පැණැසෙහි ස්වල්ප වූ කෙලෙස්රජස් ඇති සත්වයෝ ඇත. ධර්මය නොඇසීමෙන් (ඔහු) පිරිහෙත්. ධර්මය අවබෝධ කරන්නෝ වන්නාහ. මහණෙනි, මම ද දහම් දෙසනු පිණිස උරුවෙල් දනව්වෙහි සේනානි නියමිගමට එළඹෙන්නෙමි.

දුතියපාස සූත්‍රය - ස.නි. 1.4.1.5.

තම සන්තානයට පමුණුවා ගතයුතු To be Internalized by oneself

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

“එවං ස්වාක්ඛාතො, භික්ඛවෙ, මයා ධම්මො උත්තාතො විච්චො පකාසිතො ඡින්නපිලොනිකො. එවං ස්වාක්ඛාතො ඛො, භික්ඛවෙ, මයා ධම්මො උත්තාතො විච්චො පකාසිතො ඡින්නපිලොනිකො අලමෙව සද්ධාපබ්බජිතෙන කුලපුත්තෙන වීරියං ආරහිතුං - ‘කාමං තථො ච න්හාරු ච අට්ඨී ච අවසිස්සතු, සරීරෙ උපසුස්සතු මංසලොහිතං. යං තං පුරිසථාමෙන පුරිසවීරියෙන පුරිසපරක්කමෙන පන්නබ්බං, තං අපාපුණ්ණිවා වීරියස්ස සණ්ඨානං භවිස්සති”ති.

මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් ධර්මය මනාකොට දේශනා කරණලද්දේ ය. ප්‍රකට කරණලද්දේ ය. විවෘත කරණලද්දේ ය. ප්‍රකාශ කරණලද්දේ ය. සුන්වැරහැලි ඇත්තේ ය, හෙවත් සුන්කසට ඇත්තේ ය. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් මොනොවට දේසනා කරණලද ප්‍රකට කරණලද විවෘත කරණලද ප්‍රකාශ කරණලද සුන්වැරහැලි ඇති ධර්මය ඇති කල්හි සැදැහැයෙන් පැවිදි වූ කුලපුතු විසින් “සිරුරෙහි සම ද නහර ද ඇට ද ඒකාන්තයෙන් ඉතිරි වේවා. මස් ලේ වියලේවා. පුරුෂ ශක්තියෙන් පුරුෂවීර්යයෙන් පුරුෂපරාක්‍රමයෙන් පැමිණිය යුතු ඒ යමක් වේ නම් ඊට නො පැමිණ වියඝීයාගේ සිටුමෙක් (=නැවැත්මෙක්) නො වන්නේ ය” යි වැර අරඹන්නට සුදුසු ම ය.

දෙවැනි දසබල සූත්‍රය - ස.නි.2.1.3.2.

නුවණැත්තන් විසින් ප්‍රත්‍යක්ෂ කළයුතු To be realized by the Wise himself

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

හවත් ගෞතමයන්ගේ ශ්‍රාවක වූ එක් මහණෙකුදු ආප්‍රවයන් ක්ෂය වීමෙන් අනාප්‍රව වූ චිත්තවිමුක්තිය ප්‍රඥාවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි තමා විසින් මැ දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට පැමිණ වෙසේ ද එබඳු මහණෙක් ... එබඳු එක් මෙහෙණකුදු ඇද්දැ?යි.

වත්සය, එක් සියෙක් මතු නො වෙයි, දෙසියෙක් නො වෙයි. තුන්සියෙක් නො වෙයි. සාරසියෙක් නො වෙයි. පන්සියෙක් නො වෙයි. එබඳු මහණහු.... මෙහෙණහු බොහෝ වෙන් මැ යි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ සවු වූ ගිහි වූ හෙළපිළි හඳුනා බඹසර ඇති එක් උපාසකයෙක්..... උපාසිකාවක් පවා පස් ඕරම්භාගියසංයෝජනයන් ක්ෂය වීමෙන් ඕපපාතික වූයේ ඒ ශුද්ධාවාසයෙහි පිරිනිවෙනසුලු වූයේ එලොවින් පෙරලා නො එනුයේ ඇද්දැ?යි.

වත්සය, එක්සියෙක් මතු නො වෙයි, දෙසියෙක් නො වෙයි. තුන්සියෙක් නො වෙයි. සාරසියෙක් නො වෙයි. පන්සියෙක් නො වෙයි. එබඳු උපාසකයෝ....උපාසිකාවෝ... බොහෝ වෙන් මැ යි.

හවත් ගෞතමයන්ගේ ගිහිගේ වැසි හෙළපිළි හඳුනා කාමභෝගී වූ සසුන් කරන අවවාද පිළිගෙන කරන තරණය කළ විවික්චිෂා ඇති පහවූ සැක ඇති, විශාරද බවට පැමිණි ශාස්තෘශාසනයෙහි පරප්‍රත්‍යය රහිත වූ එක් උපාසකයෙක්..... උපාසිකාවක් නමුදු වෙසේ දැ?යි.

වත්සය, එක්සියෙක් මතු නො වෙයි, දෙසියෙක් නො වෙයි. තුන්සියෙක් නො වෙයි. සාරසියෙක් නො වෙයි. පන්සියෙක් නො වෙයි. එබඳු උපාසකයෝ....උපාසිකාවෝ... බොහෝ වෙන් මැ යි.

මහාවච්ඡගොත්ත සූත්‍රය - ම.නි. 2.3.3

ධර්මයේ ගුණ 6

The 6 qualities of Dhamma

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

	ගුණය	තේරුම	Meaning
1	ස්වාක්ඛාත ගුණය	මූල මැද අග යන තුන් තැනම මැනවින්, පැහැදිලිව අර්ථ සහිතව විස්තර සහිතව පරිපූර්ණව දේශිතය	well-proclaimed
2	සන්දිට්ඨික ගුණය	ධර්මයේ පිළිපත් අයට දිට්ඨිමත්තව, ඇස් ඉදිරිපට ප්‍රතිඵල දිස්වේ	Realized here & Now
3	අකාලික	ධර්මයේ පිළිපත් අයට කල් නොයවා විපාක ලබාදේ	Bear immediate Results
4	එහිපස්සික	අන් අයෙකුට 'එව බලව' යයි දැක්වීමට තරම් වටින්නේමය.	Worthy of invitation 'Come & See'
5	ඕපනයික	තම සන්තානයට පුරුෂ විරියෙන් පමුණුවා ගතයුතුය. අනෙකෙකුගේ විශේෂ අධිගමය තමාට පිහිට නොවේ.	To be Internalized by himself
6	පච්චත්තං චේදිතබ්බො විඤ්ඤාහි	ඥානවත්තයන් විසින් තමන් විසින්ම ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට දතයුතුය. එසේ ප්‍රත්‍යක්ෂ කළ උත්තමයන් උත්තමාවියන් අපරිමිත ගුණනක් පෙරද විසූහ. අනාගතයේද වන්නෝය.	Realized by the Wise himself

මහසයුරේ ආශ්චර්යය 8

Eight Wonders of the Sea

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙරළේ නගරයෙහි නලෙරු නම් (යක්ෂාධිගෘහින) කොහොඹ රුක් මුල්හි වැඩ වසන සේක. එකල්හි පහාරාද නම් අසුරේන්‍ද්‍රයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ. 'වහන්ස, යම් ආශ්චර්යී කෙනෙකුත් පුන පුනා දැක අසුරයෝ මහාසමුද්‍රයෙහි සිත් අලවා වෙසෙත් නම් එබඳු ආශ්චර්යී අද්භූත ධර්මයෝ අටදෙනෙක් වෙත්. කවර අට දෙනෙක යත්:'

1. වහන්ස, මහසයුර අනුපූර්ව නිමිත යි, (පිළිවෙලින් ගැඹුරු වූයේ වෙයි), අනුපූර්වප්‍රවණ යි, (පිළිවෙලින් නැමුනේ වෙයි), අනුපූර්ව ප්‍රාග්භාර යි, (පිළිවෙලින් ඉදිරියට බරවූයේ වෙයි), ආදියෙහි ම ගැඹුරු නො වෙයි.
2. ස්ථිති ස්වභාව ඇති මහසයුර වෙරළ නො ඉක්මවයි.
3. මහසයුර මළකුණු තොරදවා වහා ම තෙරට පමුණුවයි. (රළ පහරින්)
4. ගඬිගා ය, යමුනා ය, අවිරවතී ය, සරභා ය, මහී ය මහානදීහු වෙන්ද. ඔහු මහසයුරට පැමිණ පළමු නම් ගෝත්‍ර හැරලත්. මහාසමුද්‍රය යි ම සඬ්ඛ්‍යාවට යෙති.
5. ලෙව්හි යම්බඳු (කුදුමහත්) නදීහු මහමුහුදට වැද ගනිත් ද, අහසින් යම්බඳු වැසිධාරාවෝ වැටෙත් ද, ඉන් මහසයුරෙහි උනුවෙක් වේවයි, පිරිණුවෙක් වේවයි නො පැනේ.
6. මහසයුර එක ම රස ඇතිසේ ලුණුරස ඇතිසේ වෙයි.
7. මහාසමුද්‍රය බොහෝ රුවන් ඇතිසේ: මුතු ය, මිණි ය, වෙරළමිණි ය, සක් ය, ශිලා ය, පබළු ය, රිදී ය, රන් ය, පියුම්රා ය, මැසිරිගල් ය යන මොහු යි.
8. මහමුහුද මහසත්තට ආවාස වෙයි. නිමි ය, නිමඬිගල ය, නිමිරපිඬිගල ය, අසුරයෝ ය, නාගයෝ ය, ගන්ධර්වයෝ ය යන මොහු යි. මහමුහුදෙහි සියක්, දෙසිය, තෙසිය, සිවුසිය, පන්සිය යොදුන් ඇති ආත්මභාවයෝ ද වෙති.

පහාරාද සූත්‍රය - අ.නි. 8.1.2.9.

ධර්මයේ ආශ්චර්යය 8

Eight Wonders of Dhamma

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

1. මේ ධර්මවිනයෙහි අනුපූර්වශික්ෂා වේ ද, අනුපූර්වක්‍රියා වේ ද, අනුපූර්වප්‍රතිපදා වේ ද, ආදියෙහි ම අර්හත්ත්ව ප්‍රතිවේදය නො වේ
2. මා විසින් ශ්‍රාවකයන්ට යම් සිකපදයෙක් පනවන ලද නම් එය මාගේ සවිච්ඡේදි වී හෙයින්ද නො ඉක්මවත්.
3. යම් මේ පුද්ගලයෙක් දුශ්ශීල වූයේ ලාමක දහම් ඇතියේ අපවිත්‍ර කායකර්මාදියෙන් යුක්ත වූයේ සැකකටයුතු හැසිරීම් ඇතියේ අශුමණ අබ්‍රහ්මචාරී වූයේ ශුමණයෙක්මි බ්‍රහ්මචාරීයෙක් යන ප්‍රතිඥා ඇතියේ කෙලෙසුන් විසින් තෙත් වූයේ වේ නම් ඔහු හා සඬ්ඝ තෙමේ සංවාස නො කරයි. වහා ම ඔහු රැස්ව උත්ක්ෂේප (ඔසොවාදැම්ම) කෙරෙයි. හේ බික්සඟුන් මැද හුන්නේ නමුදු හේ සඟුන්ගෙන් දුරු වූයේ ම වෙයි. සඬ්ඝ තෙමේ ද ඔහු කෙරෙත් දුරු වූයේ වෙයි.
4. ක්ෂත්‍රියයහ, බ්‍රාහ්මණයහ, වෛශ්‍යයහ, ශූද්‍රයහයි මේ චතුර්වර්ණියෝ වෙත් නම් ඔහු තථාගත ප්‍රවිදින වූ ධර්මවිනයෙහි ගිහිගෙන් නික්ම අනගාරිය බවට පැමිණ පළමු නම් ගොත් හැරලත්. ශුමණ ශාක්‍යපුත්‍රියහ යන සඬ්ඛ්‍යාවට ම යෙත්.
5. බොහෝ භික්ෂූහු අනුපාදිශෙෂ නිව්‍යාණධාතූයෙන් පිරිනිවෙත් නමුදු එයින් නිව්‍යාණධාතූහුගේ උනුවෙක් වේවයි පිරිනිවෙත් වේවයි නො පැත්
6. යම් හෙයෙකින් ඒකරස වූ මේ ධර්මවිනය විමුක්තිරස ඇතියේ වේ
7. මේ ධර්මවිනය බහුරත්න වූයේ නත් රුවන් ඇතියේ ය. එනම්: සතර සතිපට්ඨාන ය, සතර සමයක් ප්‍රධාන ය, සතර පාදධිපාද ය, පඤ්චෙන්ද්‍රිය ය, පඤ්ච බල ය, සප්ත බොධ්‍යඬ්ග ය, අර්ථටභිමඟ ය.
8. මේ ධර්මවිනය මහත් වූ භූතයන්ගේ ආවාසයෙක. සෝවාත් ය, සෝවාත් එල පසක් කිරීමට පිළිපත්තේ ය. සකාදාගාමී ය, සකාදාගාමී එල පසක් කිරීමට පිළිපත්තේ ය. අනාගාමී ය, අනාගාමී එල පසක් කිරීමට පිළිපත්තේ ය. අර්හත් ය, අර්හත් එල පසක් කිරීමට පිළිපත්තේ ය කියා යි.

පහාරාද සූත්‍රය - අ.නි. 8.1.2.9.

බුදු දහම - නිර්වචනය Definition for Buddhism

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

***‘යෙ ධම්මා භේතුප්පභවා තෙසං භේතුං තථාගතො ආහ.
තේසඤ්ච යො නිරොධො එවං වාදී මහා සමණො’***

‘භේතුන්ගෙන් උපදින යම් ධර්මයන් ඇත්ද, තථාගතයන් එම ධර්මයන්හි භේතු වදාළහ. ඒවායෙහි නිරොධයන් වදාළහ. මහා ශ්‍රමණයා (නායක, තථාගතයන් වහන්සේ) මෙබඳු දහමක් පවසයි.’ අස්සජි මහරහතන් වහන්සේ සැරියුත් පිරිවැජ්ජියාට බුදු දහම නිර්වචනය කළේ මෙසේයි.

- මහාවග්ග පාළි

පටිච්චසමුප්පන්න දහමක්

ධර්මය දැකීම Seeing Dhamma

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

**යො පටිච්චසමුප්පාදං පස්සති සො ධම්මං පස්සති
යො ධම්මං පස්සති සො පටිච්චසමුප්පාදං පස්සති**

- මහානත්ථීපදොපම සූත්ත - ම.නි.

යමෙක් පටිච්චසමුප්පාදය දකියිද, හේ ධර්මය දකියි
යමෙක් ධර්මය දකියිද, හේ පටිච්චසමුප්පාදය දකියි

*He who sees Causal-Process sees Dhamma,
He who sees Dhamma sees Causal-Process*

"එබැවින් යමෙක් පටිච්චසමුප්පාදය දකී නම් හේ ධර්මයත්,
තථාගතයන් වහන්සේත්, ශ්‍රාවක සංඝයාත් දකින්නේමය"

ධර්මය දකී නම් හේ මා දකියි He who sees Dhamma sees me

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

වක්කලී : 'චිරපටිකාහං, භන්තෙ, භගවන්තං දස්සනාය උපසඬ්ඛිකම්මිතුකාමො, නන්ථී ච මෙ කායස්මිං නාවතිකා බලමන්තා, යාවතාහං භගවන්තං දස්සනාය උපසඬ්ඛිකමෙය්‍ය'න්ති.

'අලං , වක්කලී, කිං තෙ ඉමිනා පුතිකායෙන දිට්ඨෙන? යො ඛො, වක්කලී, ධම්මං පස්සති සො මං පස්සති; යො මං පස්සති සො ධම්මං පස්සති. ධම්මඤ්ඤි, වක්කලී, පස්සන්තො මං පස්සති; මං පස්සන්තො ධම්මං පස්සති.'

වක්කලී : වහන්ස, මම බොහෝ කලෙක පටන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැකීම පිණිස ඵලඹෙහු කැමැත්තෙමි. යම්තාක් මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැකීම පිණිස ඵලඹෙන්නේ නම් ඵපමණකුත් බලමාත්‍රයෙක් ම සිරුරෙහි නැති.

වක්කලිය, කම් නැත. මේ කුණු කය දැකීමෙන් තොපට කවර වැඩෙක් ද? වක්කලී යමෙක් ධර්මය දකී නම් හේ මා දකියි, යමෙක් මා දකී නම් හේ ධර්මය දකියි. වක්කලී, දහම් දක්තේ මා දකියි, මා දක්තේ දහම් දකී.

වක්කලී සූත්‍රය - ස.නි. 3.1.2.4.5.

බ්‍රහ්මාරාධනාව Brahma's Invitation

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදු ව පළමු කොට උරුවෙල්දැනව්වෙහි තේරඤ්ජරා ගංතෙර අප්පල් නුගරුකමුල එකලාව චිත්තවිචේකයෙන් වැඩ වසන සේක් මෙබදු චිත්තපරිවිතර්කයෙන් පහළ විය. 'මා විසින් අවබෝධ කළ මේ ධර්මය ගැඹුරුය. දුකසේ අවබෝධ කටයුතුය. ගාන්ත ය. ප්‍රණීත ය. තර්කයෙන් බැසගත නොහැක්ක. සියුම් ය. ආලයෙන් බැඳුණු මේ සත්ව සමූහයා විසින් ඉදප්පච්චයනා පටිච්චසමුප්පාද නම් වූ යම් මේ දහමෙක් වේ ද, එය දුකසේ දැක්ක යුතු ය. තෘෂ්ණාව ක්ෂය කිරීම වූ විරාගය වූ නිරෝධය වූ යම් මේ නිවණෙක් වේ නම් මේ දහම ද දුකසේ දැක්ක යුතුය. මම ද දහම් දෙසන්නෙමි නම් අනුන්ද මාගේ ධර්මය දැන නොගන්නාහු නම් ඒ මට කළකිරෙනු වෙයි. වෙහෙස වෙයි.

මෙසේ සලකන භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිත මන්දෝත්සාහයට, දහම් නො දෙසීමට නැමෙයි. එකල්හි තමසිතින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිත පිරිසිදු දත් සහම්පති බ්‍රහ්ම තෙමේ බඹලොව අතුරුදන් වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි පහළ විය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කළේ ය. "වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දහම් දෙසන සේක්වා. සුගතයන් වහන්සේ දහම් දෙසන සේක්වා. ප්‍රඥාවන්තවූ මදකෙලෙස් රජස් ඇති සත්වයෝ ඇත. දහම් නො අසනබැවින් ඔහු පිරිහෙත්. දහම් අවබෝධ කරනුවෝ වන්නාහ මේ නිවන්දොර අරිණු මැනවි" ආරාධනා කළහ. එවිට බුදුහු ලොව බලාවදාරා මේ ගය වදාළහ.

**අපාරුතා නෙසං අමනස්ස ද්වාරා,
යෙ සොනවන්තො පමුඤ්චන්තු සද්ධං;
විහිංසසඤ්ඤී පගුණං න භාසිං,
ධම්මං පණිතං මනුෂ්‍යස්ස බ්‍රහ්මෙ**

ඔවුන්ට අමාදොර නොවැසින. යම් කෙනෙක් කන් ඇත්තාහු නම් ශ්‍රද්ධාව මුදන්වා. බ්‍රහ්මය, මිනිසුන් අතර වෙහෙසීම් පමණකැයි යන හැඟීම් ඇත්තෙම් ප්‍රගුණ වූ ප්‍රණීත ධර්මය නො කියෙමි.

ආයාචන සූත්‍රය - ස.නි. 1.6.1.1.

ධර්මය ගුරු තැන්හි තැබීම Honoring Dhamma as the Master

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදුව පළමු කොට උරුවෙල්දැව්වෙහි තේරඤ්ජරා ගංතෙර අප්පල් නුගරුකුමුල එකලා ව චිත්තවිචේකයෙන් හුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කිසිවකු ගුරුතැන්හි නො තබා කිසිවකු දෙටු තන්හි නො තබා වසන්තේ දුකසේ වෙසෙයි. මම කවර මහණෙකු හෝ බමුණකු හෝ සත්කාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි දැ යි මෙබඳු චිත්තවිතර්කයෙක් පහළ විය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ අදහස විය. නොපිරිපුන් සීලක්ඛන්ධය... සමාධික්ඛන්ධය... පඤ්ඤාක්ඛන්ධය... විමුක්තිස්ඛන්ධය... විමුක්තිඤ්ඤාණදස්සනක්ඛන්ධය.. පිරීම පිණිස අන් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ සත්කාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි ද, (එසේ) මම යමකු සත්කාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි නම් තමහට වැඩිතරම් සීලසම්පන්න වූ එබඳු අන් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලෝකයෙහි මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි මම නො දකිමි.

යම් ඒ ධර්මයක් මා විසින් මනාකොට අවබෝධ කරණ ලද්දේ ද, ඒ ධර්මය ම සත්කාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වෙසෙන්නෙමි නම් මැනවැ යි.

ඉක්බිති සහම්පති බ්‍රහ්ම තෙමේ තමසිතින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ චිත්තපරිවිතර්කය දැන බඹලොව අතුරුදහන් වූසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි පහළ වී මෙය සැලකළහ "භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එය එසේ ම ය. අනිත කාලයෙහි යම් ඒ අර්හත් සම්මාසම්බුදු කෙනෙක් වූ සේක නම් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේන් ධර්මය ම සත්කාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට විසූ සේක. වහන්ස, අනාගත කාලයෙහි යම් ඒ අර්හත් සම්මාසම්බුදු කෙනෙක් වන සේක් නම් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේන් ධර්මය ම සත්කාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වෙසෙන සේක්වා!"යි

අනුත්තර ධර්මචක්‍රය The Supreme Dhamma Wheel

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

**රාජාහමස්මි සෙල, ධම්මරාජා අනුත්තරො;
ධම්මෙන චක්කං චත්තෙමි, චක්කං අජ්ජට්ඨත්තියං**

සේලයෙනි, මම රජ වෙමි. අනුත්තර ධර්මරාජයෙමි. යම් අණසකක්
අනෙකක් හු විසින් ප්‍රචරිත නො කළ හෙයි ද, එ අණසක දහමින් පවත්වමි.

සෙල : භවත්හුගේ සෙන්පති කවරෙ යැ? ශාස්තෘහුගේ ධර්මාන්වය ඇති කවර
ශ්‍රාවකයෙක් මුඛ වහන්සේ විසින් පවත්වන ලද මේ දම්සක් අනුචරිත කෙරේ ද?

බුදුහු : මාවිසින් පවත්වන ලද අනුත්තර ධර්මචක්‍රය වූ අණසක තථාගතයනට
අනුජාත වූ සැරියුත් අනුචරිත කෙරෙයි. මා විසින් අභිඤ්ඤා (දනසුතු විද්‍යාවිමුක්ති)ය
අභිඤ්ඤා (දන්තාලද) යැ. භාවිතවය (මාගීසත්‍ය) ය භාවිත යැ. ප්‍රභාතවය
(සමුදයසත්‍ය) ය ප්‍රභීණ යැ. බමුණ, එහෙයින් මම බුද්ධයෙමි. බමුණ, මා කෙරෙහි
සැකය දුරු කරව, සනිටුහනට යව. සම්බුදුන්ගේ එක්වත් දැක්ම දුලබ වෙයි. බමුණ,
ලොවැ යම් කෙනෙකුන්ගේ එක්වත් පහළ වීම ඒකාන්තයෙන් දුර්ලභ වේ ද, මම ඒ
අනුත්තර ශල්‍යවෛද්‍ය (රාගාදි හුල් හරනා) වූ සම්බුද්ධයෙමි.

සේල සූත්‍රය - ම.නි. 2.5.2

සුගතොවාදය Buddha's Advice

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

අප්පමාදෙන භික්ඛවෙ, සම්පාදේථ
දුල්ලභෝ බුද්ධප්පාදෝ ලොකස්මිං
දුල්ලභෝ මනුස්සත්තපටිලාභෝ
දුල්ලභා ඛණසම්පත්ති,
දුල්ලභා පබ්බජ්ජා,
දුල්ලභං සද්ධම්ම සවණං

මහණෙනි, අප්පමාදව සම්පාදනය කරවි,
බුද්ධෝත්පාදය ලොවෙහි දුර්ලභය,
මනුෂ්‍ය ආත්ම ප්‍රතිලාභය දුර්ලභය,
කෂණ සම්පත්තිය දුර්ලභය,
පැවිද්ද දුර්ලභය,
සද්ධර්ම ශ්‍රවණය දුර්ලභය.

-සුගතොවාදය

ආරම්භථ නික්කමථ,
යුඤ්ජථ බුද්ධසාසනෙ;
ධුනාථ මච්චුනො සෙනං,
නලාගාරංචි කුඤ්ජරො.

ආරම්භවීරියය කරවි, නිෂ්ක්‍රමණවීරියය කරවි,
බුදුසසුන්හි යෙදෙව්. ඇතකු බටදඩුගෙයක්
වනසත්තාක් මෙන් මරසෙනඟ නසව්.

යො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ,
අප්පමත්තො විහස්සති;
පහාය ජාතිසංසාරං,
දුක්ඛස්සත්තං කරස්සති

යමෙක් මෙසස්තෙහි අප්‍රමත්තව වෙසෙන්නේ
ද (හෙ තෙමේ) ජාතිය හා සංසාරය දුරු කොට
දුක් කෙළවර කරන්නේ ය.

අරුණවතී සූත්‍රය - ස.නි. 1.6.2.4

දැන නොකියන ලද්ද ඉතා බොහෝය

Unsaid knowns are much greater

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසඹූ නුවර සමීපයෙහි ඇට්ටේරිය වෙනෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇට්ටේරිය පත් මදක් අතින් ගෙන හික්කුන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවූ ද? මා විසින් යම් ඇට්ටේරිය පත් මදක් අතින් ගන්නා ලද්ද, ඇට්ටේරිය රුක් මතුයෙහි යම් පතුන් වේ ද, (මෙයින්) කිමෙක් ඉතා වැඩි දැ යි? වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අතින් ගන්නා ලද මද ඇට්ටේරියපත් ඉතා මද ය. යළි ඇට්ටේරිය රුක්මතුයෙහි යම් මේ පත් වේ නම් ඔහු ම ඉතා බොහෝහ"යි මහණෙනි, එසෙයින් ම මා විසින් යමක් වෙසෙසින් දැන නොකියන ලද නම් මෙය ම ඉතා බොහෝ ය. කියන ලද්ද ඉතා මද ය. මහණෙනි, කුමක් හෙයින් මා විසින් මෙය නො කියන ලද ද යත්: මහණෙනි, මෙය වැඩ සහිත නො වේ. මඟබඹසරට මුල් වූයේ නො වේ. නිබ්බිදාව පිණිස නො පවතී. විරාගය පිණිස නො පවතී. නිරොධය පිණිස නො පවතී. ව්‍යුපගමය පිණිස නො පවතී. අභිඤානය පිණිස නො පවතී. සම්බෝධිය පිණිස නො පවතී. නිර්වාණය පිණිස නො පවතී. එහෙයින් මා විසින් එය නො කියන ලදී.

මහණෙනි, කිමෙක් මා විසින් කියන ලද ද යත්: මහණෙනි, මේ දුකැ යි මා විසින් කියන ලදී. මේ දුක් හටගැනුමැ යි මා විසින් කියන ලදී. මේ දුක් වැළැක්වීමැ යි මා විසින් කියන ලදී. මේ දුක් වැළැක්වීමට පමුණුවන පිළිවෙතැ යි මා විසින් කියන ලදී. මහණෙනි, කුමක් හෙයින් මා විසින් මේ කියන ලද ද යත්: මහණෙනි, මෙය වැඩ සහිත ය. මෙය මඟ බඹසරට මුල් ය. මෙය නිබ්බිදා විරාගය නිරොධය ව්‍යුපගමය අභිඤානය සම්බෝධිය නිර්වාණය පිණිස පවතී. එහෙයින් එය මා විසින් කියන ලදී. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මේ දුකැ යි වියහී කටයුතු ... මේ දුක් වැළැක්වීමට පමුණුවන පිළිවෙතැ යි වියහී කටයුතු යි.

පසුරේ උපමාව (කුල්දූපමා) Raft Simile

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

මහණෙනි, තොපට මම පසුර උපමා කොට ඇති දහම් දෙසන්නෙමි. එය එතෙර වීම පිණිස ය. ගැනීම පිණිස නො වේ.

මහණෙනි, අධන්මගට පිළිපත් පුරිස්සනෙමේ යම් සේ වේ ද, හෙතෙමේ සැක සහිත වූ බිය සහිතවූ මෙතෙර ඇති, සැක රහිත බිය රහිත එතෙර ඇති, මහත් වූ ජලසකකියක් දක්නේ ය. ඔහුට මෙතෙරින් එතෙර යාමට තරණ නැවක් හෝ මත්තෙහි බැඳි හෙයක් හෝ නො වන්නේ ය. ඔහුට මෙවැනි අදහසෙක් වන්නේ ය: "මේ මහාජලසකකියෙකි. මෙගොඩ සැක බිය සහිත ය. පරතෙර උවදුරු ප්‍රතිභය රහිත ය. මෙතෙරින් එතෙර යාම සඳහා තරණ නැවක් හෝ නැත. මම තණ, ලීදඩු, අතුකොළ කඩා එකතු කොට පසුරක් බැඳ ඒ පසුර නිසා අතින් හා පයින් උත්සාහ කරමින් සුව සේ එතෙර වන්නෙමි නම් මැනව්" කියා යි.

ඉක්බිති මහණෙනි, ඒ පුරුෂ තෙම තණ, දඩු, අතුකොළ කඩා රැස් කොට පසුරක් බැඳ ඒ පසුර නිසා අතින් හා පයින් වැයම් කරමින් සුවසේ එතෙර යන්නේ ය. එතෙර වූ පරතෙරට ගිය ඒ පුරුෂයාට - 'මට මේ පසුර බොහෝ උපකාරී වී ය. මම මේ පසුර හිස තබා ගෙන හෝ කර තබා ගෙන හෝ කැමැති මගකින් යන්නෙමි නම් මැනවැ'යි මෙබඳු අදහසෙක් වන්නේ නම්, මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟනු ද, මෙසේ කරන්නා වූ ඒ පුරුෂ තෙමේ ඒ පසුරෙහි කළයුතු දෑ කරන්නෙක් වන්නේ ද? 'වහන්ස, මේ නො වේ ම ය'.

මහණෙනි, මෙහි එතෙර වූ පරතෙරට පැමිණි ඒ පසුරෙහි කළ යුතු දෑ කරන ඒ පුරුෂයාට මෙවැනි අදහසෙක් වන්නේ ය: 'මට මේ පසුර බොහෝ උපකාර ඇතිතේ විය. මම මේ පසුර නිසා අතින් ද පයින් ද වැයම් කරමින් සුවසේ එතෙර වූයෙමි. මම මේ පසුර ගොඩට පමුණුවා හෝ දියෙහි පා කොට යවා හෝ කැමැති මගකින් යන්නෙමි නම්, මැනවැ'යි. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් මැ මා විසින් පසුර උපමා කොට ඇති ධර්මය දේශනා කරන ලදී. එය සසරින් එතෙර වීම පිණිස ය. ගැනුම පිණිස නො වේ. මහණෙනි, පසුර උපමා කොට තොපට දෙසන ලද ධර්මය දන්නා වූ තොප විසින් (ගමටවිදගීනා) ධර්මයෝ ද හළ යුත්තාහ. අධර්මයෝ ගැන කුමන කථාද?

අලගද්දූපම සූත්‍රය - ම.නි. 1.3.2

අවසන් බුද්ධවචනය Buddha's Last words

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

තස්මානිහ, භික්ඛවෙ, යෙ තෙ මයා ධම්මා අභිඤ්ඤා දෙසිනා, තෙ වො සාධුකං උග්ගහෙත්වා ආසෙවිතඛිබා භාවෙනඛිබා බහුලීකානඛිබා, යථාදිදං චුන්තවරියං අද්ධනියං අස්ස චිරච්චිතිකං, තදස්ස බහුජනහිතාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අත්ථාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං. ථෙය්‍යථිදං - චන්තාරො සනිපට්ඨානා චන්තාරො සම්මජ්ජධානා චන්තාරො ඉද්ධිපාදා පඤ්චන්ද්‍රියානි පඤ්ච බලානි සත්ත ඛොජ්ඣකිංගා අරියො අට්ඨකිංගො මග්ගො.

මහණෙනි, යම් සේ මේ සසුන්බඹසර බොහෝ කල් පැවැත්ත හෙත්තේ ද, චිරස්ථිතික වත්තේ ද, එසේ මෙහි මා විසින් යම් ධර්ම කෙනෙක් වෙසෙසි නුවණින් දැන දෙසන ලද ද, තොප විසින් ඒ මෙතොටට ඉගෙන ආසේවන කළ යුතු, භාවනා විසින් වැඩිය යුතු, බහුල වශයෙන් කළ යුතු. එය බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සෑප පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවමිතිස්තට අර්ථ පිණිස, හිත පිණිස සුව පිණිස වත්තේ ය. මහණෙනි, මා විසින් වෙසෙසි නුවණින් දැන දෙසන ලද ඒ ධර්මයෝ කවුරු ද යත්: ඔහු නම් සතර සනිපට්ඨානයෝ ය, සතර සමයක්ප්‍රධානයෝ ය, සතර සාද්ධිපාදයෝ ය, පංච ඉන්ද්‍රියයෝ ය, පඤ්ච බල ය, සත්ත ඛොධ්‍යකිංග ය, ආයඝී අෂ්ටාංගික මාර්ගය ය යන මොහු ය.

අවසන් බුද්ධවචනය:

**“හන්ද දානි, භික්ඛවෙ, ආමන්තයාමි වො, වයධම්මා සඛිබාරා
අජ්ජමාදෙන සම්පාදෙථ”**

“මහණෙනි. දැන් තොප අමනම්. සංස්කාරයෝ නැසෙන සුලු හ. (එ බැවින්) තො පමායෙන් (එළඹවූ සිහියෙන්) රහත් බව පිණිස කළ යුතු දැ සපය වූ”

මහාපරිනිර්වාණ සූත්‍රය - දිනි 2.3.

ශාසනය චිරස්ථායී නොවීමට හේතු Reasons for un-sustenance of Dispensation

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

ආයුෂ්මත් වූ ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිර තෙමේ "වහන්ස, මෙහි කවර භාග්‍යවත් බුදුවරුන්ගේ ශාසනය චිරස්ථායී නො වී ද? කවර භාග්‍යවත් බුදුවරුන්ගේ ශාසනය චිරස්ථායී වී ද?"

"ශාරීපුත්‍රයෙනි, විපස්සී භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ද සිඛී භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ද වෙස්සභූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ද ශාසනය බොහෝ කල් පැවතුනෙක් නො වී ය. ශාරීපුත්‍රයෙනි, කකුසද භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ද කෝනාගමන භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ද කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ද, ශාසනය වූ කලී බොහෝ කල් පැවතුනෙක් වී" යැයි වදාළ සේක.

"වහන්ස, යම් හේතුවෙකින් විපස්සී භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ද සිඛී භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ද වෙස්සභූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ද ශාසනය බොහෝ කල් පැවතුනෙක් නො වී නම්, එයට හේතු කවරේ ද? එයට ප්‍රත්‍යය කවරේ ද?"

"ශාරීපුත්‍රයෙනි, විපස්සී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද සිඛී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද වෙස්සභූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ශ්‍රාවකයන්ට විස්තරවශයෙන් ධර්මය දේශනා කරන්නට උත්සාහ රහිත වූහ. ඒ බුදුවරුන්ගේ සුත්ත ය, ගෙය්‍ය ය, වෙය්‍යාකරණ ය, ගාථා ය, උදාන ය, ඉතිවුත්තක ය, ජාතක ය, අබ්භුතධම්ම ය, වේදල්ල ය යන නවාංග ශාස්තෘශාසනය ස්වල්ප ද විය. ශ්‍රාවකයන්ට ශික්ෂාපද ද නො පණවන ලදී. ආණ්ඩාපාතිමොක්ඛය නො උදෙසන ලදී.

යම්සේ තත් වැදැරුම් පූෂ්පජාතීහු මලස්තේ තැන්පත් කරණ ලද්දාහු හුයෙන් (හුලෙන්) නොගොතන ලද්දාහු ද, යම් සේ ඒ මල් වානය තෙමේ විසුරුවා ද, අත් තැනකට යවා ද, තුබූ තැනින් පහ කෙරේ ද, ඒ කවර හෙයින් ද? යත්: සුදුසු පරිදි ඒ මල් හුයින් නොගෙනුනු හෙයින්. මේ පරිද්දෙන් ම, ශාරීපුත්‍රයෙනි, ඒ භාග්‍යවත් බුදුවරුන්ගේ පිරිනිවන් පැමෙත් ඒ බුදුවරුන්ගේ සම්මුඛශ්‍රාවකයන්ගේ පිරිනිවන් පැමෙත් ඒ ශ්‍රාවකයන්ගේ අතැවැසි වූ තානාතාමගෝත්‍ර අති, තානාජාතියෙන් තානාකුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූ යම් පශ්චිමශ්‍රාවක කෙනෙක් වූවාහු නම්, ඔහු ඒ ශාසනය වහා ම අතූරුදන් කළහ.

පාරාජිකාපාළි-වේරඤ්ජකාණ්ඩය

ශාසනය විරස්ථායි වීමට හේතු Reasons for sustenance of Dispensation

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

"වහන්ස, යමක් කරණ කොට ගෙන කකුසද, කෝනාගමන, කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශාසනය බොහෝ කල් පවත්නක් වී නම්, එයට හේතුව කිම? ප්‍රත්‍යය කිම?"

"ශාරීපුත්‍රයෙනි, කකුසද, කොනාගමන, කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා ද ශ්‍රාවකයන්ට විස්තර වශයෙන් දහම් දෙසන්නට උත්සාහවත් වූහ. ඒ බුදුවරුන්ගේ සුත්‍රදේශනා ද, ගාථා සහිත සුත්‍ර ද, පටිච්චසමුප්පාද වැනි ව්‍යාකරණ ද, ගාථා ද, සොම්නස්මුවා උදාන ද, 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේකැ'යි දැක්වූ ඉතිවුත්තක ද, ජාතකදේශනා ද, ආශ්වයඝාද්භූතධම්මප්‍රතිසංයුක්ත සුත්‍රාන්ත ද, ප්‍රීතිය හා ඥානය ඇසුරු කළ වේදල්ලද යන නවාංග ශාස්තෘශාසනය බොහෝ විය. ශ්‍රාවකයන්ට ශික්ෂාපද පණවන ලදී. පාමොක් උදෙසන ලදී.

ශාරීපුත්‍රයෙනි, යම්සේ නත්වැදැරුම් පූජ්‍යයෝ මලස්තේ තැන්පත් කරණ ලද්දාහු හුයෙන් මනා ව බඳනා ලද්දාහු ද, වානය තෙමේ ඔවුන් නො විසුරුවා ද, අන් තැනකට නො යවා ද, තුබූ තැනින් පහ නො කෙරේ ද, ඒ කවර හෙයින් ද? යත්: සුදුසු පරිදි ඒ මල් හුයින් ගෙනුනු හෙයින්. මේ පරිද්දෙන් ම ශාරීපුත්‍රයෙනි, ඒ භාග්‍යවත් බුදුවරුන්ගේ පිරිනිවීමෙන්, ඒ බුදුවරුන්ගේ සම්මුඛශ්‍රාවකයන්ගේ පිරිනිවීමෙන්, ඒ සම්මුඛශ්‍රාවකයන්ගේ අනාවැසි වූ, නානා නම් ගොත් ඇති, නානාජාතියෙන් නානාකුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූ යම් ඒ පශ්චිම ශ්‍රාවක කෙනෙක් වූවාහු ද, ඔහු ඒ ශාසනය බොහෝ දිගු කලක් තැබූහ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ පොරොණය එකස් කොට පෙරෙව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙසට ඇඳිලි බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කළහ. "භාග්‍යවතුන් වහන්ස, යම් හෙයෙකින් මේ ශාසනය දිගුකල් පවත්නක්, බොහෝ කල් පවත්නක් වන්නේ ද, එසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශ්‍රාවකයන්ට ශික්ෂාපද පණවන සේක්වා. පාමොක් උදෙසන සේක්වා. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මෙය එයට කල් වෙයි. සුගතයන් වහන්ස, මෙය එයට කල් වෙයි."

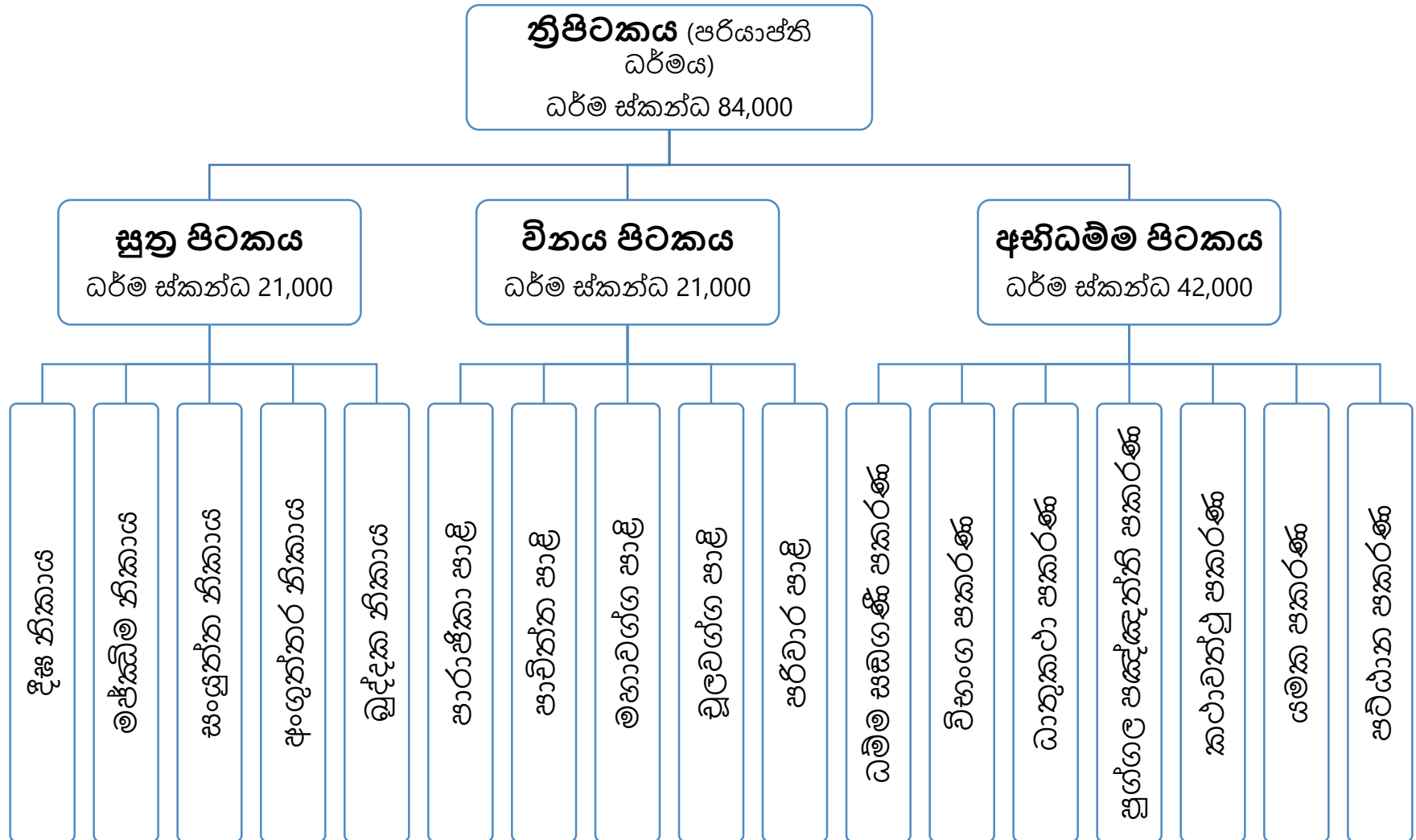
"ශාරීපුත්‍රයෙනි, තථාගත තෙමේ ම එයට කල් දන්නේ ය"

ත්‍රිපිටකය (පර්යන්ති ධර්මය)

Composition of the Three Canons (Exposition)

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

සූත්‍ර පිටකය

Canon of Discourses or Threads

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

දීඝනිකාය (දීර්ඝ)

- සීලක්ඛන්ධවග්ග පාළි
- මහාවග්ග පාළි
- පාලීකවග්ග පාළි

මජ්ඣිමනිකාය (මධ්‍යම)

- මූලපණ්ණාස පාළි
- මජ්ඣිමපණ්ණාස පාළි
- උපරිපණ්ණාස පාළි

සංයුත්තනිකාය

(සංයුක්ත/ගොණු)

- සගාථාවග්ග පාළි
- නිදානවග්ග පාළි
(පටිච්චසමුප්පාද දේශනා)
- ඛන්ධවග්ග පාළි
(උපදානස්සන්ධ දේශනා)
- සළායනනවග්ග පාළි
(සළායනන දේශනා)
- මහාවග්ග පාළි (ක්ලේශ
/ ආර්යාෂ්ටාංගික මාර්ග)

අභිගුත්තරනිකාය

(අංග දැක්වීම)

- එකකනිපාන පාළි
- දූකනිපාන පාළි
- තිකනිපාන පාළි
- චතුක්කනිපාන පාළි
- පඤ්චකනිපාන පාළි
- ඡක්කනිපාන පාළි
- සත්තකනිපාන පාළි
- අට්ඨකාදිනිපාන
පාළි
- නවකනිපාන පාළි
- දසකනිපාන පාළි
- එකාදසකනිපාන
පාළි

බුද්දකනිකාය (කුඩා)

- බුද්දකපාඨ පාළි
- ධම්මපද පාළි
- උදාන පාළි
- ඉතිචුත්තක පාළි
- සුත්තනිපාන පාළි
- විමානවත්ථු / පෙනවත්ථු පාළි
- ථේරගාථා / ථේරීගාථා පාළි
- අපදාන පාළි
- බුද්ධවංස පාළි
- චරියාපිටක පාළි
- ඡාතක පාළි
- මහානිද්දෙස / චූළනිද්දෙස
පාළි
- පටිසම්භිදාමග්ග පාළි
- තෙත්තිප්පකරණ පාළි
- මිලින්දපඤ්ඤා පාළි
- පෙටකොපදෙස පාළි

විනය පිටකය

Canon of Rules and Conduct

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

පාරාජිකපාළිය

- වේරඤ්ජකාණ්ඩය
- හික්බු විභජිය
- පාරාජිකකාණ්ඩය
- සඨිඝාදිපෙසකාණ්ඩය
- අනියනකාණ්ඩය
- නිසැඟිකාණ්ඩය

පාචිත්තියපාළිය

- හික්බු විභජිය
- පාචිත්තියකාණ්ඩය
- පාටිදෙසනීයකාණ්ඩය
- සෙබියකාණ්ඩය
- අධිකරණසමථ
- හික්බුනී විභජිය
- පාරාජිකකාණ්ඩය
- සඨිඝාදිපෙසකාණ්ඩය
- නිස්සග්ගියකාණ්ඩය
- පාචිත්තියකාණ්ඩය
- පාටිදෙසනීයකාණ්ඩය
- සෙබියකාණ්ඩය
- අධිකරණසමථ

මහාවග්ගපාළිය

- මහාඛන්ධකො
- උපොසථක්ඛන්ධකො
- වස්සුපනායිකක්ඛන්ධකො
- පචාරණාක්ඛන්ධකො
- චම්මක්ඛන්ධකො
- භෙසජ්ජක්ඛන්ධකො
- කථිනක්ඛන්ධකො
- විවරක්ඛන්ධකො
- චම්පෙය්‍යක්ඛන්ධකො
- කොසම්බකක්ඛන්ධකො

චූළවග්ගපාළිය

- කම්මක්ඛන්ධකං
- පාරිවාසිකක්ඛන්ධකං
- සමුච්චයක්ඛන්ධකං
- සමථක්ඛන්ධකං
- බුද්දකචන්ථුක්ඛන්ධකං
- සෙනාසනක්ඛන්ධකං
- සඨිඝභෙදකක්ඛන්ධකං
- වත්තක්ඛන්ධකං
- පානිමොක්ඛට්ඨපනක්ඛන්ධකං
- හික්බුනික්ඛන්ධකං

- පඤ්චසතිකක්ඛන්ධකං
- සත්තසතිකක්ඛන්ධකං

පරිවාරපාළි

- සොළසමහාවාරො
- සමුච්චානසීසසඨිබ්බෙපො
- අන්තරපෙය්‍යාලං
- ඛන්ධකපුච්ඡාවාරො
- එකුත්තරිකනගො
- උපොසථාදිපුච්ඡාවිස්සජ්ජනා
- ගාථාසඨිගණකං
- අධිකරණභෙදො
- අපරගාථාසඨිගණකං
- චොදනාකණ්ඩං
- චූළසඨිගාමො
- මහාසඨිගාමො
- කථිනභෙදො
- උපාලිපඤ්චකං
- අත්ථාපත්තිසමුච්චානං
- දුතියගාථාසඨිගණකං
- සෙදුමොවනගාථා
- පඤ්චවග්ගො

අභිධම්ම පිටකය

Canon of Deep Expositions

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

චිත්තුප්පාදකණ්ඩං

- කාමාවචරකුසලං
- රූපාවචරකුසලං
- අරූපාවචරකුසලං
- ලොකුත්තරකුසලං
- ද්වාදස අකුසලානි
- අඛයාකතවිපාකො
- අවිධිමහාවිපාකා
- රූපාවචරවිපාකා
- ලොකුත්තරවිපාක
- අකුසලවිපාකඅඛයාකතං
- අහෙතුකකිරියාඅඛයාකතං
- සහෙතුකකාමාවචරකිරියා
- රූපාවචරකිරියා
- අරූපාවචරකිරියා

රූපකණ්ඩං

- ඵකකං	- ඡක්කං
- දුකං	- සත්තකං
- තිකං	- අවිධිකං
- චතුක්කං	- නවකං
- පඤ්චකං	- දසකං
	- ඵකාදසකං

ධම්මසඬිගණි පකරණය

නික්ඛේපකණ්ඩං / අවිධිකථාකණ්ඩං

- නිකනික්ඛේපං
- දුකනික්ඛේපං
 - හෙතුගොච්ඡකං
 - චූළන්තරදුකං
 - ආසවගොච්ඡකං
 - සංයොජනගොච්ඡකං
 - ගන්ථගොච්ඡකං
 - ඔසගොච්ඡකං
 - යොගගොච්ඡකං
 - නීවරණගොච්ඡකං
 - පරාමාසගොච්ඡකං
 - මහන්තරදුකං
 - උපාදානගොච්ඡකං
- කිලෙසගොච්ඡකං
- පිට්ඨිදුකං
- සුත්තන්තිකදුකනික්ඛේපං

විහඬිග පකරණය

- බන්ධවිහඬිගො
- ආයතනවිහඬිගො
- ධාතු විහඬිගො
- සච්චවිහඬිගො
- ඉන්ද්‍රියවිහඬිගො
- පටිච්චසමුප්පාදවිහඬිගො
- සතිපට්ඨානවිහඬිගො
- සම්මප්පධානවිහඬිගො
- ඉද්ධිපාදවිහඬිගො
- බොජ්ඣංගවිහඬිගො
- මග්ගවිහඬිගො
- ඤානවිහඬිගො
- අප්පමඤ්ඤාවිහඬිගො
- සික්ඛාපදවිහඬිගො
- පටිසම්භිදාවිහඬිගො
- ඤාණවිහඬිගො
- බුද්දකචන්ද්‍රවිහඬිගො
- ධම්මහදයවිහඬිගො

බුද්ධ ශාසනයේ පිරිනිවීම

Ending of the Buddha's Dispensation

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

පාපී මාරයා : “වහන්ස, භගවත්හු දැන් පිරිනිවෙත් වා, සුභත්හු පිරිනිවෙත් වා, දැන් භගවත්නට පිරිනිවෙත්නට කල් ය” යි මෙ බස් කී ය.

බුදුහු : “පට්ඨ, මා ශ්‍රාවක මහණහු, මෙහෙණහු, උපාසක, උපාසිකා යම්නාක් කල් ව්‍යක්ත ද (වියන්නා), විනීත ද (විනීතා), විසාරද ද (විසාරදා), බහුශ්‍රැත ද (බහුස්සුතා), ධර්මධර ද (ධම්මධරා), ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ත ද (ධම්මානුධම්මප්පට්ඨපත්තා), සමාසක්ප්‍රතිපත්ත ද (සාමිච්ඡප්පට්ඨපත්තා), ධර්මය අනුව හැසිරේද (අනුධම්මචාරිනො), ස්වකීය ආචාර්යීවාදය ඉගෙන කියන්නාහු නම් (සකං ආචරියකං උග්ගහෙත්වා ආචික්ඛිස්සන්ති), දෙසන්නාහු නම් (දෙසෙස්සන්ති), පණවන්නාහු නම් (පඤ්ඤපෙස්සන්ති), පිහිටුවන්නාහු නම් (පට්ඨපෙස්සන්ති), විවෘත කරන්නාහු නම් (විවරිස්සන්ති), බෙදා දක්වන්නාහු නම් (විහජිස්සන්ති), ප්‍රකට කරන්නාහු නම් (උත්තාහී කරිස්සන්ති), **පහළ වූ පරප්‍රවාදය කරුණු සහිත ව මොනොවට නිගහා (උප්පන්නං පරප්පවාදං සහධම්මෙන සුනිග්ගහිතං නිග්ගහෙත්වා),** ප්‍රාතිහාර්යය කොට දහම් දෙසන්නාහු නම් (සප්පාටිහාරියං ධම්මං දෙසෙස්සන්ති), ඒ තාක් නො පිරිනිවෙන්නෙමි.”

මහාපරිනිර්වාණ සූත්‍රය (මාර ආයාචනය) - දිනි 2.3.

ධම්මකථික

The Preacher

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

ඉක්බිති එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ මෙය සැළ කළේය: වහන්ස, ධම්මකථික ය, ධම්මකථික ය යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් ධම්මකථික වේ ද?

මහණ, ඉදින් මහණ තෙමේ ජරාමරණ (දුක) පිළිබඳ ව කළකිරීම පිණිස නො ඇලීම පිණිස නැති කිරීම පිණිස දහම් දෙසා නම්, ඒ මහණ තෙමේ 'ධම්මකථික' ය යි කීමට යුතු වෙයි. ඒ සඳහා පිළිපත්තේ වේ නම්, ඒ මහණ තෙමේ 'ධම්මානුධම්මප්‍රතිපත්ත' ය යි කීමට යුතු වෙයි. ඉදින් ඒ පිළිබඳ ව කළකිරීමෙන් නො ඇලීමෙන් නැති කිරීමෙන් (කිසි ධර්මයක්) දැඩි ව නො ගෙන මිදුනේ නම්, ඒ මහණ තෙමේ 'මේ අත්බැව්හි ම නිවණට පැමිණියේ' ය යි කීමට යුතු වෙයි.

ඉදින් මහණ තෙමේ ඉපැදීම(ජාති)... භවය... උපාදාන... තෘෂ්ණාව... වේදනාව... ස්පර්ශය... සලායනන... තාමරූප... විඤ්ඤාණය... සංඛාර... අවිද්‍යාව පිළිබඳ ව කළකිරීම පිණිස නො ඇලීම පිණිස නැති කිරීම පිණිස දහම් දෙසා නම්, ඒ මහණ තෙමේ 'ධම්මකථික' ය යි කීමට යුතු වෙයි. ඒ සඳහා පිළිපත්තේ වේ නම්, ඒ මහණ තෙමේ 'ධම්මානුධම්මප්‍රතිපත්ත' ය යි කීමට යුතු වෙයි. ඉදින් ඒ පිළිබඳ ව කළකිරීමෙන් නො ඇලීමෙන් නැති කිරීමෙන් (කිසි ධර්මයක්) දැඩි ව නො ගෙන මිදුනේ නම්, ඒ මහණ තෙමේ 'මේ අත්බැව්හි ම නිවණට පැමිණියේ' ය යි කීමට යුතු වෙයි.

ධම්මකථික සූත්‍රය - ස.නි. 2.1.2.6.

ධම්මකථික

The Preacher

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

එකල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. ... එකත්පස් ව හුන් ඒ මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: වහන්ස, ධම්මකථික ය, ධම්මකථික ය යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙතෙකින් ධම්මකථික වේ ද? යි.

මහණ, ඉදින් ඇසෙහි නිර්වේදය/නොබැඳීම පිණිස විරාගය පිණිස, නිරෝධය පිණිස දහම් දෙසන්නේ නම් මහණ තෙමේ ධම්මකථික ය" යි කියන්නට සුදුසු ය. මහණ, ඉදින් ඇසෙහි නිර්වේදය/නොබැඳීම පිණිස, විරාගය පිණිස, නිරෝධය පිණිස පිළිපන්නේ වේ නම් මහණ තෙමේ දහමට අනුලෝම පිළිවෙතෙහි පිළිපන්නේ යයි කියන්නට සුදුසු ය. මහණ, ඉදින් ඇසෙහි නිර්වේදයෙන් විරාගයෙන් නිරෝධයෙන් උපාදාන රහිත ව මිදුණේ වේ නම් මහණ තෙමේ දිට්‍ඨමයෙහි නිවනට පැමිණියේ යයි කියන්නට සුදුසු ය.

කතෙහි ... නැහැයෙහි ... දිවෙහි ... කයෙහි ... සිතෙහි නිර්වේදය/නොබැඳීම පිණිස, විරාගය පිණිස, නිරෝධය පිණිස දහම් දෙසන්නේ නම් මහණ තෙමේ ධම්මකථික ය යි කියන්නට සුදුසු ය. මහණ, ඉදින් සිතෙහි නිර්වේදය/නොබැඳීම පිණිස, විරාගය පිණිස, නිරෝධය පිණිස පිළිපන්නේ වේ නම් මහණ තෙමේ දහමට අනුලෝම පිළිවෙතෙහි පිළිපන්නේ යයි කියන්නට සුදුසු ය. මහණ, ඉදින් සිතෙහි නිර්වේදයෙන් විරාගයෙන් නිරෝධයෙන් උපාදාන රහිත ව මිදුණේ වේ නම් මහණ තෙමේ දිට්‍ඨමයෙහි නිවන් පැමිණියේ යයි කියන්නට සුදුසු යයි.

ධම්මකථික සූත්‍රය - ස.නි. 4.1.15.10.

ශ්‍රාවකයන්ගේ දක්ෂාදක්ෂ බව අනුව Depending on Capacity & Skill of Audience

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

මහණෙනි, මේ ධර්මකථිකයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

1. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් ධර්මකථිකයෙක් අල්ප කොට ද අර්ථයෙන් අසංයුක්ත කොට ද බෙණේ. පිරිස ද අර්ථනිර්වචන වූ හෝ අනිර්වචන වූ හෝ බසට අදක්ෂ වේ. මහණෙනි, මෙබඳු ධර්මකථික මෙබඳු අදක්ෂ පිරිසෙහි "ධර්මකථිකයෙක් ම ය"යි ගණයට යේ.
2. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් ධර්මකථිකයෙක් අල්ප කොට ද අර්ථ සංයුක්ත කොට ද බෙණේ. පිරිස ද අර්ථනිර්වචන වූ හෝ අනිර්වචන වූ බසට දක්ෂ වේ. මහණෙනි, මෙබඳු ධර්මකථික මෙබඳු දක්ෂ පිරිසෙහි "ධර්මකථිකයෙක් ම ය"යි ගණයට යේ.
3. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් ධර්මකථිකයෙක් බොහෝ කොට ද අර්ථයෙන් අසංයුක්ත කොට ද බෙණේ. පිරිස ද අර්ථනිර්වචන වූ හෝ අනිර්වචන වූ බසට දක්ෂ නො වේ. මහණෙනි, මෙබඳු ධර්මකථික මෙබඳු අදක්ෂ පිරිසෙහි 'ධර්මකථිකයෙක් ම ය'යි ගණයට යේ.
4. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් ධර්මකථිකයෙක් බොහෝ කොට ද අර්ථ සංයුක්ත කොට ද බෙණේ. පිරිස ද අර්ථනිර්වචන වූ හෝ අනිර්වචන වූ බසට දක්ෂ වේ. මහණෙනි, මෙබඳු ධර්මකථික මෙබඳු දක්ෂ පිරිසෙහි "ධර්මකථිකයෙක් ම ය"යි ගණයට යේ.

මහණෙනි, මේ සතර ධර්මකථිකයෝ යි.

ධම්මකථික සූත්‍රය - අ.නි.4.3.4.9.

ධර්ම කටිකයකු වෙත තිබියයුතු ලක්ෂණ

Qualities that should be within a Preacher

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

එක් කලෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසඹානුවර සමීපයෙහි වූ ඥාසිනාරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එ සමයෙහි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ මහත් ගිහිපිරිස් විසින් පිරිවරණ ලදු වැ දම් දෙසමින් හුන් ආයුෂ්මත් උදාසී තෙරුන් දුටහ. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ මේ කරුණ සැලකළහ.

ආනන්දයෙනි, පරහට දම් දෙසනු සුකර නො වේ මැ යි. ආනන්දයෙනි, පරහට ධර්මදේශනා කරනුවහු විසින් තමා තුළ ධර්ම පසක් එළවාගෙන මෙරමාහට දම් දෙසිය යුතු. කවර පසෙක යත්:

1. **‘අනුපුබ්බිං කථං කථෙස්සාමි’** නි පරෙසං ධම්මො දෙසෙනබ්බො;
‘අනුපුර්වී (පිළිවෙළ) කථාව කියන්නෙමි’ යි පරහට ධර්මය දෙසිය යුතු.
2. **‘පරියායදස්සාවී කථං කථෙස්සාමි’** නි පරෙසං ධම්මො දෙසෙනබ්බො;
‘පරියාය (කරුණු) දක්වන්නෙමි කථා කියන්නෙමි’ යි පරහට දම් දෙසිය යුතු.
3. **‘අනුද්දයනං පටිච්ච කථං කථෙස්සාමි’** නි පරෙසං ධම්මො දෙසෙනබ්බො;
‘අනුකම්පා පිණිස ධර්මකථා කියන්නෙමි’ යි පරහට දම් දෙසිය යුතු.
4. **‘න ආමිසන්තරො කථං කථෙස්සාමි’** නි පරෙසං ධම්මො දෙසෙනබ්බො;
‘ලාභාපෙක්ෂා නැතියෙමි ධර්මකථා කියන්නෙමි’ යි පරහට දම් දෙසිය යුතු.
5. **‘අත්තානඤ්ච පරඤ්ච අනුපහච්ච කථං කථෙස්සාමි’** නි ධම්මො දෙසෙනබ්බො.
‘තමා හා අනුන්හා නො ඝටා ධර්මකථා කියන්නෙමි’ යි පරහට ධර්මය දෙසිය යුතු.

ආනන්දයෙනි, පරහට දම් දෙසනු සුකර නො වේ. ආනන්දයෙනි, පරහට ධර්මදේශනා කරන්නහු විසින් මෙ ධර්ම පස තමා තුළ එළවා පරහට ධර්මය දෙසිය යුතු යි.

උදාසී සූත්‍රය - අ.නි. 5.4.1.9.

අනුශාසනා ප්‍රාතිභාර්යය

The Power of Preaching

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

බමුණ, මේ පෙළහර තුණෙකි. කවර තුණෙක යන්: සෘද්ධි ප්‍රාතිභාය්‍යීය, ආදේශනා ප්‍රාතිභාය්‍යීය, අනුශාසනී ප්‍රාතිභාය්‍යීය යි.

සෘද්ධිප්‍රාතිභාය්‍යීය : එකලාවුයේ ම බහු ප්‍රකාර වෙයි. බහුප්‍රකාර ද වී එකෙක් වෙයි. විටෙක පෙනෙන බවට ද විටෙක නො පෙනෙන බවට ද පැමිණෙයි. බිත්තියෙන් ඇතට ද, පවුරෙන් ඇතට ද, පව්වෙන් ඇතට ද අහසෙහි මෙන් නො ගැටී යෙයි. පොළොවෙහි ද දියෙන් මෙන් කිමිදීම ඉල්පිම් කෙරෙයි. ...

ආදේශනා ප්‍රාතිභාය්‍යීය : කවරු: තාගේ සිත මෙසේ, මෙබඳුත්, මේ අයුරුද වෙයි. නිමිත්තෙන් දක්වයි. නොඑසේනම් මනුෂ්‍ය, අමනුෂ්‍ය, දේවතාවන්ගේ ශබ්දය අසා හෝ නොඑසේනම් විනාශීවිචාරශබ්දය අසා හෝ තාගේ සිත මෙසේත් වෙයි. තාගේ සිත මෙබඳුත් වෙයි. තාගේ සිත මේ අයුරුත් වේය යි බොහෝ කොටත් කියන්නේ නම්, එය එසේ ම වෙයි. අන් පරිදි නො වේ.

අනුසාසනී ප්‍රාතිභාය්‍යීය: යමෙක් මෙසේ අනුශාසනා කෙරේ මෙසේ සිතව, මෙසේ නොසිතව, මෙසේ මෙනෙහි කරව, මෙසේ මෙනෙහි නොකරව, මෙය දුරලව, මෙයට පැමිණ වසව කියායි.

මේ වනාහි පෙළහර තුණයි. බමුණ, මේ තුන්පෙළහර අතුරෙන් කවර පෙළහරක් ඉතා කල්යාණී ද, ඉතා ප්‍රණීනය යි ද තට් රුස්තේ වේ ද?

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙලොවහි කිසිවෙක් නන් වැදැරුම් සෘද්ධිවිධ ප්‍රාතිභාය්‍යීය මායාස්වභාව ඇතිසේ මට වැටහේ. ආදේශනා ප්‍රාතිභාය්‍යීය මායාස්වභාව ඇතිසේ මට වැටහේ. යම් ඒ අනුසාසනීපාටිභාර්ය මේ තුන් ප්‍රාතිභාය්‍යීයන් අතුරෙන් අනිශය මැනවැ යි ද අනිශය ප්‍රණීනය යි ද (මට) වැටහේ.

සඬිගාරව සූත්‍රය - අ.නි. 3.2.1.10.

ප්‍රශ්න විසඳන ක්‍රම 4

4 Ways of Solving Questions

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

මහණෙනි, මේ ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

1. **පඤ්භො එකංසව්‍යාකරණියො**
මහණෙනි, ඒකාන්තයෙන් විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නයෙක් ඇත.
2. **පඤ්භො විභජ්‍යව්‍යාකරණියො**
මහණෙනි, බෙදා විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නයෙක් ඇත.
3. **පඤ්භො පටිපුච්ඡාව්‍යාකරණියො**
මහණෙනි, ප්‍රශ්නයෙන් විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නයෙක් ඇත.
4. **පඤ්භො ඨපනියො**
මහණෙනි, තබාලිය යුතු ප්‍රශ්නයෙක් ඇත.

මහණෙනි, මේ සතර ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයෝ යි. එක් පැණෙක් ඒකාන්තවචන යි. අනෙක විභජ්‍යවචන යි. තෙවැන්න පුළුල්වන්නේ ය. සිවුවැන්න තබන්නේ ය. යමෙක් ඒ ප්‍රශ්නයන් අනුරන් ඒ ඒ තැන අනුබලිතා සම්බන්ධ විසඳීම දන්නේ ද, එබඳු මහණ සතර පැණ පිළිබඳව දක්‍ෂයෙකැයි කියත්.

නොලංචියහෙන, නොමැඩලියහෙන, ගැඹුරු නොමුදවාලියහෙන වැලින් දෙවැදැරුම් අර්ථානර්ථයෙහි දක්‍ෂ වූ, පණ්ඩිත මහණ අනර්ථය හරණේ ය. අර්ථය ගන්නේ ය. අර්ථ සමාගමයෙන් ධීර වූ ඒ මහණ පණ්ඩිතය යි කියනු ලැබේ.

පඤ්භව්‍යාකරණ සූත්‍රය - අ.නි. 4.1.5.2.

දොස් හා ගරු සත්කාර ඉවසීම

On Praise and Blame

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

මහණෙනි, මෙබඳු වාද ඇති මෙසේ කියනසුදු මට "ග්‍රමණ ගෞතම තෙමේ සත්ත්ව විනාශය කරන්නෙකි. ඇත්තාවූ සත්ත්වයාගේ සිද්ධිම වැඩැසීමැ හට නො ගැන්ම පනවන්නේ යැ"යි ඇතැම් මහණ බමුණෝ අසත්‍ය වූ හිස් වූ බොරුවෙන්, අභූතයෙන් දොෂාරෝපණය කෙරෙත්. මහණෙනි, එහි තථාගතයන්ගේ චෛරයක්, නො සතුටෙක්, සිතේ දොම්නසෙක් නැත. මහණෙනි, එහි ලා අත්‍යයෝ තථාගතයන්ට සත්කාර, ගරු බුහුමන් කෙරෙත් ද, පුදන් ද, මහණෙනි, එහි තථාගතයන්ට සතුටෙක්, සොම්නසෙක්, සිතෙහි ඉල්පෙන ප්‍රීතියෙක් නො වෙයි. මහණෙනි, එහි ලා තථාගතයන්ට "යම් මේ පඤ්චස්කන්ධයක් බෝමැඩිදී පිරිසිදු දැන ගන්නා ලද්දේ ද, ඒ පඤ්චස්කන්ධයට මෙබඳු වූ සත්කාරයෝ කරනු ලැබෙත් යැ"යි මෙපමණක් ම අදහස් වෙයි.

මහණෙනි, එහෙයින් තොපට ද ආක්‍රොශ, පරිභව කරන්නාවූ නම්, තොප විසින් කෝප, දොම්නස් නො කළ යුතු ය. තොපට සත්කාර ගරු බුහුමන් කරන්නාවූ නම්, පුදන්නාවූ නම්, සතුටක්, සොම්නසක්, සිතෙහි උපුල්වන ප්‍රීතියෙක් නො කට යුතු යි. මහණෙනි, ඒ කරුණෙහි ලා "යම් මේ පඤ්චස්කන්ධයක් පෙර පිරිසිදු දන්නා ලද්දේ ද, ඒ පඤ්චස්කන්ධයට මෙවැනි සත්කාරයෝ කරනු ලැබෙත් යැ"යි තොපට ද මේ අදහස වන්නේ ය.

මේ ජේතවනයෙහි යම් තෘණ කාෂ්ට ශාඛා පලාශ වේ ද, එය ජන තෙමේ ගෙන යන්නේ හෝ දවන්නේ හෝ කැමැති සේ හෝ කරන්නේ නම්, "ජනතෙමේ අප හැර ගෙන යන්නේ දවන්නේ හෝ නමත් කැමැති සේ කරන්නේ හෝ වේ"යි තොපට මෙබඳු අදහසක් වන්නේ ද? "වහන්ස, එය නො වන්නේ ය." එයට හේතු කිම? "වහන්ස, මේ (තෘණාදිය) අපගේ ආත්මය හෝ නමාට අයත් දෙ නො වෙයි." මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම යමක් තොපගේ නොවේ නම් එය දුරු කරවූ. එය ප්‍රහීණ කරණ ලද්දේ තොපට දිගු කලක් හිත පිණිස සැප පිණිස වන්නේ ය. මහණෙනි, කුමක් තොපගේ නො වේ ද? මහණෙනි, රූපය තොපගේ නො වෙයි. එය දුරු කරවූ. එය ප්‍රහීණ කරණ ලද්දේ තොපට දිගු කලක් හිත පිණිස සැප පිණිස පවත්නේ ය. මහණෙනි වේදනාව ... මහණෙනි, සංඥාව ... මහණෙනි, සංස්කාරයෝ ... මහණෙනි, විඤානය තොපගේ නො වෙයි. එය ප්‍රහීණ කරවූ. එය ප්‍රහීණ කරණ ලද්දේ තොපට දිගු කලක් හිත පිණිස සැප පිණිස වන්නේ ය.

අලගද්දූපම සූත්‍රය - ම.නි. 1.3.2

අනාගත භය පසක්

Five Future Dangers

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

මහණෙනි, මේ අනාගතභය පස් දෙනෙක් දැන් නූපන්නාහු මතයෙනි උපදිති. ඔහු තොප විසින් දතයුතු වෙති. දැන ද ඔවුන්ගේ ප්‍රභාණය සඳහා වැර වැඩිය යුතු ය. කවර පස්දෙනෙක් යත්:

මහණෙනි, අනාගතකාලයෙනි නො වැඩූ කය (අභාවිතකාය), නො වැඩූ සිල් (අභාවිතශීල), නො වැඩූ සිත් (අභාවිතචිත්ත), නො වැඩූ ප්‍රඥා (අභාවිතප්‍රඥ), ඇති හික්ෂුහු වෙති.

1. ඔවුහු අන්‍යයන් උපසම්පදා කරන මුත් අධිශීලයෙනි අධිචිත්තයෙනි අධිප්‍රඥායෙනි හික්මවීමට නො හැකි වෙති. ඔහුදු කාය, ශීල, චිත්ත, ප්‍රඥාවෙහි අභාවිත වූයේම අනුත්, උපසම්පදා කරත්. ඔහුදු අධිශීලයෙනි අධිචිත්තයෙනි අධිප්‍රඥායෙනි හික්මවීමට නො හැකි වෙති. ඔහුදු කාය, ශීල, චිත්ත, ප්‍රඥාවෙහි අභාවිත වෙති. මහණෙනි, මෙසේ ධර්මසන්දොෂයෙන් (ධර්මපරිහාණියෙන්) විනයසන්දොෂය (විනය පරිහාණිය) වෙයි. විනයසන්දොෂයෙන් ධර්මසන්දොෂය වෙයි.
2. ඔවුහු අත් මහණුන්ට නිග්‍රය/අඤ්ඤා දෙත්. ඔහු අධිශීලයෙනි අධිචිත්තයෙනි අධිප්‍රඥායෙනි විනයන්ට නො හැකි වෙත්. ඔහුදු කාය, ශීල, චිත්ත, ප්‍රඥාවෙහි අභාවිත වූයේම අත් මහණුන්ට නිග්‍රය/අඤ්ඤා දෙත්. ඔහුදු අධිශීලයෙනි අධිචිත්තයෙනි අධිප්‍රඥායෙනි විනයන්ට නො හැකි වෙත්. ඔහුදු කාය, ශීල, චිත්ත, ප්‍රඥාවෙහි අභාවිත වෙති. මහණෙනි, මෙසේ ධර්මසන්දොෂයෙන් විනයසන්දොෂය වෙයි. විනයසන්දොෂයෙන් ධර්මසන්දොෂය වෙයි.

තනියඅනාගතභය සූත්‍රය - අ.නි. 5.2.3.9.

අනාගත භය පසක්

Five Future Dangers

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

3. ඔවුහු අභිධම්මිකථා හා ඥානප්‍රතිසංයුක්ත කථා කියන්නාහු කළුධම්මයට (අකුසලයට) බැස ගන්නාහු අවබෝධයක් නොලබති. මහණෙනි, මෙසේ ධම්මසන්දොෂයෙන් විනයසන්දොෂය වෙයි. විනයසන්දොෂයෙන් ධම්මසන්දොෂය වෙයි.
4. ඔවුහු තථාගතභාෂිත වූ ගැඹුරු පෙළ ඇති, ගැඹුරු අරුත් ඇති, ලෝකොත්තරවූ, ශුන්‍යතාප්‍රතිසංයුක්ත, යම් ඒ සූත්‍රාන්තකෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් ඇසුරුමට රුචි නො කෙරෙත්. කන් යොමු නොකරත්. දැනුමට සිත් නො එළවත්. ඒ දහම් උගතයුතු කොට ප්‍රගුණ කටයුතු කොට නො සිතත්. කවීන් විසින් ගොතන ලද, කවියනට අයත්, විසිතුරු අකුරු ව්‍යාකරණ ඇති සස්තෙන් බැහැර ව ගියා වූ බැහැරසව්වන් විසින් කියූ යම් සූත්‍රාන්තකෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් දෙසනු ලබන කල්හි ඇසුරුමට රුචි කෙරෙත් කන් යොමු කරත්. දැනුමට සිත් එළවත්. ඒ දහම් ද උගතයුතු කොට ප්‍රගුණ කටයුතු කොට සිතත්. මහණෙනි, මෙසේ ධම්මසන්දොෂයෙන් විනයසන්දොෂය වෙයි. විනයසන්දොෂයෙන් ධම්මසන්දොෂය වෙයි.
5. ඔවුහු සිවුපස බහුල කොට ඇත්තාහු සස්ත ලිහිල් කොට ගත්තාහු නීවරණ සම්බන්ධ අවක්‍රමණයෙහි පුරෝගාමී වන්නාහු ප්‍රවිච්ඡෙකයෙහි බහා තැබූ වියඝීය ඇත්තාහු අප්‍රාප්තයාගේ (නොපැමිණියාගේ) ප්‍රාප්තිය පිණිස අනධිගතයාගේ අධිගමය පිණිස අසාක්ෂාත්කෘතයාගේ සාක්ෂාත්කරණය පිණිස විරිය නො අරඹන්නාහ. ඔවුන්ගේ පශ්චිමජනතාව එම දෘෂ්ටානුගතියට පැමිණෙයි. ඒ පශ්චිමජන ද එසේම විරිය නො අරඹන්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි ධම්මසන්දොෂයෙන් විනයසන්දොෂය වේ. විනයසන්දොෂයෙන් ධම්මසන්දොෂය වෙයි.

තතියඅනාගතභය සූත්‍රය - අ.නි. 5.2.3.9

තවත් අනාගත භය පසක්

Five Future Dangers – Another set

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

මහණෙනි, මේ අනාගතභය පස් දෙනෙක් දැන් නුපත්තාහු මතුයෙහි උපදිති. ඔහු තොප විසින් දතයුතු වෙති. දැන ද ඔවුන්ගේ ප්‍රභාණය සඳහා වැර වැඩිය යුතු ය. කවර පස්දෙනෙක් යත්: මහණෙනි, අනාගතකාලයෙහි මහණහු;

1. සිවුරෙහි කලාණකාම ව පාංශුකුලිකත්වය හැරපියත්. අරණ්‍යයන් ද වානප්‍රස්ථයන් ද ප්‍රාන්ත සෙනසුන් ද හැරපියත්. ගම් නියම්ගම් රජදහන්හි වැද වාස කරත්. සිවුරු හෙතු කොට ද නන් වැදැරුම් නොමනා අත්වෙෂණයට පැමිණෙත්.
2. පිණ්ඩපාතයෙහි කලාණකාම ව පිඩු සිඟා යැපෙනසිල් ඇති බව හැර පියා වනයන් ද වානප්‍රස්ථ සෙනසුන් ද ගැඹුරු වල් ද හැර පියත්. ගම් නියම්ගම් රජදහන්හි වැද දිවගිත් ප්‍රණීත රස සොයන්නාහු වාස කෙරෙත්. පිඩුවා හෙතුයෙනුදු නන් වැදැරුම් නො නිසි අත්වෙෂණයට වැටෙත්.
3. සෙනසුන්හි කලාණකාම ව ඔහු වෘක්ෂමූලිකත්වය හැරපියත් වනයන් ද වානප්‍රස්ථයන් ද ප්‍රාන්තසෙනසුන් ද හැරපියත්. ගම් නියම්ගම් රජදහන්හි වැද වාස කෙරෙත්. සෙනසුන් හෙතු කොට ද අකෙවිහිත අප්‍රතිරූප අත්වෙෂණයට වැටෙත්.
4. භික්ෂුහු භික්ෂුණීශික්ෂමානා ශ්‍රාමණේරයන් හා සංසර්ගව වෙසෙත්. අනභිරත වූවාහු හෝ බඹසර කඩත්. අන්‍යතර වූ හෝ සකිලිටි ඇවතකට පැමිණෙත්. සිකපද හෝ ප්‍රත්‍යාබ්‍යානය කොට භීතභාවයට වැටෙත්” යන මෙය කැමැති විය යුතු.
5. භික්ෂුහු ආරාමිකයන් හා ශ්‍රාමණේරයන් හා සංසර්ගව ව වසන්නාහ. අනෙකවිහිත වූ සන්නිධිකාරපරිභොගයෙහි අනුයුක්ත ව වෙසෙති. පොළොව්හිදු, හරිතයෙහිදු (රුක්වැල් ඇ සිදුම්හිදු) ඔෆදාරික නිමිති (හැඟවීම) පාළ කරත්.

චතුත්ථඅනාගතභය සූත්‍රය - අ.නි. 5.2.3.10.

මිථ්‍යාදෘෂ්ටික මහණුන් Monks with injurious views

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

මහණෙනි, ධර්ම පසෙකින් සමන්වාගත ස්ථවිර මහණ බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස බොහෝ දෙනාට අසුඛ පිණිස බොහෝ දෙනාට අනර්ත්ථ පිණිස දෙව් මිනිස්සන්ට අහිත පිණිස දුක් පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. කවර පසෙකින් යත්:

1. චිරරාත්‍රඥ, පැවිදි බොහෝ කල් ඇති, ස්ථිරභාවයට පැමිණියේ වෙයි.
2. ගිහි-පැවිද්දන් විසින් අභිඥාන, යශස්වී, බහුජනපරිවාර ඇතියේ ද වෙයි.
3. සිවුරු පිණ්ඩපාත සෙනසුන් බෙහෙත් පිරිකර ලබන සුල්ලේ ද වෙයි.
4. බොහෝ ඇසු පිරු තැන් ඇතියේ ග්‍රාහකර වූයේ, යම් ඒ ස්වාක්ඛාත ධර්මකෙනෙක් ඔහු විසින් බොහෝ අසන ලද්දාහු, දරණ ලද්දාහු වචනයෙන් ප්‍රගුණ කරණ ලද්දාහු, සිතීන් විමසන ලද්දාහු, ප්‍රඥායෙන් සුපිළිවිදියාහු වෙත්.
5. **විපරිත දර්ශන ඇතියේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි. හේ බොහෝ දෙන සදහමින් නංවා අසද්ධර්මයෙහි පිහිටුවයි.**

‘මහණ චිරරාත්‍රඥ චිරප්‍රවුජිත ස්ථිර පැවිදි නමෙකැ’යි, ‘මහණ ගිහිපැවිද්දන් විසින් අභිඥාන යශස්වී වූ බොහෝ දෙන පිරිවර කොට ඇති ස්ථවිර නමෙකැ’යි, ‘තෙර මහණ සිවුරු පිඩුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකර ලබන සුලුයේ ය’යි ද, ‘බහුග්‍රාහ වූ ග්‍රාහකර වූ ස්ථවිර මහණෙකැ’යි ද **ඔහුගේ දෘෂ්ටානුගතියට යෙත්.**

මේ පඤ්චධර්මයෙන් සමන්වාගත ස්ථවිර මහණ බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස බොහෝ දෙනාට අසුඛ පිණිස බොහෝ දෙනාට අනර්ත්ථ පිණිස දෙව් මිනිස්සන්ට අහිත පිණිස දුක් පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි.

ථෙර සූත්‍රය - අ.නි. 5.2.4.8.

තථාගතයන්ට නිග්‍රහ කරන කථිකයෝ Speakers who insult the Master

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

මහණෙනි, මොහු දෙදෙන තථාගතයන්ට අභ්‍යාඛ්‍යාන කෙරෙත්. කවර දෙදෙන යත්:

1. යමෙක් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නො දෙසන ලද්ද නො නෙපලන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසනලදැ යි නෙපලන ලදැයි දක්වා ද,
2. යමෙකුත් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්ද නෙපලන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නො දෙසන නො නෙපලන ලදැයි දක්වා ද

මහණෙනි, මොහු දෙදෙන තථාගතයන්ට අභ්‍යාඛ්‍යාන කෙරෙත්.

අ.නි. 2.1.3.3.

රහත් නොවූයේ මම් රහත්මිසි දිවුරා ද, බමුත් සහිත වූ
ලොව්හි සොරකු වූ මෙනෙමේ මැ පහත්ම වූ ම වසල වෙයි.

වසල සූත්‍රය - සු.නි. 1.7.

බුදු දහමේ
ප්‍රධානතම උගැන්වීම් කිහිපයක්

චතුරාර්ය්‍ය ධර්මය

The Four Noble Truths

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

'ඉදං දුක්ඛං අරියසච්ච'න්ති මෙ, භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනනුස්සතෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො උදපාදි. 'තං ඛො පනිදං දුක්ඛං අරියසච්චං පරිඤ්ඤෙය්‍ය'න්ති මෙ, භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ...පෙ.... උදපාදි. 'තං ඛො පනිදං දුක්ඛං අරියසච්චං පරිඤ්ඤාත'න්ති මෙ, භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනනුස්සතෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො උදපාදි.

'ඉදං දුක්ඛසමුදයං අරියසච්ච'න්ති මෙ, භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ...පෙ.... උදපාදි.... 'තං ඛො පනිදං දුක්ඛසමුදයං අරියසච්චං පහානබ්බ'න්ති මෙ, භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ...පෙ.... උදපාදි. 'තං ඛො පනිදං දුක්ඛසමුදයං අරියසච්චං පහීන'න්ති මෙ, භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ...පෙ.... උදපාදි.

'ඉදං දුක්ඛනිරොධං අරියසච්ච'න්ති මෙ, භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ...පෙ.... උදපාදි.... 'තං ඛො පනිදං දුක්ඛනිරොධං අරියසච්චං සච්ඡිකාතබ්බ'න්ති මෙ, භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ...පෙ.... උදපාදි.... 'තං ඛො පනිදං දුක්ඛනිරොධං අරියසච්චං සච්ඡිකාත'න්ති මෙ, භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ...පෙ.... උදපාදි....

'ඉදං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා අරියසච්ච'න්ති මෙ, භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ...පෙ.... උදපාදි.... 'තං ඛො පනිදං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා අරියසච්චං භාවෙනබ්බ'න්ති මෙ, භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ...පෙ.... උදපාදි. 'තං ඛො පනිදං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා අරියසච්චං භාවිත'න්ති මෙ, භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ...පෙ.... උදපාදි.

"යාවකීවඤ්ච මෙ, භික්ඛවෙ, ඉමෙසු චතුසු අරියසච්චෙසු එවං තිපරිවට්ටං ද්වාදසාකාරං යථාභූතං ඤාණදස්සනං න සුවිසුද්ධං අහොසි, නෙව තාවාහං, භික්ඛවෙ, සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බෙමකෙ සස්සමණ්ඩානිමණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය 'අනුත්තරං සම්මාසම්බොධිං අභිසම්බුද්ධො'ති පච්චඤ්ඤාසිං

ධම්මචක්කප්පවත්තන සූත්‍රය - ස.නි. 5. 12.2.1.

චතුරාර්ය්‍ය ධර්මය (සිංහල)

The Four Noble Truths (Translation)

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

‘මහණෙනි, මේ දුක්ඛාර්ය්‍යය යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි මට ඇස පහළ විය. ඥානය පහළ විය. ප්‍රඥාව පහළ විය. විද්‍යාව පහළ විය. ඵලිය පහළ විය. මහණෙනි, ඒ මේ දුක්ඛාර්ය්‍යය පිරිසිදු දත යුතු (ඉක්ම විය යුතු) ය යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි මට ඇස පහළ විය ... ඵලිය පහළ විය. මහණෙනි, ඒ මේ දුක්ඛාර්ය්‍යය පිරිසිදු දන්ත ලදැ යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි මට ඇස පහළ විය ... ඵලිය පහළ විය.

මහණෙනි, මේ දුක්ඛසමුදයාර්ය්‍යය යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි
මහණෙනි, ඒ මේ දුක්ඛසමුදයාර්ය්‍යය ප්‍රභාණය කළ යුතු යයි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි ...
මහණෙනි, ඒ මේ දුක්ඛසමුදයාර්ය්‍යය ප්‍රභීණයැ යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි

මහණෙනි, මේ දුක්ඛනිරෝධාර්ය්‍යය යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි
මහණෙනි, ඒ මේ දුක්ඛනිරෝධාර්ය්‍යය පසක් කළයුතුය යි. පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි ...
මහණෙනි, ඒ මේ දුක්ඛනිරෝධාර්ය්‍යය පසක් කරන ලදැ යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි

මහණෙනි, මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාර්ය්‍යය යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි
මහණෙනි, ඒ මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාර්ය්‍යය වැඩිය යුතු ය යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි
මහණෙනි, ඒ මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාර්ය්‍යය වඩන ලදැ යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි...

මහණෙනි, යම්තාක් මට මේ චතුරාර්ය්‍යය මෙසේ තුන් පරිවර්ථ ඇති දොළොස් අයුරක් ඇති යථාභූත ඥානදර්ශනය තතුසේ වෙසෙසින් විසුදු නො වී ද, මහණෙනි, ඒතාක් මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත ලෙව්නි මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි අනුත්තර සමයක්සම්බෝධිය අවබෝධ කෙළෙමැ යි නො ම පිළින කෙළෙමි.

ධම්මවක්කප්පවත්තන සූත්‍රය - ස.නි. 5. 12.2.1.

චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මය - ද්වාදසාකාරය

Four Noble Truths – 12 Permutations

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

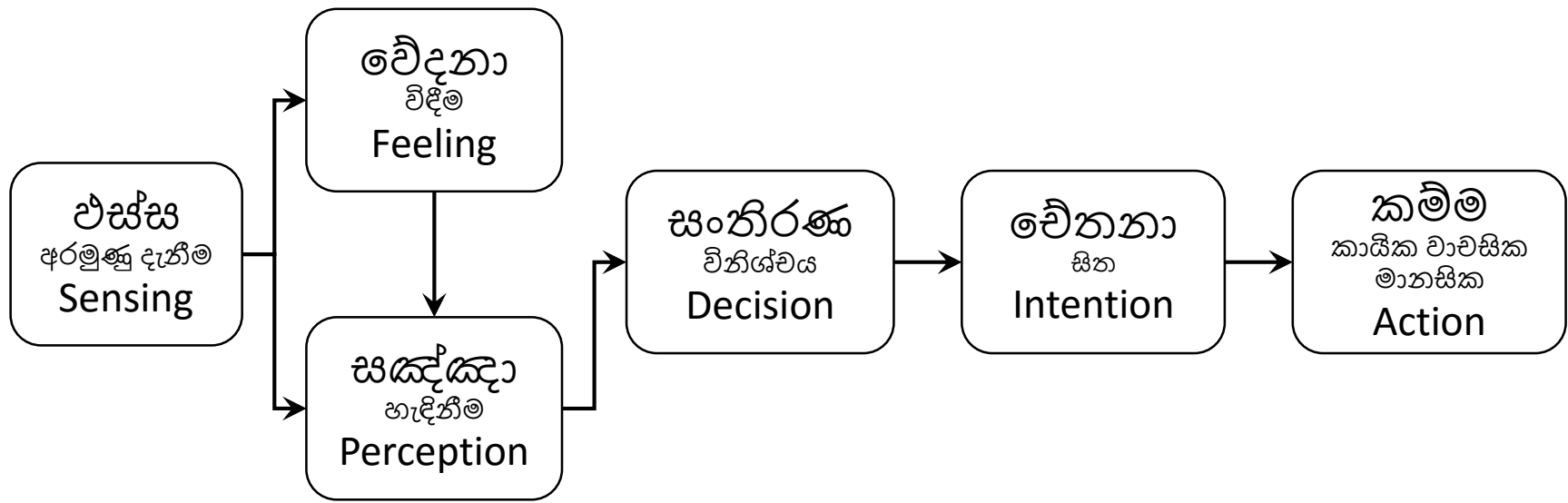
ආර්ය සත්‍යය	තිපරිච්ච / පරිවර්ත තුන		
	සත්‍ය (දැනීම)	කෘත්‍ය (කළයුත්ත)	කෘත (කළා)
දුක්ඛ	දුකෙහි ස්වභාවය	පරිඤ්ඤායා පිරිසිදු දත යුතුයි	පරිඤ්ඤාත පිරිසිදු දන්තා ලදී
දුක්ඛ සමුදය	පටිච්චසමුප්පාදය ත් එහි අවිද්‍යා තෘෂ්ණා දෙකත්	පහාතබ්බ ප්‍රභාණය කළ යුතුයි	පහීන ප්‍රභාණය කරන ලදී
දුක්ඛ නිරෝධ	නිර්වාණය	සච්ඡිකාතබ්බ සාක්ෂාත් කළ යුතුයි	සච්ඡිකත සාක්ෂාත් කරන ලදී
දුක්ඛ නිරෝධ ගාමිනි පටිපදා	අරියාෂ්ටංගික මාර්ගය	භාවෙනබ්බ ප්‍රගුණ කළ යුතුයි	භාවිත ප්‍රගුණ කරන ලදී

සිතෙහි ක්‍රියාවලිය සරල බසින්

Mental Process – In simple Terms

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

සිතෙහි ක්‍රියාවලිය හේතු එල ජාලයකින් හටගන්නකි. එනම් සරලද නොවූ බොහෝ සංකීර්ණද නොවූ සත්ත්ව ක්‍රියාවලියේ හේතු එල ජාලය (Causal Process Network) හෙවත් පටිච්චසමුප්පාදය ඉහත දක්වා ඇත. අපට අරමුණු දැනෙනවිට එම අරමුණු හඳුනාගැනීමත්, විදීමත් වේ. විදීමද හඳුනාගනී. හඳුනාගත් අරමුණු හොඳ/තරක යයි විනිශ්චයකට පැමිණේ, ඉන් පසු ඒ අනුව සිතීමක් වේ. සිතීමට අනුව කයින් වචනයෙන් හා මනසින් ක්‍රියාත්මක වේ. මෙය සිතෙහි සරලම පටිච්චසමුප්පාද වැඩපිළිවෙලයි.

රහත්බව දක්වා පටිච්චසමුප්පාදය

Process from Suffering to Arahantship

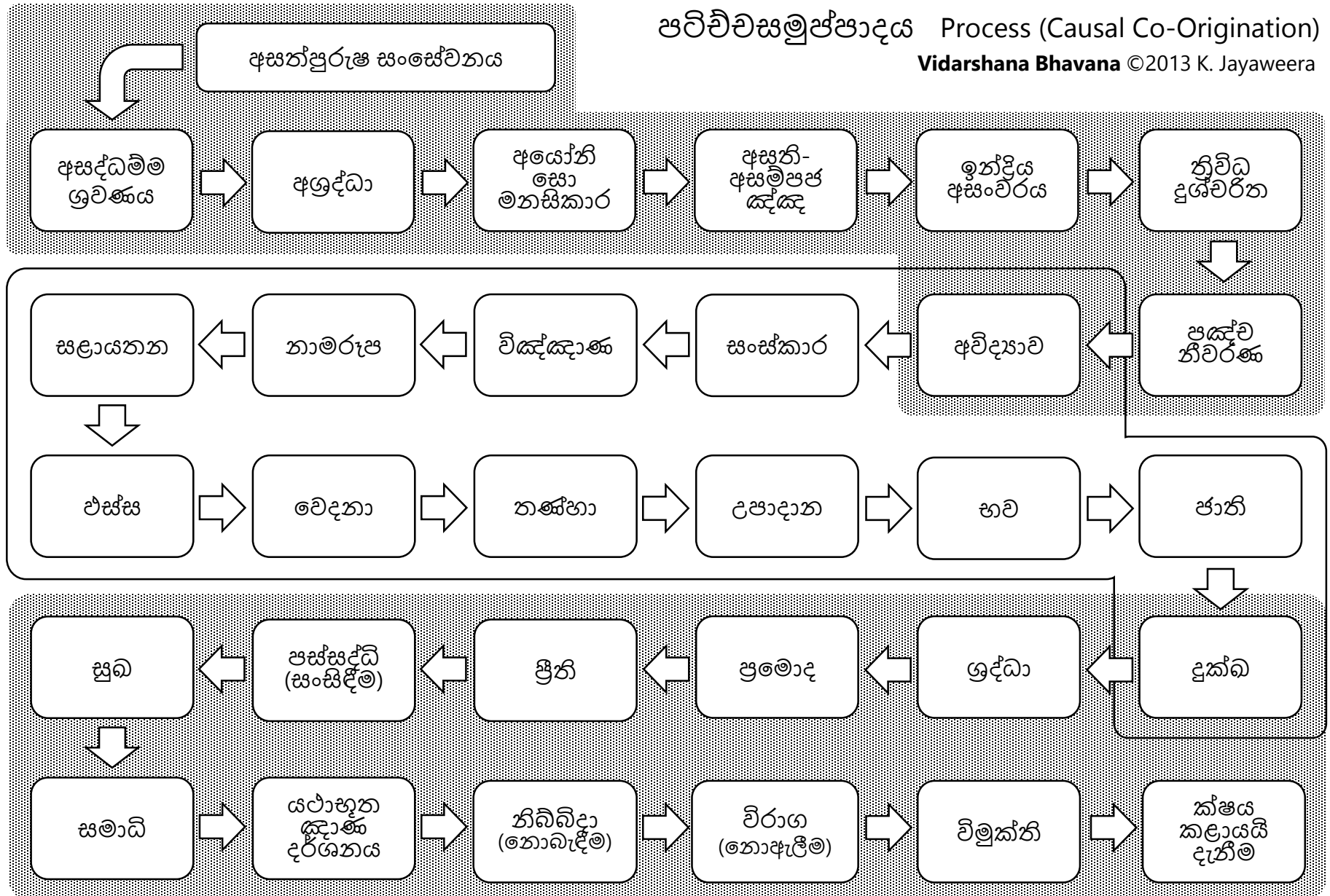

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

ඉති බො භික්ඛවෙ, අවිජ්ජපනිසා සඬබාරා, සඬබාරුපනිසං විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණුපනිසං නාමරූපං, නාමරූපුපනිසං සළායතනං, සළායතනුපනිසො ඵස්සො, ඵස්සුපනිසා වෙදනා, වෙදනුපනිසා තණ්හා, තණ්හුපනිසං උපාදානං, උපාදානුපනිසො භවො, භවුපනිසා ජාති, ජාතූපනිසං දුක්ඛං, දුක්ඛුපනිසා සද්ධා, සද්ධුපනිසං පාමුජ්ජං, පාමුජ්ජුපනිසා පීති, පීතූපනිසා පස්සද්ධි, පස්සද්ධුපනිසං සුඛං, සුඛුපනිසො සමාධි. සමාධුපනිසං යථාභූතඤ්ඤාණදස්සනං යථාභූතඤ්ඤාණදස්සනුපනිසා නිබ්බිදා, නිබ්බිදුපනිසො විරාගො, විරාගුපනිසා විමුත්ති, විමුත්තුපනිසං බයෙ ඤාණං

මහණෙනි, මෙසේ අවිද්‍යාව උපනිග්‍රයෙන් සංස්කාරයෝ වෙත්. සංස්කාර උපනිග්‍රයෙන් විඤානය වෙත්. විඤානය උපනිග්‍රයෙන් නාමරූප වෙත්. නාමරූප උපනිග්‍රයෙන් සළායතන වෙත්. සළායතන උපනිග්‍රයෙන් ඵස්සය වෙත්. ඵස්සය උපනිග්‍රයෙන් වෙදනාව වෙත්. වෙදනාව උපනිග්‍රයෙන් තණ්හාව වෙත්. තණ්හාව උපනිග්‍රයෙන් උපාදාන වෙත්. උපාදාන උපනිග්‍රයෙන් භවය වෙත්. භවය උපනිග්‍රයෙන් ජාතිය වෙත්. ජාතිය උපනිග්‍රයෙන් දුඃඛය වෙත්. දුඃඛය උපනිග්‍රයෙන් ශ්‍රද්ධාව වෙත්. ශ්‍රද්ධාව උපනිග්‍රයෙන් ප්‍රමොදය වෙත්. ප්‍රමොදය උපනිග්‍රයෙන් පීතිය වෙත්. පීතිය උපනිග්‍රයෙන් පස්සද්ධිය(සංසිද්ධිම) වෙත්. පස්සද්ධිය උපනිග්‍රයෙන් සුඛය වෙත්. සුඛය උපනිග්‍රයෙන් සමාධිය වෙත්. සමාධිය උපනිග්‍රයෙන් යථාභූතඤ්ඤාණදස්සනය වෙත්, යථාභූතඤ්ඤාණදස්සනය උපනිග්‍රයෙන් නිබ්බිදා (නිර්වේදය) වෙත්. නිබ්බිදාව (නිර්වේදය) උපනිග්‍රයෙන් විරාගය වෙත්. විරාගය උපනිග්‍රයෙන් විමුක්තිය වෙත්. විමුක්තිය උපනිග්‍රයෙන් 'ජාතිය ක්‍ෂය කළා' යන දැනීම වෙත්.

උපනිසා සූත්‍රය ස.නි.2 - 1.3.3

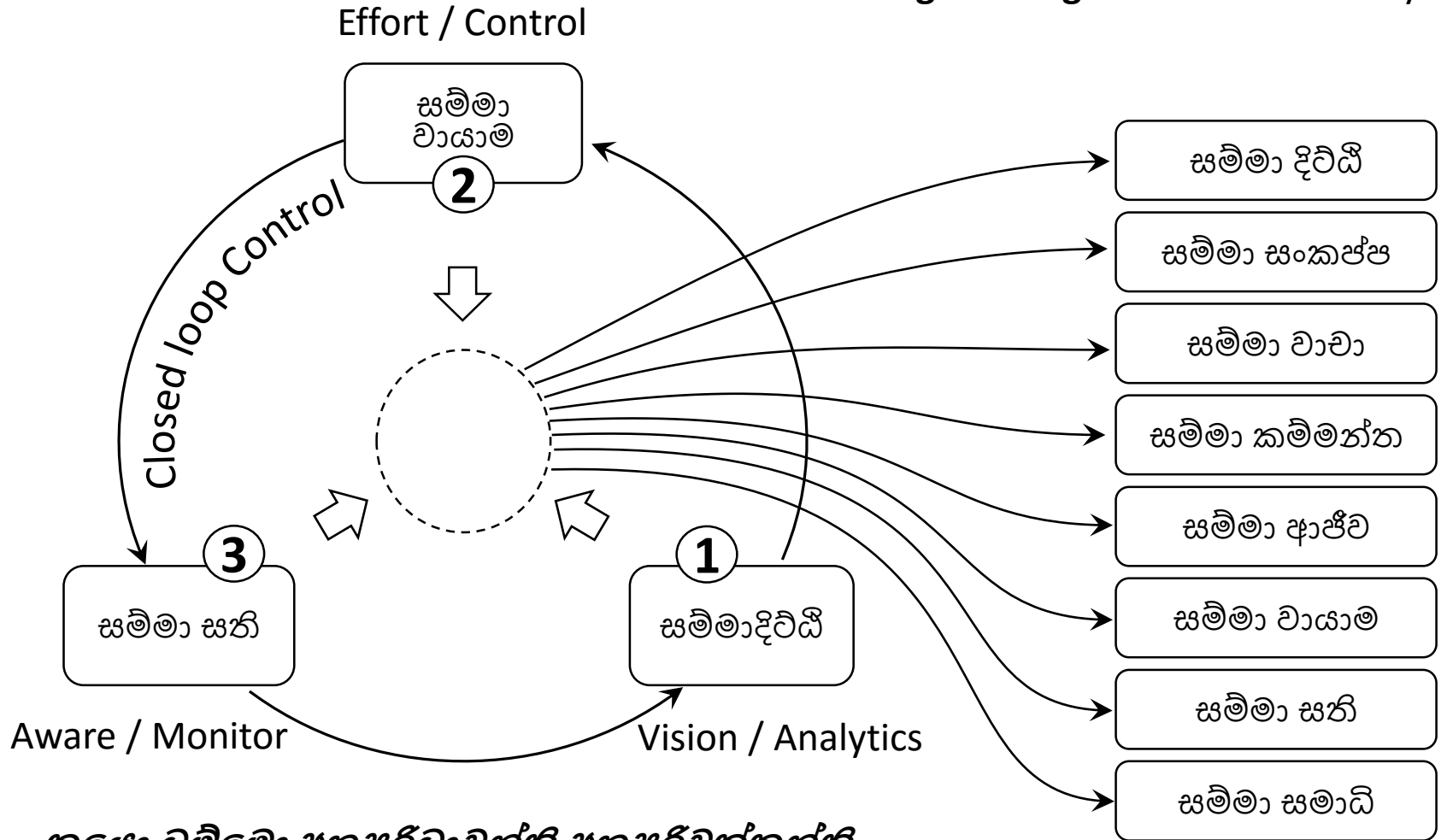

දහම් තුනක් අනු-දිවෙයි, අනු-පෙරළෙයි

Three Elements that run & roll around

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

තයෝ ධම්මෝ අනුපරිධාවන්ති අනුපරිවත්තන්ති
- දහම් තුනක් අනු-දිවෙයි, අනු-පෙරළෙයි

මහා චන්තාරීසක සූත්‍රය - ම.නි. 3.2.7

දහම් තුනෙන් අර්ෂට්ඨි මග

From three Elements to Eightfold Path

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

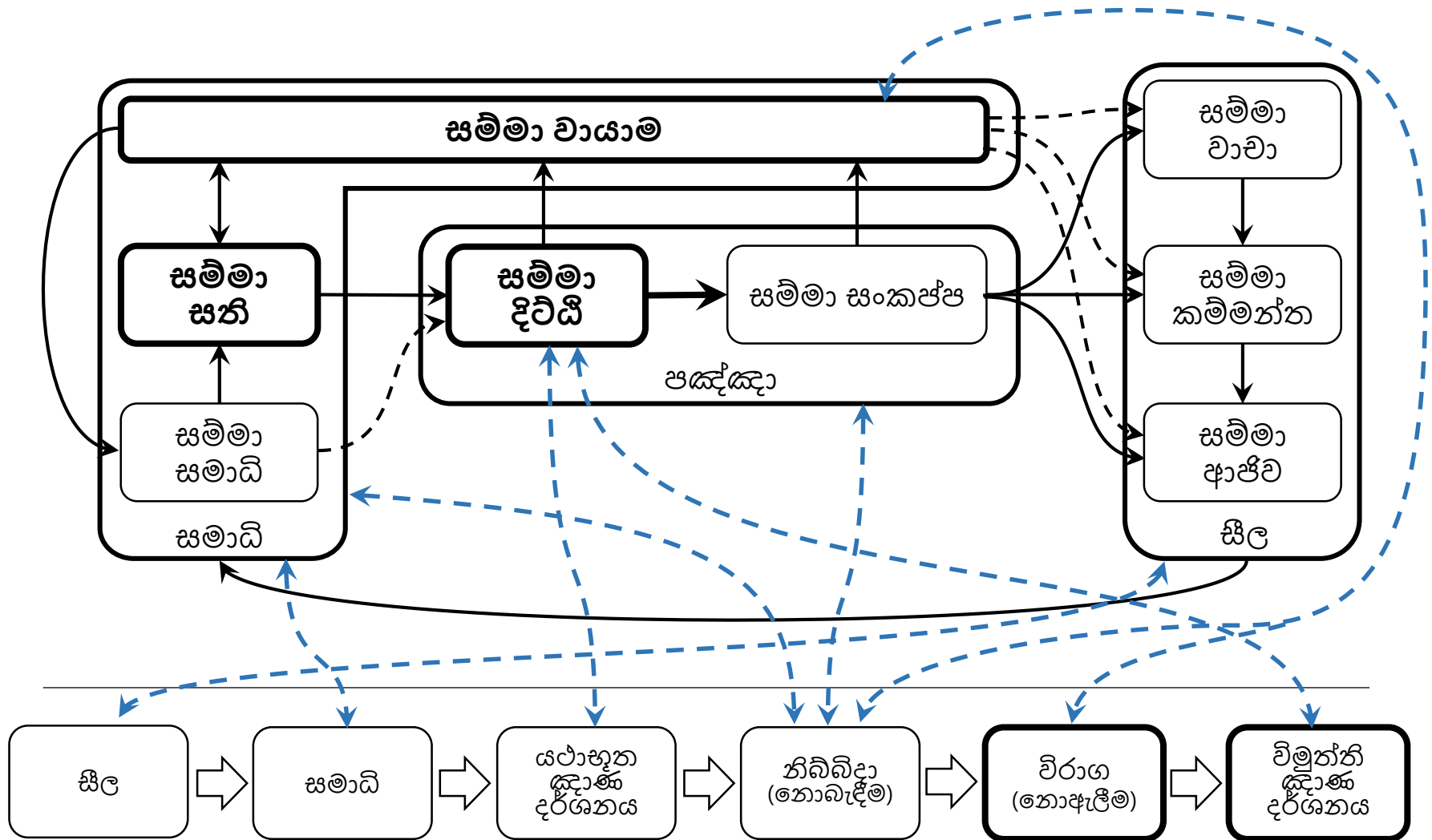
	① සම්මා දිට්ඨි	② සම්මා වායාම	③ සම්මා සනි
සම්මා දිට්ඨි	සම්මා දිට්ඨියන් මිච්ඡා දිට්ඨියන් දැනගනී	සම්මා දිට්ඨිය උපදවීමට වැයම් කරයි	සිහියෙන් මිච්ඡා දිට්ඨිය පහකර සම්මා දිට්ඨිය උපදවයි
සම්මා සංකප්ප	සම්මා සංකප්පයන් මිච්ඡා සංකප්පයන් දැනගනී	සම්මා සංකප්පය උපදවීමට වැයම් කරයි	සිහියෙන් මිච්ඡා සංකප්පය පහකර සම්මා සංකප්පය උපදවයි
සම්මා වාචා	සම්මා වාචාන් මිච්ඡා වාචාන් දැනගනී	සම්මා වාචා උපදවීමට වැයම් කරයි	සිහියෙන් මිච්ඡා වාචා පහකර සම්මා වාචා උපදවයි
සම්මා කම්මන්ත	සම්මා හා මිච්ඡා කම්මන්ත දැනගනී	සම්මා කම්මන්ත උපදවීමට වැයම් කරයි	සිහියෙන් මිච්ඡා කම්මන්ත පහකර සම්මා කම්මන්ත උපදවයි
සම්මා ආජීව	සම්මා ආජීවන් මිච්ඡා ආජීවන් දැනගනී	සම්මා ආජීව උපදවීමට වැයම් කරයි	සිහියෙන් මිච්ඡා ආජීව පහකර සම්මා ආජීව උපදවයි
සම්මා සමාධි	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 2px;">සම්මා දිට්ඨි</div> <div style="font-size: 20px;">→</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 2px;">සම්මා සංකප්ප</div> <div style="font-size: 20px;">→</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 2px;">සම්මා වාචා</div> <div style="font-size: 20px;">→</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 2px;">සම්මා කම්මන්ත</div> </div> <div style="text-align: center; margin: 5px 0;">↓</div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 2px;">සම්මා සමාධි</div> <div style="font-size: 20px;">←</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 2px;">සම්මා සනි</div> <div style="font-size: 20px;">←</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 2px;">සම්මා වායාම</div> <div style="font-size: 20px;">←</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 2px;">සම්මා ආජීව</div> </div>		

අන්තර්ගත මාර්ගයෙන් ආශ්‍රවක්‍ෂය

Ending of Contamination by Eightfold Path

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

ආශ්‍රවක්‍ෂය සඳහා දස සඤ්ඤාව

10 Perceptions for Cessation of Contamination

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

	දස සඤ්ඤා	ගිරිමානන්ද සූත්‍රයට අනුව සාරාංශය (යොනිසොමනසිකාරයට අවශ්‍ය)
1	අනිච්චසඤ්ඤා	පඤ්චපාදානස්කන්ධය අනිත්‍ය වශයෙන් දැකීම
2	අනත්තසඤ්ඤා	අධ්‍යාත්මික හා බාහිර ආයතන අනාත්ම වශයෙන් දැකීම
3	අසුභසඤ්ඤා	කයේ කුණප කොටස් මෙනෙහි කරමින් අසුභය වැඩීම
4	අදීනවසඤ්ඤා	කයේ ඇතිවන රොගාබාධ මෙනෙහි කරමින් කයේ ආදීනව දැකීම
5	පහානසඤ්ඤා	උපන් මිච්ඡා විතක්ක හා අකුසල් දහම් දුරුකිරීම, බැහැර කිරීම
6	විරාගසඤ්ඤා	සියළු සංස්කාරයන්ගෙන් මිදුනාවූ තාණ්හා ක්ෂය කිරීමෙන් නොඇලීමෙන් ලබන්නාවූ නිවණ, ශාන්තය ප්‍රණීතය යයි සැලකීම
7	නිරොධසඤ්ඤා	සියළු සංස්කාරයන්ගෙන් මිදුනාවූ තාණ්හා ක්ෂය කිරීමෙන් නිරොධයෙන් ලබන්නාවූ නිවණ, ශාන්තය ප්‍රණීතය යයි සැලකීම
8	සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤා	ලෝකයේ යම් උපාදානයක් (ඇවිලීමක්) හෝ අනුසය කිරීමක් (මතකයේ රැඳවීමක්) වේද ඒ සියල්ල දුරුකරමින් නොඇලීම
9	සබ්බසංකාරෙසු අනිච්චසඤ්ඤා	සියළු සංකස්කිරීම් (මස් නැති) ඇටකැබලි වැනි බවත්, හරයක් නැති බවත්, සලකා පිළිකුල් කිරීම
10	ආනාපනසනි	සොළොස් ආකාර අශ්වාස-ප්‍රශ්වාස සිහිය ප්‍රගුණ කිරීම

බලසර හා අනුපාදාපරිනිර්වාණය

Practice & Nirvana void of all Clingings

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

මත්තාණිපුත්ත පුණ්ණ තෙරුන් හා සාරිපුත්ත මහරහතන් වහන්සේ අතර අන්ධවනයෙහි වූ සංවාදයකදී සැරියුත් තෙරුන් පුණ්ණ තෙරුන්ගෙන් මෙසේ ප්‍රශ්න විචාළහ.

1. ඇවැත්නි, ශීලවිගුද්ධිය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බලසර වසන සේක් ද? 'ඇවැත්නි, මෙය නො වෙයි.'
 2. චිත්තවිගුද්ධිය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බලසර වසන සේක් ද? 'මෙය නො වෙයි.'
 3. දෘෂ්ටිවිගුද්ධිය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බලසර වසන සේක් ද? 'මෙය නො වෙයි.'
 4. කඪිකාවිතරණවිගුද්ධිය පිණිස බලසර වසන සේක් ද? 'මෙය නො වේ.'
 5. මග්ගාමග්ගඤාණදස්සනවිගුද්ධිය පිණිස බලසර වසන සේක් ද? 'මෙය නො වේ.'
 6. පටිපදාඤාණදස්සනවිගුද්ධිය පිණිස බලසර වසන සේක් ද? 'මෙය නො වේ.'
 7. ඤාණදස්සනවිගුද්ධිය පිණිස බලසර වසන සේක් ද? 'මෙය නො වේ.'
-
1. ඇවැත්නි, ශීලවිගුද්ධිය අනුපාදාපරිනිර්වාණය වේ ද? 'ඇවැත්නි, මෙය නො වෙයි.'
 2. චිත්තවිගුද්ධිය අනුපාදාපරිනිර්වාණය වේ ද? 'ඇවැත්නි, මෙය නො වෙයි.'
 3. දෘෂ්ටිවිගුද්ධිය අනුපාදාපරිනිර්වාණය වේ ද? 'ඇවැත්නි, මෙය නො වෙයි.'
 4. කඪිකාවිතරණවිගුද්ධිය අනුපාදාපරිනිර්වාණය වේ ද? 'ඇවැත්නි, මෙය නො වෙයි.'
 5. මග්ගාමග්ගඤාණදස්සනවිගුද්ධිය අනුපාදාපරිනිර්වාණය වේ ද? 'ඇවැත්නි, මෙය නො වෙයි.'
 6. පටිපදාඤාණදස්සනවිගුද්ධිය අනුපාදාපරිනිර්වාණය වේ ද? 'ඇවැත්නි, මෙය නො වෙයි.'
 7. ඤාණදස්සනවිගුද්ධිය අනුපාදාපරිනිර්වාණය වේ ද? 'ඇවැත්නි, මෙය නො වෙයි.'
- ඇවැත්නි, කිම, මේ ධර්මයන් හැර අනුපාදාපරිනිර්වාණය වේ ද? 'ඇවැත්නි, මේ නො වේ'.

ආශ්‍රවයන්ගේ විසුද්ධි මාර්ගය

Path of Purification / end Contamination

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

“එවමෙව බො, ආවුසො, සීලවිසුද්ධි යාවදෙව චිත්තවිසුද්ධත්ථා, චිත්තවිසුද්ධි යාවදෙව දිට්ඨිවිසුද්ධත්ථා, දිට්ඨිවිසුද්ධි යාවදෙව කඪ්ඛාවිතරණවිසුද්ධත්ථා, කඪ්ඛාවිතරණවිසුද්ධි යාවදෙව මග්ගාමග්ගඤ්ඤාණදස්සනවිසුද්ධත්ථා, මග්ගාමග්ගඤ්ඤාණදස්සනවිසුද්ධි යාවදෙව පටිපදාඤ්ඤාණදස්සනවිසුද්ධත්ථා, පටිපදාඤ්ඤාණදස්සනවිසුද්ධි යාවදෙව ඤාණදස්සනවිසුද්ධත්ථා, ඤාණදස්සනවිසුද්ධි යාවදෙව අනුපාදාපරිනිබ්බානත්ථා. අනුපාදාපරිනිබ්බානත්ථං බො, ආවුසො, භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සතී”ති.

“ඇවැත්නි, සීලවිශුද්ධිය චිත්තවිශුද්ධිය ලැබීම ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තීය. චිත්ත විශුද්ධිය දිට්ඨිවිශුද්ධිය ලැබීම ප්‍රයෝජනකොට ඇත්තීය. දිට්ඨිවිශුද්ධිය කංඛාවිතරණ විශුද්ධිය ලැබීම ප්‍රයෝජනකොට ඇත්තීය. කංඛාවිතරණ විශුද්ධිය මග්ගාමග්ග ඤාණදස්සන විශුද්ධිය ලැබීම ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තීය. මග්ගාමග්ග ඤාණදස්සන විශුද්ධිය පටිපදා ඤාණදස්සන විශුද්ධිය ලැබීම ප්‍රයෝජනකොට ඇත්තීය. පටිපදා ඤාණදස්සන විශුද්ධිය ඤාණදස්සන විශුද්ධිය ලැබීම ප්‍රයෝජනකොට ඇත්තීය. ඤාණදස්සන විශුද්ධිය අනුපාදා පරිනිර්වාණයට පැමිණීම ප්‍රයෝජනකොට ඇත්තීය.

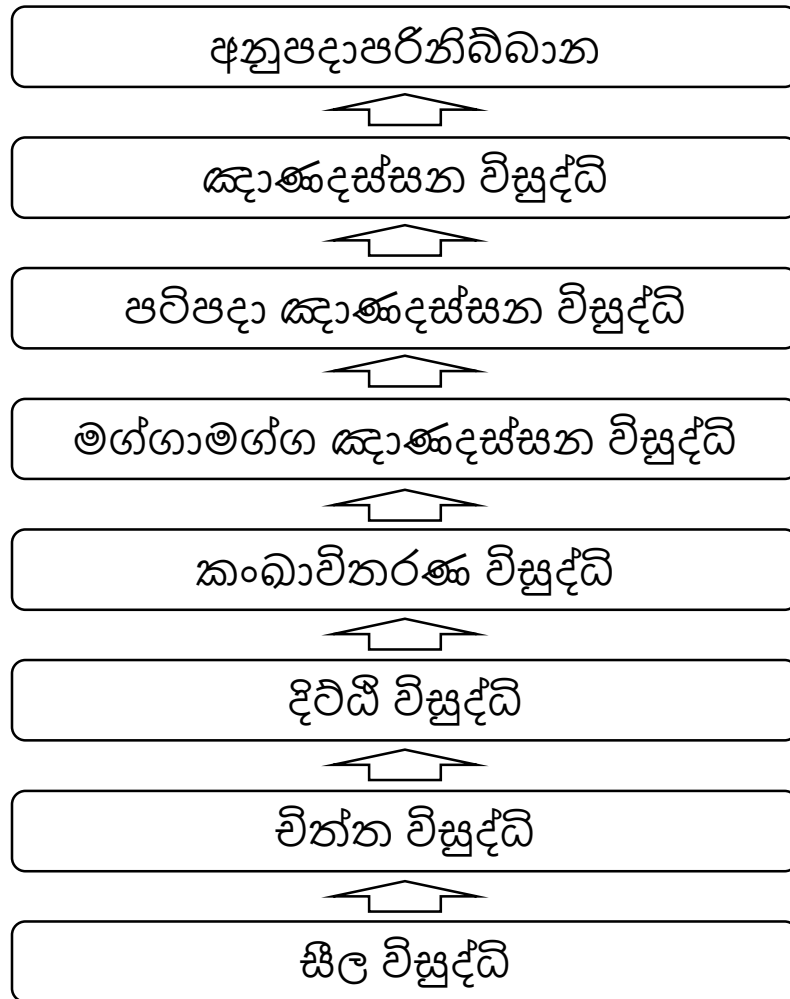
- රථවිනීත සූත්‍රය - ම.නි. 1.3.4

ආශ්‍රවයන්ගේ විසුද්ධි මාර්ගය

Path of Purification / end Contamination

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

උපද්‍රවයන්ගෙන් තොරවූ නිර්වාණය

ආසයානුසය සමුච්ඡේද ප්‍රභාණය
(රගවිරාගය)

ආර්යඅෂ්ටාංගික මාර්ගය/ප්‍රතිපදාව හා
සෙසු කෘත්‍යඤාණ ලැබීම / නිබ්බිදා

සීලබ්බතපරාමාස
ප්‍රභාණය

විචිකිච්ඡා
ප්‍රභාණය

සක්කායදිට්ඨි
ප්‍රභාණය

සෝතාපත්ත
මාර්ගයෙන්

චච්චි / කාය / චිත්ත සංඛාර සංසිද්ධවා
ධ්‍යාන වැඩීම

ආර්යකාන්ත සීලය / ඉන්ද්‍රිය සංවරය /
සුවර්තය

ශීලවිශුද්ධිය නොව රාගවිරාගය පිණිසයි Purification by Supreme Vision NOT by Virtue

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

"නො වෙ කිර නෙ, භික්ඛු, අන්තා සීලනො උපවදනි, අථ කිඤ්ච නෙ කුක්කුච්චං කො ච විජ්ජපිසාරො"නි?

"න ඛිවාහං, හන්තෙ, සීලවිසුද්ධත්ථං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමී"නි.

"නො වෙ කිර ත්වං, භික්ඛු, සීලවිසුද්ධත්ථං මයා ධම්මං දෙසිතං ආජානාසි, අථ කිමත්ථං වරහි ත්වං, භික්ඛු, මයා ධම්මං දෙසිතං ආජානාසී"නි?

"රාගවිරාගත්ථං ඛිවාහං, හන්තෙ, භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමී"නි.

"සාධු සාධු, භික්ඛු! සාධු ඛො ත්වං, භික්ඛු, රාගවිරාගත්ථං මයා ධම්මං දෙසිතං ආජානාසි. රාගවිරාගත්ථො හි, භික්ඛු, මයා ධම්මො දෙසිතො. තං කිං මඤ්ඤසි භික්ඛු, චක්ඛු නිච්චං වා අනිච්චං වා"නි?

ශීලාන සූත්‍රය - ස.නි. 4.1.8.1

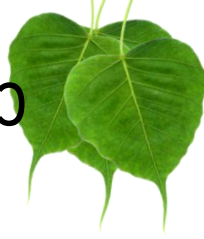
මහණ කිම තෙමේ තට ශීලයෙන් උපවාද නො කෙරේ දැ යි. වහන්ස, මට තෙමේ ශීලයෙන් උපවාද නො කෙරේ මැ යි.

මහණ, ඉදින් තට තෙමේ ශීලයෙන් උපවාද නො කෙරේ නම් එකල්හි තාගේ කුකුස කොහි ද විප්‍රිප්පර කිමෙක් දැ යි. වහන්ස, **භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශීලවිශුද්ධිය පිණිස දහම් දෙසන ලදැ යි නො ම දනිමි යි.**

මහණ ඉදින් තෙපි ශීලවිශුද්ධිය පිණිස මා විසින් දහම් දෙසන ලදැ යි නො ම දනිනු නම් එකල්හි කුමක් පිණිස මා විසින් දහම් දෙසන ලදැ යි දනිනු දැ යි. වහන්ස, **භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් රාගවිරාගය පිණිස දහම් දෙසන ලද්දේ රාගවිරාගය පිණිස මැ යි.**

මහණ, මැනවි මැනවි. මහණ තෙපි රාගවිනය පිණිස මා විසින් දහම් දෙසන ලදැ යි දනිවු. මැනවි. මහණ මා විසින් දහම් දෙසන ලද්දේ රාගවිරාගය පිණිස මැ යි.

සීලය හා සීලවිශුද්ධිය පටලවාගන්න එපා Virtue & it's limits of Purification are different things

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

භාවයිතව්‍ය ධර්ම නවය කවර යැ? පාරිසුද්ධි පටිපාටිය (පිරිසිදු බවේ ප්‍රධාන අවයව) නවය යැ:

1. ශීල විශුද්ධිය පිරිසිදු බවේ ප්‍රධාන අවයවයෙක,
 2. චිත්තවිශුද්ධිය පිරිසිදු බවේ ප්‍රධාන අවයවයෙක,
 3. දෘෂ්ටිවිශුද්ධිය පිරිසිදු බවේ ප්‍රධාන අවයවයෙක,
 4. කාංක්ෂාවිතරණවිශුද්ධිය පිරිසිදු බවේ ප්‍රධාන අවයවයෙක,
 5. මාර්ගාමාර්ගඥානදර්ශනවිශුද්ධිය පිරිසිදු බවේ ප්‍රධාන අවයවයෙක,
 6. ප්‍රතිපද්ඥානදර්ශනවිශුද්ධිය පිරිසිදු බවේ ප්‍රධාන අවයවයෙක,
 7. ඥානදර්ශනවිශුද්ධිය පිරිසිදු බවේ ප්‍රධාන අවයවයෙක,
 8. ප්‍රඥාවිශුද්ධිය පිරිසිදු බවේ ප්‍රධාන අවයවයෙක,
 9. විමුක්තිවිශුද්ධිය පිරිසිදු බවේ ප්‍රධාන අවයවයෙක.
- මේ භාවයිතව්‍ය (වැඩියැ යුතු) ධර්ම නවය යැ.

දසුන්තර සූත්‍රය - දී.නි. 3.11

ශීලය හා ශීල විශුද්ධිය පටලවාගත් ඇතමුන්
**“මේ දහම හොඳට කන බොන අයට
අන් අයට වඩා අවබෝධ වේය!”**

යන කතාවක් පතුරුවයි. මෙය බුද්ධ අභාෂිත සාවද්‍ය කතාවකි.
නුවණැත්තෝ තේරුම් ගනිත්වා!

ආනාපානසති කර්මස්ථානය Technique of Mindfulness Breathing

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ ... එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: "වහන්ස, එක් දහමක් වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ සිවු දහම් කෙනකුන් පුරවා ද, සිවු දහම් කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සත් දහම් කෙනෙකුන් පුරවද්ද, සත් දහම් කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු දෙ දහම් කෙනකුන් පුරවද්ද, එබඳු දහමෙක් ඇද්දැ"යි.

ආනන්ද, ආනාපානසතිසමාධි නම් එක් දහම වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ සතර සතිපට්ඨානය පුරවයි. සතර සතිපට්ඨානය වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සජ්න බොජ්ඣංග පුරවත්. සජ්න බොජ්ඣංග වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු විජ්ජා-විමුත්ති පුරවත්. ආනන්ද, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද ආනාපානසතිසමාධිය සතර සතිපට්ඨානය පුරවා ද යත්:

ඉධානන්ද, භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමූලගතො වා සුඤ්ඤාගාරගතො වා නිසීදති පල්ලච්ඤාං ආභුජන්වා, උජුං කායං පණ්ඩාය, පරිමුඛං සතීං උපට්ඨපෙත්වා. ඥා සතොව අස්සසති, සතොව පස්සසති.

ආනන්ද මේ භික්ෂුව ආරණ්‍යයකට ගොස් හෝ වෘක්ෂමූලයකට ගොස් හෝ ශුන්‍යාගාරයකට ගොස් හෝ පර්යංකයෙන් හිඳ, කය පෘජුව පිහිටුවා, ඉදිරියෙහි සිහිය පිහිටුවයි. ඔහු සිහියෙන් ආශ්වාස කරයි, සිහියෙන් ප්‍රශ්වාස කරයි.

ආනන්ද සූත්‍රය - ස.නි. 5.10.2.3.

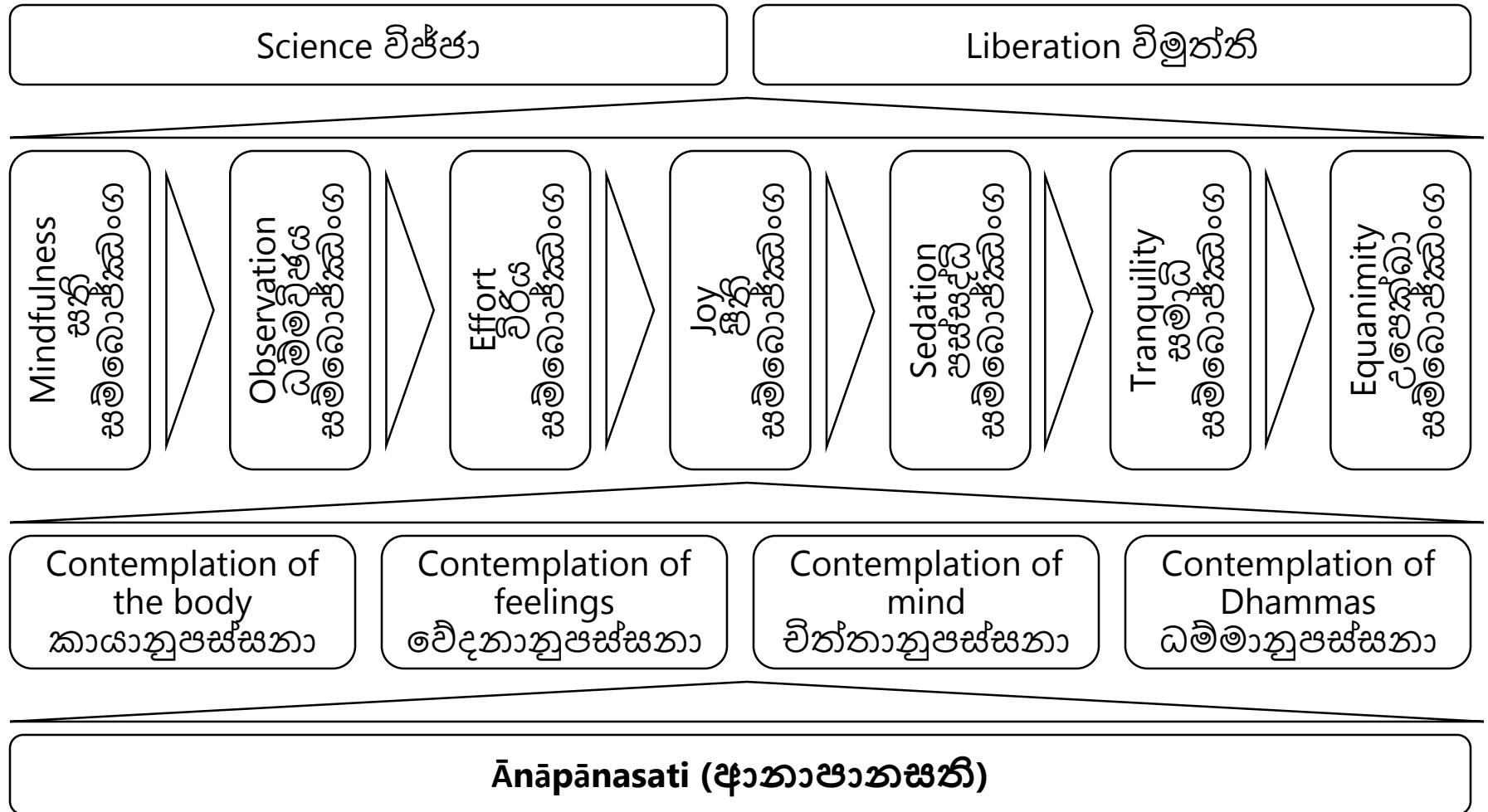

ආනාපානසතිය - නිව්න කරා තනි දූතම

Single source to Enlightenment - Anapanasathi

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

ආනාපානසති → සතර සතිපට්ඨානය Mindful Breathing → 4 Stations of Mindfulness

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

ආනාපානසතිය		සතිපට්ඨානය
(ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාස)	1. දීඝංවා (දීර්ඝව)	කායානුපස්සනා (කය අනුව බැලීම)
	2. රජ්ජංවා (කෙටියෙන්)	
	3. සබ්බකායපට්ඨංචෙදි (සියළු කය දනිමින්)	
	4. පස්සමිහයං කායසංඛාරං (කායසංස්කාර සංසිදුවමින්)	
(ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාස)	5. ජිතිපට්ඨංචෙදි (ජිතිය දනිමින්)	වේදනානුපස්සනා (වේදනා අනුව බැලීම)
	6. සුඛපට්ඨංචෙදි (කායික සුවය දනිමින්)	
	7. චිත්තසංඛාරපට්ඨංචෙදි (චිත්තසංස්කාර දනිමින්)	
	4. පස්සමිහයං චිත්තසංඛාරං (චිත්තසංස්කාර සංසිදුවමින්)	
අස්සාස පස්සාස	9. චිත්තපට්ඨංචෙදි (සිත දනිමින්)	චිත්තානුපස්සනා (සිත අනුව බැලීම)
	10. අභිජ්ජමොදයං චිත්තං (සිත සතුවූ කරවමින්)	
	11. සමාදහං චිත්තං (සිත සමාධි කරමින්)	ධම්මානුපස්සනා (ධර්ම අනුව බැලීම)
	12. විමොචයං චිත්තං (සිත මුදවමින්)	
	13. අනිච්චානුපස්සි (අනිත්‍යය අනුව බලමින්)	
	14. විරාගානුපස්සි (විරාගය අනුව බලමින්)	
	15. නිරොධානුපස්සි (නිරෝධය අනුව බලමින්)	
	16. පටිනිස්සග්ගානුපස්සි (නිස්සරණය අනුව බලමින්)	

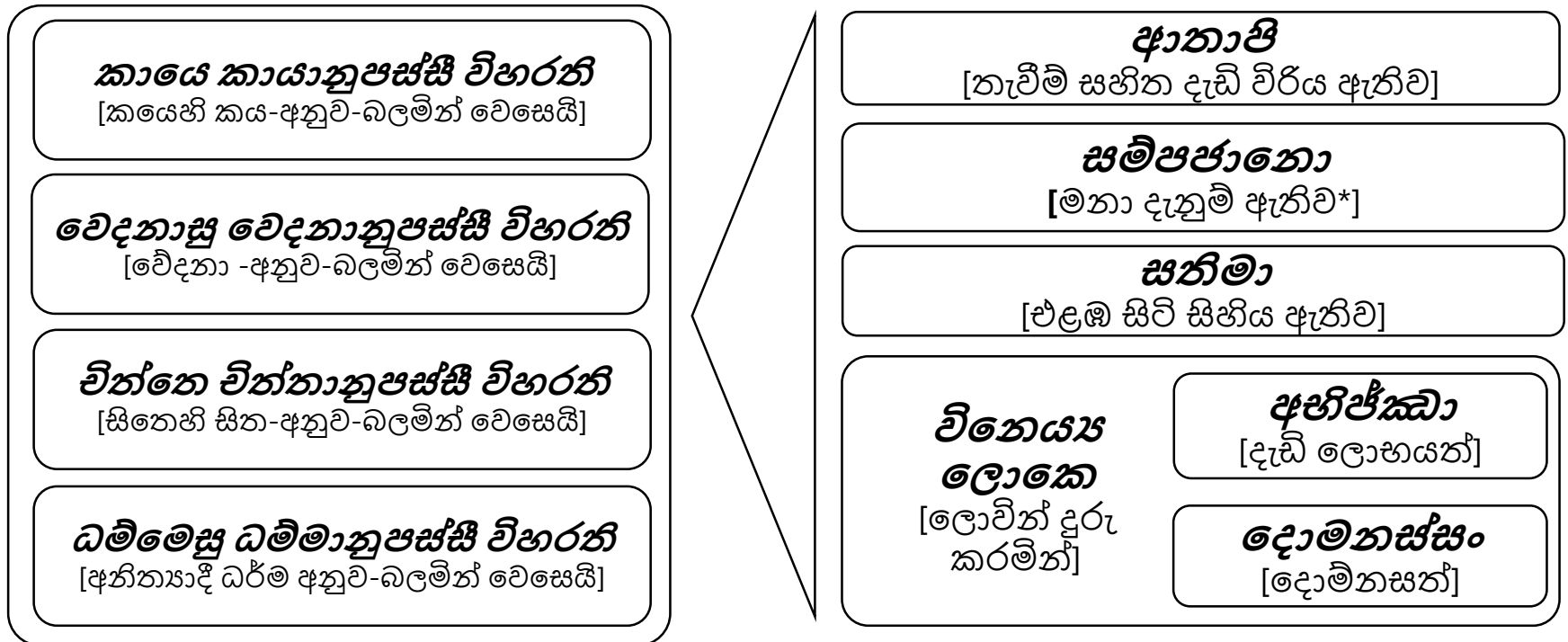
සතර සතිපට්ඨානය

The Four Establishment-of-Mindfulness

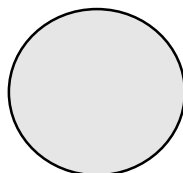

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

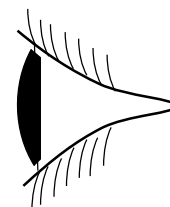
මහාසතිපට්ඨාන සූත්ත දී.නි.-2:9

අරමුණ

යෝගියා

← **සතිමා:** අවධානයෙන්
අරමුණ ලුහුබඳීමත් සිහියෙන් සිටීම

සම්පජානෝ: අරමුණෙහි තත්ත්වය
මානාව දැනගනිමින් සිටීම →

රූප ධ්‍යානයන්ට සමවැද්දීමේ ක්‍රියාවලිය

Process of Reaching Jhanas associated Form

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

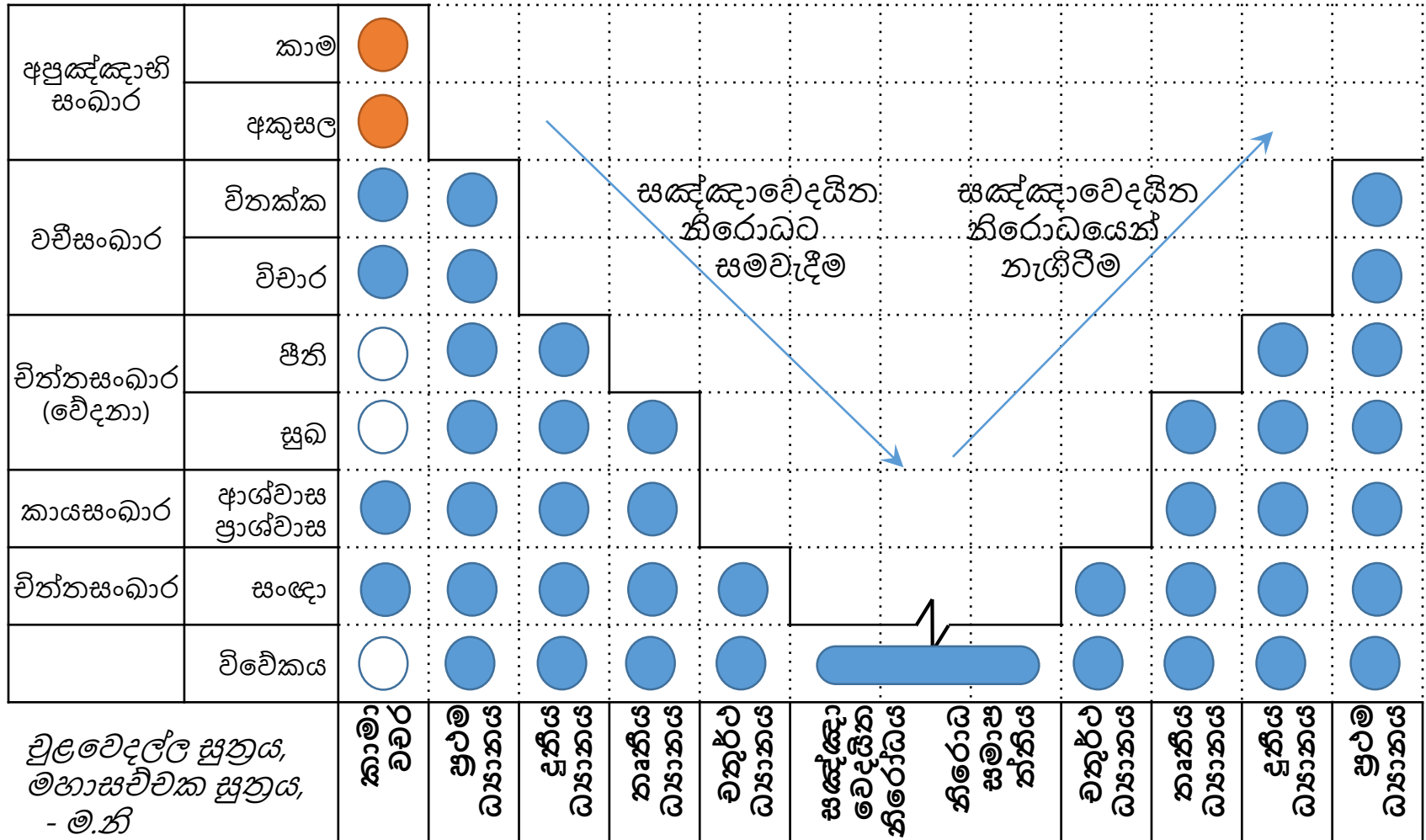
4b	එම සමාධියෙන් හටගන්නාවූ උපේක්ෂාවෙන් පිරිසිදු සිහි ඇතිව සිටීම	චතුත්ථ ධ්‍යානය
4a	කායික සුව-දුක් ප්‍රභාණය වී පෙර උපන් මානසික සොම්නස්-දොම්නස් අතුරුදන්වීම	
3b	එම සමාධියෙන් හටගන්නාවූ කායික සුව විඳිමින් සිටීම	තෘතීය ධ්‍යානය
3a	මුතියටද නොඇලීමෙන් උපේක්ෂාවෙන් දැනගනිමින් සමාධියෙන් සිටීම	
2c	එම සමාධියෙන් හටගන්නාවූ මුතිය සුව වළඳමින් සිටීම	ද්වතීය ධ්‍යානය
2b	එයින් හටගත් ඇතුලත පැහැදීමෙන් අවිතක්ක අවිචාර සමාධියෙන් සිටීම	
2a	විතක්ක විචාර ක්‍රමයෙන් සන්සිඳීම (මානසික වචන නැවතීම)	
1c	එම විවේකයෙන් හටගන්නාවූ මුතිය සුව වළඳමින් සිටීම	ප්‍රථම ධ්‍යානය
1b	විතක්ක විචාර (අදහස්/සංකල්ප/මානසික වචන) සහිතව විවේකයෙන් සිටීම	
1a	කාමයන්ගෙන් හා අකුසලයන්ගෙන් කිසිදු තෙතමනයක්/ඇල්මක් නැතිවම වෙන්වීම	

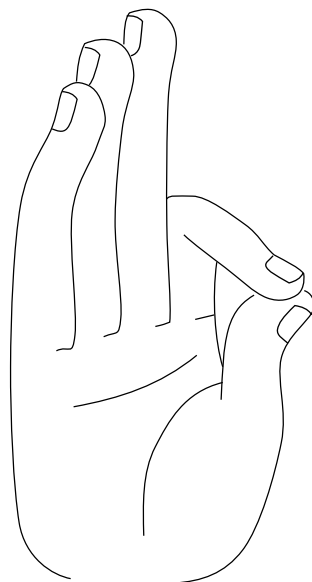
නිරෝධසමාපත්තියට සමවැදීම

Reaching Jhana of No-Perception

Buddhism & Knowledge Management ©2017 K. Jayaweera

තෙරුවන් සරණයි!

May you find refuge in the Triple Gem!